

TRIUMPHUS
NOVEM SÆCULORUM
IMPERII ROMANO-
GERMANICI,

LEO R O L D O

Collegij

M A G N O

Societatis Jesu

AUGUSTISSIMO ROMANORUM
Labacensis IMPERATORI, *Abalogo*
GERMANIÆ, HUNGARIÆ, BOHEMIÆ
REGI &c.

ARCHIDUCI AUSTRIÆ, &c.
CÆSARUM REGUMQUE GERMANIÆ

inscriptis

QUINQUAGESIMO,

IDEOQUE MONARCHÆ JUBILÆO,
SÆCULUM NONUM
IMPERII ROMANO-GERMANICI
COMPLENTI,

Anno 1724.

HUMILLIME DEDICATUS

A

Perillustri Domino

JOSEPHO JULIO ab HÖRMANN, Viennensi, AA. LL. & Philosophiæ
Baccalaureo, ejusdémque pro suprema Laurea Candidato;

Dum

In Antiquissima & Celeberrima Universitate Viennensi
Theses ex Universa Philosophia defenderet,

PRÆSIDE

R. P. ANTONIO BÖMER è Societate JESU, AA. LL. & Phil.
Doctore, ac Professore, p. t. Seniore & Consistoriali,

Anno sæculari & Jubileo 1700.

VIENNÆ AUSTRIÆ,

Apud Susannam Christinam, Matthæi Cosmerovij, Sac. Cæs. Majest. Typographi Aulici viduam.

TRITUMPHUS

NOVEM SECVLORVM

IMPERII ROMANO-

GERMANICI

AUGUSTISSIMO ROMANORVM

IMPERATORI

GERMANIE, HUNGARIE, BOHEMIE

REGI &c.

ARCHIDUCI AUSTRIE &c.

CAESARI REX ROMANORVM

OMNIBVS

IDEQVE MONARCHIE

SECVLVM NOVVM

IMPERII ROMANO-GERMANICI

COMPLETIT

ANNO DOMINI

A

PRILLIVS DOMINVS

IOSEPHO JULIO ab HÖRMANN, Vinnens, A.A.L. & Philosophis

Rechtswissenschaften, Philosophie, Naturwissenschaften, Geschichte, Geographie, Mathematik, Physik, Chemie, Medizin, Jura, Theologie, Literatur, Kunst, etc.

Dum

In Antiquissima & Celebratissima Universitate Vinnensi

et in Universitate Philosophica defendere

PROPOSUIT

R.P. ANTONIO BÖMER & Societate IESU, A.A.L. & Phil.

Doctore, ac Professore, p. e. Seniore & Consulto

Anno seculari & Juliano 1700.

VIENNA AUSTRIA

Apud Salsmann Christmann, Martini Columnarum, Salsmann Typographi Aulici videntur.

SACRATISSIME CÆSAR.

DHilosophiam meam, & cum ea Germanorum Cæsarum novem sæcula dedico Majestati Vestræ. In LEOPOLDO Magno Illos, aut LEOPOLDUM in iis potiùs, & semetipsum in tot Cæsaribus Cæsar aspiciet; dùmque eadem in utrisque est virtutum communio, mutatis hìc solùm nominibus de se multa narrari cognoscet. Anteiverunt Illi sæculis, & Religione, Prudentiâ, Pietate, ac Justitiâ alii; Magnanimitatis, Sapientiæ, Clementiæ, & Fortitudinis laude reliqui supremum Imperii decus ornârunt. Claudit eam seriem Majestas Vestra, & in hoc ipso omnes anteit, quòd una tantas Cæsarum dotes complectatur. Nempe Gemma Cæsarum LEOPOLDUS, ut claudere sæculorum hos nexus ac annulos, sic ornamentis virtutum & pretio antevertere omnes debuit. Vidit nuper orbis, & reminisci nunc impenfiùs gaudet, quid confusus armis victricibus Oriens, quid Europa reliqua ad Augustam magnitudinem fecerint. Mirantur alii invictum robur, quod conjunctus DEO Cæsar participat; sapientiam & consilii amplitudinem alii; omnes summam fortunam, & ingentes supra fortunam. Superat tamen, quòd hæc eadem unius virtute mune omnibus pateat præsidium; dum non solum regnis & Imperio Magnus Patriæ Pater prospexit Cæsar, quia Cæsarum, Regùmque Germaniæ bilæum quidni sæculum conderet? qui pacem dedit domesticis, quid nisi cumulatam iræ lætandi materiam? Evolutam ab Urbe con- dem Gordiano sub Cæsare Populus Romanus censebat; cùm Perfici triumphis spolia, feras innumeras, bis mille in circo pugiles, æquatas festos ad ignes diebus noctes, & theatra sonantia sæcularibus Ludis

)(

Roma

Roma induxerat. Si tamen ludus ille dicendus est, in quo theatrorum incendia, & fusus promiscuè popularium sanguis communi lætitiæ (an mærori dicam?) litârunt. Ut sincerius Imperator in nascente Germani Imperii sæculo decimo triumphares, eâdem triumphi specie, quâ in fastigium gloriæ Augustus Ipse proveheris, boni publici augmenta procedunt. Sanguis quidem, sed deterfus jam hostibus; spolia, sed quæ & Martialis victoria, & simul Austriaca retulit clementia; ignes, sed quos amor populorum dignius in spectaculum excitavit, circumstant. Dum vincis, fructum victoriæ legunt populi; dum pacifceris, eodem illi Augustæ clementiæ in otio conquiescunt. Est nempe hæc propria Imperantûm conditio, ut supremi more Numinis tum demum supra reliquam mortalium sortem censendi sint, cùm transfusâ felicitate alios etiam ex se felices effecerint. Ut respiraret, quod extinctum â tyrannis jacebat, Occidentis Imperium, CAROLO MAGNO Germanorum Cæsarum auspici diu debemus. Ut fervaretur, per Ottones, Henricos, Lotharios, Rudolphos, Fridericos, Carolos, aliósque Germanos Monarchas effectum grati recolimus. Ut Cæfare, cui nihil ad regnandi prærogativas omnes, & publicam salutem deesset, summâ donati felicitate frueremur, LEOPOLDE MAGNE, PIE, FELIX, & VICTORIOSE dedisti. Sed Augusti vim Consilii, & victricem eventum quovis Industriam, cum locupletissima dotum Cæsarum serie, humili silentio venerari nunc præstat, quàm temerè & infra meritum scrutari inaccessam hanc lucem. Vigent, vivuntq; populorum in animis virtutes LEOPOLDINÆ, & qualem quantumque Monarcham â DEO datum, vitâ & memoriâ sæculorum di-

m Romanum nunc habeat, orbi manifestè dei fama illas aliquando uberius, & Cælum vulgare easdem in Germanis Cæsaribus, ac inscribere ejestati Vestræ præsumpsi, illud liceat, ut quânc orbi benignus Cæsar affulget, eâdem qualemei monumentum admittat; cum quo vitam ssimo Solio venerabundus adsterno.

DAUKA TISSIMAE MAJESTATIS VESTRÆ

Clientis infimus

Julius Josephus ab Hörmann.

CÆSARES, REGESQUE GERMANIÆ,

QUI

PER DECURSUM NOVEM SÆCULORUM
FLORUERUNT.

SÆCULO I.

Ab anno Christi 800. ad 900.

Carolus Magnus Francus, Romæ coronatus Imperator anno 800.

Ludovicus I. Francus.

Lotharius I. Francus.

Ludovicus II. Francus.

Carolus II. Francus.

Ludovicus III. Francus.

Carolus III. Francus.

Arnulphus, Francus.

SÆCULO II.

Ab anno Christi 900. ad 1000.

Ludovicus IV. Francus.

Conradus I. Franconiæ Dux.

Henricus I. Saxo.

Otto Magnus, Saxo.

Otto II. Saxo.

Otto III. Saxo.

SÆCULO III.

Ab anno Christi 1000. ad 1100.

Henricus II. Bavarus.

Conradus II. Franconiæ Dux.

Henricus III. Franco.

Henricus IV. Franco.

SÆCULO IV.

Ab anno Christi 1100. ad 1200.

Henricus V. Franco.

Lotharius II. Saxo.

Conradus III. Suevus.

Fridericus I. Suevus.

Henricus VI. Suevus.

Philippus, Suevus.

SÆCULO V.

Ab anno Christi 1200. ad 1300.

Otto IV. Saxo.

Fridericus II. Suevus.

Conradus IV. Suevus.

Guilielmus, Hollandus.

Rudolphus I. Habsburgicus, Cæsarum Austriacorum Patriarcha.

Adolphus, Nassovius.

Albertus I. Austriacus.

SÆCULO VI.

Ab anno Christi 1300. ad 1400.

Henricus VII. Lucenburgicus.

Fridericus III. Austriacus.

Ludovicus V. Bavarus.

Carolus IV. Bohemus.

Wenceslaus, Bohemus.

SÆCULO VII.

Ab anno Christi 1400. ad 1500.

Rupertus, Palatinus.

Sigismundus, Bohemus.

Albertus II. Austriacus.

Fridericus IV. Austriacus.

Maximilianus I. Austriacus.

SÆCULO VIII.

Ab anno Christi 1500. ad 1600.

Carolus V. Austriacus.

Ferdinandus I. Austriacus.

Maximilianus II. Austriacus.

Rudolphus II. Austriacus.

SÆCULO IX.

Ab anno Christi 1600. ad 1700.

Matthias I. Austriacus.

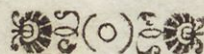
Ferdinandus II. Austriacus.

Ferdinandus III. Austriacus.

Ferdinandus IV. Rex, Austriacus.

Leopoldus Magnus, Austriacus.

Josephus I. Rex, Austriacus.

AD LECTOREM.

Habes, Lector Benevole, in synopsi deductam à CAROLO M. & digestam in novem sacula Germanorum Caesarum seriem. Triumphantes Illos in Virtutibus Augustis dedimus; quod persuasum haberemus, nunquam gloriosius seculorum ejusmodi iniri rationem, quam cum calculus temporum à virtutibus ducitur. Has, ut libet, vel in imagine videas, vel in succincta narratione expressas; in qua si quadam cursu tantum libavimus, quadam etiam pratermisimus, studio brevitatis excusa & pagellarum angustis. Si decurrendum per singula, justum volumen singuli Caesares & gesta eorum faciant. Nobis nec evolvere ea omnia per tempus vacabat; nec authores ij omnes ad manus, è quibus digna amplitudine rerum & plena concinnari posset narratio. Eorum tamen nonnullos ad pagina, ut vides, calcem adjecimus; è quibus singula, etsi brevior plerumque verborum contextu, excerpta sunt, idque tum ut minus de fide nostra ambigeres, tum ut haberes, unde cumulatius ceu à fontibus desiderio forsan tuo satisfaceres. Illud adverte, aliqua prateriri à quibusdam, quæ recensentur ab aliis; alia ad annos diversos referri; probari ab uno quadam & in laudem dari Principi, quæ partium studio crimini alter & ignavia vertat. Pugnancia aliquando etiam, si ad invicem conferas, ab iisdem dici invenies; sed è quibus nos ea, quæ magis explorata videbantur, selegimus. Earum, quæ nonnullis Caesaribus cum Romano Pontifice intercesserant, simultatum parcius meminisse contenti, intactas etiam aliquando dimisimus. Si ad sequens potius saculum referendum Regem, aut Caesarem nonnunquam putes, consultò id secus à nobis factum existima; cum in eo non ab obitu, sed à delato Imperio aut Coronâ annorum rationem haberemus.

In iis, quæ Memorabilia Imperii inscripsimus, non abnuo, quin & plura & electiora adferri poterant; at eorum exoleta jam multa, ac ab usu quotidiano remota. A pluribus, quia ambigua videbantur, abstinere maluimus. Multa altius ex totius Imperii antiquissimis Juribus & Statutis repetenda erant; sed quæ secernere non horarum subsecivarum otium, quin totius hominis & in fure diu versati negotium non leve fuisset. Ceterà styli ornatum hic ne require; non enim historiam profiteamur, sed Indices potius, ut sic dicam, & velut quadam actorum Summaria, in quibus natales, & obitus Caesarum, annos Imperii, & solennius gesta brevior obtutu inspicias. Plura sunt, quæ desideres, & quibus in conatu hoc nostro ignoscas, Benevole Lector; sed quæ ipse, si velis, benigniore judicio abundè supplebis.

Insuper monitum te velim, ut in folio literâ A. notato p. 2. lineâ 15. pro tres & viginti legas tria & viginti. Item ibidem lineâ 28. ubi posuimus Pontificem Stephanum IV. scias eundem ab aliis vocari Stephanum V. In fol. B. pag. 1. lin. 5. lege anno 15. pro anno 16. Imperii ab obitu Parentis gesti. Ibidem lin. 33. ad unius anni adde: & aliquot mensium. In fol. D. pag. 1. lin. 30. pro Alterum ætatis annum lege Decimum ætatis annum. Ibidem lin. 42. pro anno ætatis 30. Imperii 18. lege ætatis 29. Imperii 19. In fol. E. pag. 2. lin. 32. pro mensis lege mense. In fol. F. pag. 1. lin. 8. ubi ponitur anno Imperii 14. intellige annum jam completum. In fol. G. pag. 1. de Henrico V. ubi ponitur anno Imperii 15. intellige à coronatione Romana. Ibidem in symbolo, pro oppetere lege appetere. In fol. G. pag. 2. lin. 19. lege A. C. 1138. Imperii 12. In fol. M. pag. 1. lin. 33. lege: obtinisset annis 21. cum mensibus aliquot. In fol. S. pag. 1. lin. 10. ubi ponitur anno ætatis 58. Imperii 17. intellige utrobique annum jam completum. Ibidem pag. 2. lin. 3. ubi ponitur anno Imper. 20. intellige ab obitu Patris. Ibidem in Ferdinando IV. lege: Ratisbonæ coronatus Anno 1653. Si quæ alia errata deprehendes, ignosce & emenda.

D I V O
C A R O L O M A G N O,
 RELIGIONIS ORTHODOXÆ PER GERMANIAM
 VINDICI, DE IDOLOLATRIA TRIUMPHANTI
 EPINICION. *Polij Jesu Sabaci*
Collegij 1724.

Unge Triumphales virtus redi viva jugales,
 Et pietas plenâ maiorem luce serena:
 Quâque diem portu revehit, Sol aureus ortu,
 Leta Fides flores, verisque faventis odores,
 In virides zonas, & honores flecte coronas.
 Illa tot infestis insultibus horrida pestis,
 Et Furia immitis malè fusa propagine Ditis;
 Illa tot insanis quæ sustentata tyrannis
 Teutoniâ pressit, Celi dum lege recessit,
 Impia falsorum statuens simulachra Deorum;
 Mille ferox parmis, CAROLI victricibus armis
 Concidit, infernis Erebi tumultata cavernis.
 Non ultrâ efficitis orci malè credula dictis,
 Infelix lignum, vel abortum dæmone signum
 Gens Alemanna colet; sed inania Numina nolet,
 Uni fida DEO. Supplex hunc thure Sabæo
 Teutonidum claras Pietas celebrabit ad aras.
 Ergo Pellæis monumenta decora trophæis
 Religio, & fessos laudis famæq; colossos
 Ponat vincenti CAROLO, Fideique pâtrenti.
 His tua mansuris insculpet gesta figuris,
 Augustum lauro nomen signabit & auro
 Grata tibi totis Germania, CAROLE, votis.

Cæsares, Regesque Germaniæ ab anno Christi 800. ad 900.

CAROLUS à rerum gestarum amplitudine *Magnus* dictus, nascitur Ingelhemij in Germania (a) Anno Christi 742. patre Pipino Francorum Rege, cujus cum fratre Carolomanno non diu superstitè Successor, annos 46. Franciam tenuit. Italiâ à Longobardorum tyrannide vindicatâ, & bello pro libertate Ecclesiæ, & Pontificibus prosperè confecto, ad Germaniam ordinandam conversus, Radbodum Frisorum Regem, quod in Christianos persecutor sæviret, geminâ clade victum ditione exuit, religione stabilitâ. Exin Westphaliâ & Saxoniam omnem annorum 33. bello subegit; è qua gente complures, quia sæpius rebelles, divisâ potentiâ partim in Flandriam & Brabantiam, partim in Transylvaniam Colonos traduxit. (b) Eisdem inter Saxones etiamnum Idolorum sequaces fontem impetravit divinitus datum exercitui & Jumentis ex siti languentibus; continuato tamdiu salientis aquæ prodigio, donec miles evertendis Irmen-sul & Crodo gentilibus simulacris insisteret. Witikindum Ducem cum omni gente per baptismum Christo adduxit, cujus Equum gentilitium, nigrum hæctenus, candidum posthac signari constituit. (c) Toties pro Christo victor, & jam primum Ecclesiæ perfugium factus, expulsum seditione urbis Leonem II Papam Paderbornæ in Germania honorificè ac perbenignè suscepit: quem pacatis jam suorum animis redire parantem,

A

(a) Eusebius in Chron. apud Naucler. gener. 27. vol. 2. Hieron. Gebvilerius de libert. Germ. c. 6. apud Schardium. Henr. Hermes in fasc. Juris c. 7. n. 25. Carion in Chron. l. 3. Ger. Mercator in Germ. & passim AA. (b) Carion Chron. l. 3. in Carolo M. (c) Kranzius Saxon. l. 2. c. 23. Joan. Palatius l. 1. c. 8. n. 54. multo

multo, eoque nobilissimo comitatu firmatum ac Romanis commendatum restituit. Mox, ut ipse coram rebus melius pacatis consuleret, Romam progressus, nec quidquam de Imperio deferendo suspicatus, singulari cum splendore & apparatu ab eodem Pontifice & omni Clero excipitur; sed jam intra urbem receptus, cum Barbaris sibi omnia vendicantibus nihil ab Orientali Græcorum Imperio caperetur præsidij, Populi Romani scito, Clerique rogatu ad restaurandum in Occidente Imperium, CAROLUS Imperator deposcitur; ac tandem in ipso natali Domini ob egregia in Christianum nomen, & Romanam Sedem merita, solenni ritu Romani Imperij coronam à Leone Papâ accipit in D. Petri Basilicâ, plaudente & acclamante identidem populo Romano: *CAROLO Augusto, à DEO coronato, Magno, Pacifico Imperatori vita & victoria.* (a) Acceptum hac ratione Imperium amplissimè auxit, Bojis, Hungaris & Avaribus, Saracenis, Bohemis, Slavis, Danis, aliisque magno numero gentibus devictis. (b) Sed Maximum CAROLO in ampliando & firmando Imperio præsidium Sacrorum cura, & Religio fuit; nam & frequentius ad Ecclesiam ac Clerum ornandum per Episcopos suos Concilia & Synodos Provinciales celebrari constituit, datis etiam & suâ autoritate firmatis de Immunitate Ecclesiarum copiosis Diplomatis; & vectigalia Regum belli jure subjectorum Ecclesiæ dono transmissit, decimarum insuper pensione, quam eidem quotannis præstarent, gentilibus imperatâ. (c) Religiosorum cænobia ad Alphabeti numerum, tres & viginti, ac præ reliquis, tumulo dein suo exornatam, Ecclesiam Aquisgranensem Fundator Augustus instituit. Saxoniam inferiorem ferè omnem tot bellis quæsitam Christo cessit & Ecclesiæ, divisit in eam amplis Episcopatibus; inter quos præcipui Halberstadiensis, Paderbornensis, Osnabrugensis, Mindensis, Bremensis, Mimingerodensis seu Monasteriensis, Hildeshaimensis, & Bardovicensis, qui dein Verdenensis. (d) Literarum multus amator, & Literatus ipse (ut qui præter nativam Germanicam Latinâ & Græcâ disertus esset) Gymnasia publica Parisiis, Bononiæ, & Ticini seu Paviæ erexit ac Privilegiis munivit. Testamento super rebus mobilibus constituto, sic thesauros divisit, ut liberis partem unam, duas Ecclesiæ relinqueret. Imperii Successorem Ludovicum filium dixit, Franciâ & Germaniâ eidem assignatâ, Italiâ penes Bernardum ex Pipino fratre nepotem relictâ. (e) Tandem plenus ætatis & meritorum lentâ febre extinguitur Aquisgrani A. C. 814. ætatis 72. Regni Franc. 46. Imperii 14. ibidem in Basilicâ D. Virginis à se nuper erectâ, sepultus. Symbolum illius: *Christus regnat, Christus vincit, Christus triumphat.*

LUDOVICUS I. cognomento *Pius*, natus Patre Carolo M. Anno Christi 778, ab eodem Successor Imperii constitutus, administrandam interim Aquitaniam accepit; in plurimis non minori ac Pater in religionem affectu Princeps. Stephanum IV. Rom. Pontificem, Gallias subeuntem ipse obviam factus cum veneratione maximâ Aurelianum deduxit, in hæc verba salutatus à sacro Antistite: *Benedictus sit Dominus DEUS noster, qui tribuit oculis nostris secundum David Regem videre.* Mox etiam ab eodem cum Irmingarda Coniuge in Imperatorem unctus & coronatus. Bella gessit in Saracenos, & Pannonos semper victor; & in Normannos etiam cum prodigio citra Sanguinis profusionem. (f) Frequentior tamen inter Pacis & Religionis negotia, Haraldo Danorum Regi Christum persuasit; quem is Moguntiæ in Baptismo volens suscepit; sed regno interim à Gentilibus suis prohibitus Frisiâ à Ludovico habitandam obtinuit. (g) Annum ætatis vigesimum nonum cum attigit, jam totidem numero, id est, 29. Ecclesias Fundator erexit, Interque eas Hamburgi Archiepiscopatum, cui Danos, Suecos, & Slavos (qui nunc Pomerani) subjecit, Anschario Archipræsule constituto. (h) Eodem zelo pietatis Aquitanis suis multâ parte etiamnum Gentilibus consuluit, pluribus Religiosorum cænobiis, per quos Fidei veritatem edocerentur, erectis. Ecclesiæ Jura & dignitatem ut amplius tueretur, decreto sanxit, ne Servi Christi servituti ulli humanæ subessent, utque Ecclesiæ singulæ condignis proventibus ad sustentationem Sacerdotum gauderent. (i) Romanam præcipuè, utpote omnium Matrem Ecclesiam, impensius ornandam suscepit; cui thesaurorum paternorum partem maximam dedit, & Constantini donationem D. Petro, & Paschali Vicario ejusdem novo decreto firmavit, ut extat apud Gratianum. (k) A Lothario Filio, præmaturè Imperium usurpante, in Monasterium & vitam privatam compulsus, sed in dignitatem iterum ac libertatem repositus veniam supplici dedit, & Successorem nominavit Imperii; illud unum huic & reliquis operosè commendans, ut Defensores Ecclesiæ & Summorum Pontificum, si opus, ad Sanguinem etiam pro iisdem decertarent. Datur etiam Religioso huic Principi impetrata à Gregorio IV. Pontifice per Germaniam primùm & Galliam omnium Sanctorum in Kalendas Novembris Festivitas. (l) Qui in supremo morbo 40. diebus continuis confessione Sacramentum identidem expiatus, & dum aliud alimenti genus æger non sustineret, communione sacramentum refectus, diem obiit in Insulâ Rheni propè Moguntiam, A. C. 840. Imperii 26. ætatis 62. Metis in cænobio D. Arnulphi à se condito sepultus. Symbolum: *Omnium rerum vicissitudo.*

LOTHARIUS I. Filius Ludovici primogenitus A. C. 795, à Patre Imperator declaratus, & eodem adhuc in vivis agente coronatus Romæ à Paschale I. An. C. 823. Datæ tum urbi Magistratibus, & Civibus ad leges reductis; quod ii, quasi jam distractis Francorum viribus, defectionem iterum ad Græcos cogitarent. Perductis ad amplectendam Christi Fidem Bohemis, pertæsus jam curarum Imperii (cujus nuper ampliandi causâ cruento

(a) Eginardus. Naucerus gener. 27. Conringius. Baronius ad A. C. 800. (b) Carion. Naucerus gener. 28. (c) Kranz. Sax. l. 2. c. 23. Palat. l. r. c. 8. (d) Ibidem. & Goldastus Constat. Imp. tom. 3. ad an. 788. (e) Naucerus gener. 28. Eginard. apud Calvisium ad A. C. 811. 814. (f) Baron. ad A. C. 836. n. 3. (g) Alb. Abb. Stadenensis apud Calv. ad A. C. 826. (h) Baron. ad A. C. 807. n. 5. (i) Jac. Wimphel. rer. Germ. c. 11. Goldastus Constat. Imp. tom. 3. (k) cap. 3. Ludovicus. d. 63. Aimoinus l. 5. c. 11. (l) Wimphel. c. 11. Bar. ad A. C. 835. n. 45.

cruento cum fratribus prælio, ac pacificâ tandem conventionē transegerat) in filium illud Ludovicum Successorem transtulit; Austrasiam reliquis Carolo, & Lothario sic divisit, ut huic Lotharingiæ nomine, quidquid ad Septentrionem, illi Burgundiæ titulo reliqua ad meridiem portio cederet. Cum, sibi & Pietati ut impensius vacaret, suscepto etiam religioso habitu in Prumiense cænobium à se nuper institutum concessit; mox ibidem penitus humanis ereptus, vivere desiit A. C. 855. ætatis 60. Imperii ab obitu parentis gesti anno 16. à coronatione 32. Symbolum: *Par sit fortuna labori*: Sed aliud apud Nic. Reusnerum: *Ubi mel, ibi fel.*

LUDOVICUS II. patre Lothario natus, susceptum ab eodem Imperium Occidentis adversus Orientis Imperatorem Basilium, qui illud jam abrogatum Francis volebat, fortiter asseruit & propugnavit. (a) Saracenos magno impetu Italiam ingressos primum armis repressit; expeditione alterâ ereptis etiam urbibus & exercitu cæso, profligavit. Corsicâ inde Insulâ ordinatâ, & pace per Italiam redditâ, Mediolani, nullo sui sanguinis hærede relicto, extinguitur A. C. 875. Imperii 20. ætatis 53. ibidem in Ecclesiâ D. Ambrosii sepulturæ mandatus. Princeps pius & misericors, Justitiæ deditus, simplicitate purus, Ecclesiarum defensor, & pupillorum pater dictus; (b) pari cum Majoribus suis in religionem studio in Wormatiensi conventu Constitutionem vulgavit pro firmanda libertate Ecclesiastica. (c) Symbolum illius apud Nic. Reusnerum: *Par sit fortuna labori.*

CAROLUS II. cognomento *Calvus*, tertius è filiis Ludovici Pii, Franciam hæreditate patris acceptam, ac bello etiam adversus fratrem Lotharium vendicatam Rex tenuit annis ferè 27. Occupatâ celeriter post mortem Ludovici II. Imperatoris Longobardiâ, Imperium etiam retulit contra fratrem Ludovicum tum Germaniæ Regem, qui illud, ut ætate sic Jure prior, frustra requisiverat. Coronâ inde Augustali à Joanne VIII. Pontifice insignitus, Normannos Franciæ, & confini Lotharingiæ diu infestos, armis tandem eò coëgit, ut & pacem supplices per Regem suum Rothifredum ultrò exposcerent, & cum eodem in unitatem fidei Christianæ transirent. Pacatâ sic Galliâ, ac sanctissimis legibus institutâ, ad succurrendum etiam periclitanti Papæ & Ecclesiæ animum adjecit; datis in publicum Constitutionibus, quibus & cultum Ecclesiarum, & Servorum DEI honorem ac observantiam, tum etiam Episcoporum erga sedem Apostolicam subjectionem stabilivit. (d) Literatorum sui temporis Mæcenâ dictus, ut qui Arabum copiosa eaque erudita volumina Regiis sumptibus latinitate donavit. (e) Auctâ plurimum re divinâ & Monasteriis multis conditis, (f) Mantuæ ex veneno per Hebræum Medicum propinato moritur A. C. 877. ætatis 55. Regni Franc. 27. Imperii 2. Corpus Vercellis appositum, sed lapso septennio ad S. Dionysii in Gallias translatum. Symbolum: *Justiniani iniustitia perit.* Vel ut melius Reusnerus: *Justitiam iniustitia parit.*

LUDOVICUS III. cognomento *Balbus*, patre Carolo Calvo progenitus A. C. 844. quo è vivis sublato, jure sanguinis Franciæ primum coronam accepit; dein, cum Joannem VIII. Rom. Pontificem ab hostibus profugum pro dignitate utriusque recepisset, Imperator etiam Trevis ab eodem est coronatus. (g) Sed ostensus potius, quàm datus Imperio, dum & pacatis jam rebus Pontificem urbi suæ restituit, & patruos etiam suos in concordiam revocaret, veneno (ut refert Paulus Æmilius) Compendii extinguitur, unius anni Rex & Imperator. A. C. 879. ætatis 35.

CAROLUS III. cognomento *Crassus*, Ludovici filius; illius, qui jam Lotharii fratris, & Ludovici I. temporibus ex hæreditate ac simul conventionē Salfeldiensi Germaniam solam Regis titulo in annos 36. laudabiliter obtinuerat. Ab hoc illi Lotharingia, Suevia & Alsatia obtigit; Imperium ipse sibi paravit, dum à morte Prædecessoris per Joannem VIII. Pontificem in Italiam evocatus, populantes Longobardiâ Saracenos disjecit. (h) Slavis bello domitis, dum Normanni cum ingenti exercitu in Galliam effusi regnum fædè turbarent, à Francis Germanorum subsidia expetentibus communi suffragio in Galliâ Rex assumptus est Carolus; unitâ rursus, quæ regnis post Carolum M. divisis jam imbecillior erat, Imperii Romano-Germanici potentia. (i) Sed quoniam morbo fractus in contemptum apud suos venisset, illud ipsum jam septennio gestum Imperium in conventu Principum Triburii habito abdicavit. Ex quo non diu Superstes felicius vitam, quàm nuper dignitatem deseruit; nam mortuo inspectantibus multis cælum apertum est, ut monstraretur, dignum censerî à DEO supernæ patriæ, qui spretus ab hominibus potestate terrenâ exiit. (k) Decessit sine liberis A. C. 888. Imperii 7. Sepultus propè Constantiam in cænobio Reichenavienfi. Symbolum: *Os garrulum intricat omnia.*

ARNULPHUS, è Carolomanno Ludovici itidem Germaniæ Regis filio genitus, Franconiæ, Baviaræ, & Carinthiæ Dux; ob probatam bellis virtutem ex consensu Principum abrogato Carolo Imperator suffectus est A. C. 887. Normannos Wormatiâ usque progressos, paucis ad vincula servatis, ad internecionem cecidit; inter eos Reges duo, & è gregario milite nonaginta millia numerati; ex Arnulphi acie ferè nemo desideratus; Ferro & vitæ superstites Christo sunt initiati. (l) Cognitâ Cæsaris tantâ virtute, ceu Protectorem

B

rem

(a) Bæclerus Sæc. 9. p. 129. Baron. ad A. C. 871. n. 51. (b) Regino apud Baron. ad an. 875. n. 1. (c) Goldastus Constit. Imp. tom. 3. ad an. 862. (d) Goldastus Constit. Imper. tom. 3. ad an. 863. (e) Baron ad A. C. 876. n. 39. (f) Jac. Wymphel. rerum Germ. cap. 14. (g) Carion in Chron. l. 3. in Carolo Calvo. Joan. Palatius l. 6. c. 3. n. 23. (h) Aimoinus. Naclerus Gener. 30. Baron. ad A. C. 881. n. 7. (i) Joan. Palat. l. 7. c. 1. n. 7. Carion. in Chron. (k) Annal. Metens. & Regino apud Joan. Palatium. (l) Wymphel. c. 15. Annal. Fuldens. apud Calvis. an. 891. Carion. l. 3.

rem Italiæ adversum Saracenos illum Formosus tum Pontifex evocaverat; sed turbatâ adhuc Germaniâ impeditum. Mox tamen contra Widonem coronâ Italiæ insolentem bis exercitum, & semper victorem transtulit. Expeditione harum alterâ Romam occasione lepusculi innocenti stratagemate victor ingressus, coronam Imperii à Pontifice, & Fidei juramentum à Pap. Rom. accepit. (a) Widone in ordinem jam redactô, & Spoletto etiam expugnato, dum arci Camerinæ, in quam se uxor ejusdem receperat, copias admoveret, astu fæminæ venenum hausit; à cujus sensu Germaniam suam cum exercitu repetens Oettingæ moritur. A.C. 899. Imperii 12. Ratisbonæ ad S. Emeranum sepultus. Symbolum: *Facilis descensus averni.*

Sub hæc tempora jam Francorum & Germanorum nomen exosa Italia, plures suo è gremio Imperatores delegit; quos, quia nihil ad Germaniam nostram faciunt, breviter enumerare sufficiat: Wido, seu Guido, Imper. ann. 8. Ludovicus filius Bosonis, ann. 4. Lambertus, ann. 7. & post annos 4. Interregni Berengarius ann. 9. (b)

Memorabilia Imperij.

Post extinctum A. C. 476. in Momyllo Augustulo Occidentis Imperium, ac vexatam inde Longobardorum Regum tyrannide annis 324. Italiam, in Carolo M. felicius restauratur A.C. 800. Mox ab ipso Orientis Imperatore Nicephoro concordiam petente confirmatur; Sic statutis limitibus, ut, quod ultra Neapolim situm, penes Græcos, & Orientem: quod citra, penes Occidentis Imperium, perpetuo Jure maneret. (c) Ducto exhinc usu Bicipitis Aquilæ, de qua illud:

Picta biceps Aquila hinc Occasum, hinc respicit Ortum;
Alter ait nostri est, Cæsaris alter erit. (d)

De consensu ac imperio Caroli & Pontificis statutum refert Jordanus, (e) ut Imperium Romanorum apud Electionem Canonicam Germanorum in perpetuum esset. Quamvis integro hoc sæculo ex privilegio Augusti Sanguinis Imperatores constituti legantur.

Fertur etiam, jam à temporibus Caroli M. sancitum esse, ut Imperatore Italiam subeunte, Magistratus omnes & dignitates vacarent; tum cuncta ad nutum Cæsaris secundum legum præscripta tractarentur. Insuper ut Vasalli Principes in signum subjectionis ex omnibus, quæ terra producere solet, necessariis in Cæsaris aut Regis coronandi, & militum alimentum sufficerent. Ut præterea Electum Regem ad coronam capestendam Romam usque, sub pæna caducitatis Feudi, Vasalli Germaniæ comitarentur. (f)

Imperiales Conventus seu Curia, quæ successu temporis Comitata dicta sunt, jam à Carolo M. usurpatæ; cujusmodi ille expeditionibus belli, aliisque Imperij dispositionibus frequentes præmisit, ut Duriæ, Wormatiæ, Paderbornæ, ac alibi, dum in Saxones arma moveret. (g)

Comitum & Baronum nomen Carolo itidem M. debet originem; ut qui post devictam Catalauniam, Præfectos ibidem à se constitutos eo nomine primus compellavit. (h)

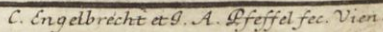
Diviso post mortem Ludovici Pii imperio, primus Regis Germanorum nomine Ludovicus Filius Germaniam sejunctam tenuit; cujus termini jam tunc constituti sunt ad Rhenum, cum adjecto etiam trans Rhenum Palatinatu inferiore. Lotharingia, media inter Galliam & Germaniam ditio, à Lotharii Imperatoris cognomine filio primum compellari cæpta penes Imperium remansit. (i)

Flandria in Comitatum evecta à Carolo Calvo, primum Comitem accepit Balduinum. (k) Hollandia itidem; cui Comes præfectus est Theodoricus, ipse & Successores Hollandiæ Comites Cæsarium olim Aquiliferi. (l)

A Carolo Craffo initium ductum est signandi Acta publica annis numeratis à Christo nato; quæ prius duntaxat annis imperantis tum Cæsaris notari consueverant. (m)

(a) Sigebertus. Naclerus. Baronius ad an. C. 896. (b) Baronius Annal. Eccl. ab An. C. 892. ad an. 924. Knichen in hist. Insubr. (c) Naclerus in Chron. gener. 27. Joan. Palatius l. 2. c. 8. n. 54. (d) Klock. de ærar. l. 1. c. 4. n. 2. Theod. Höpingius de Jure Insign. c. 6. n. 220. (e) Lib. de transl. Imper. apud Joan. Palat. l. 14. c. 3. n. 3. (f) Joan. Palat. l. 22. c. 2. n. 31. 32. Beckerus Jurispubl. Rom. Germ. l. 2. c. 4. n. 11. (g) Eginardus in vita Caroli M. apud Herm. Hermetem in fasc. Jurispubl. c. 40. n. 2. & cap. 11. n. 133. (h) Garfias Mastrill. de Magistr. l. 4. c. 2. n. 54. Hermes cap. 34. n. 3. Höpingius tr. de Jure Insign. cap. 6. n. 855. (i) Jac. Wymphel. rerum Germ. c. 22. Herm. Conringius de fin. Imper. c. 2. & 3. (k) Naclerus in Chron. gener. 30. (l) Klock. de ærar. l. 1. c. 4. n. 38. Herm. fasc. Juris c. 4. n. 50. Höpingius c. 6. n. 1267. & 1289. (m) Aventinus apud Sethum Calvisium in Chronolog. ad an. C. 888.

O T T O N I S I. M A G N I C Æ S A R I S E X E M P L O O S T E N D I T U R, P R U D E N T I A M R E G N A N T I U M P R I N C I P U M E S S E F E L I C I T A T E M R E G N O R U M.

*Uisquis Augusti stabilem decorem
Postulas Sceptri, Soliique florem,
Et coronatâ solidare claras
Fronte tiaras;*

*Sit tibi celsâ vigil in corona
Sana mens, omnes agitare prona
Sortis eventus, Ratioque plausus
Frœnet, & ausus.*

*Flamma Regnantes populata gliscit;
Aula succumbit, Solium fatiscit,
Regna nî firment bene providentis
Pondera mentis.*

*Sceptra, quæ solers Ratio sagaci
Mente sustentat, nequeunt salaci
Fraude livoris Furiae ferire,
Vel Stygis iræ.*

*Regna, quæ præses Ratio capeffit,
Hostium frustra rabies laceffit;
Nam throni felix decor invalescet,
Gloria crescet.*

*Faustitas pleno gremio decoras
Imperî latè cumulabit oras,
Alma pax cunctis pariet cupitæ
Tempora vitæ.*

*Cæsar hac Otto celebratus arte,
Gessit invicto fera bella Marte,
Quando præsago statuit futuras
Pectore curas.*

*Ille, Regnantium decus, imparatâ
Mente nil orsus, patriam beatâ
Sorte ditavit, posuitque vivas
Pacis olivas.*

*Tunc triumphali redimita lauro,
Et coruscanti rutilans ab auro
Æquitas plausit, speciosa cultu,
Lætæque vultu.*

*Nempe turbatis cynosura rebus
Consilî vis est, radiânsque Phœbus.
Hac basi nunquam metuent supinam
Regna ruinam.*

Cæsaes, Regesque Germaniæ ab anno Christi 900. ad 1000.

LUDOVICUS IV. Arnulphi Filius, septimum ætatis annum agens Forcheimii à Germaniæ Proceribus ad Imperii fastigium post mortem Patris est evectus; quod aliquamdiu sub tutoribus Hattone Moguntiæ Archiepiscopo, & Ottone Saxone administravit. Primus hic Imperatorum & Regum Germaniæ, qui Coronam à Pontifice non acceperit, quâ tum temporis Berengarius insolens Jus & Imperium Italiâ totâ circumtulit. Ad Danubium propè Arnsburgum acri trium dierum prælio cum Hungaris conflixit; mox cum iisdem de concordia pactus, nec diu superstes, ex mæore obiit Ratisbonæ A. C. 912. ætatis 18. ibidem juxta Patrem in æde Sacra D. Emmerani sepultus. (a) Symbolum: *Multorum manus, paucorum Consilium.*

CONRADUS I. Franconiæ & Hassiæ Dux, qui, quòd Otto Saxoniæ Dux senium causatus delatum Imperium recusasset, demortuo sine liberis Ludovico Imperator successit; Aquisgrani tantum ab Hattone Moguntino coronatus. Princeps egregius Prudentiâ, & manu æquè validus, aliisque virtutibus insignis, potentissimos Germaniæ Duces, ac pro Imperio æmulos sine cædibus flexit. (b) Hungarorum violentas irruptiones aliquoties strenuè repulit, finesque suos non sine damno & dedecore repetere hostes coëgit. (c) Morbo supremo correptus convocatis Imperii Principibus, in Henricum Ducem Saxoniæ, æmulum nuper suum ac sapius

(a) Sigebertus apud Calvisium ad A. C. 912. Aventinus Annal. Bojar. (b) Bibliotheca GermMan. ich. Herzii part. 3. (c) Ibidem.

pius victorem reponit Imperium ; in hoc etiam laudatissimæ Prudentiæ Princeps, quòd virtutem in hoste respiciens privatis odiis Imperii & Reipublicæ commodum præhabuerit. (a) Mortuus Quedlinburgi in Saxonia A. C. 919. Imperii 7. Sepultus in Fuldensi cænobio. Symbolum : *Fortuna, cum blanditur, fallit.*

HENRICUS I. Dux Saxoniae, *Auceps* dictus, quòd aucupio occupatus Electionis suæ nuncium cum Insignibus Imperatoris acceperit. Frizlariæ ab Archiepiscopo Moguntino coronatus, ac ad capeffendam etiam Italiae coronam à Joanne X. Pontifice invitatus (b) prius habuit Imperio ab incurfu hostium laboranti consulere. Inter hos, Sueviæ & Bavariæ Duces ad obsequium revocavit ; Danorum Regem Imperii vectigalem effecit ; Henetos item & Sorabos subjecit. Sclavos, Dalmatas, Boëmos, Normannos, Obotritos, aliosque armis coërcuit. Contra Hungaros pugnaturus, præmissis de tollenda Simonia & blasphemia voto, angelos etiam auxiliores spectabiles in exercitu censuit. Cecidit in eo prælio plusquam 50. hostium millia, paucis tantum cladis nunciis redire iussis. (c) Sic pacatâ Germaniâ, Pater Patriæ ab exercitu compellatus, præter Imperium Ecclesiam etiam exornare aggressus est ; instituto Episcopatu Wallerslebeni, qui à Filio dein Successore in Archiepiscopatum Magdeburgensem translatus ; præterea Misnensem, Havelbergensem, & Brandeburgensem ecclesias condidit cum cænobio Virginum, cui Filiam suam Machtildem præfecit. (d) Conditis multis urbibus, aliisque præclaris belli & pacis artibus institutis de Imperio, ac præsertim Germaniâ benè meritus, dum de itinere in Italiam cogitat, apoplexiâ correptus decessit magno subditorum luctu Himmelunæ Saxon. castello A. C. 936. ætatis 60. Imperii ferè 17. Quedlinburgi in Basilicâ D. Petri sepultus. Symbolum : *Piger ad panas, ad præmia veloc.*

OTTO I. cognomento *Magnus*, & *Amor mundi* dictus, quem ad procumbentem orbis statum reparandum donavit DEUS, dum primus à Carolo Magno collapsum Romanorum Imperium erexit iterum, & Europam omnem augustâ prudentiâ suâ pacatam reddidit. (e) Natus Patre Henrico I. & ejusdem testamento in Imperio Successor nominatus, Aquisgrani solenni ritu inunctus est. Bellum auspicatus in consanguineos, qui Imperio illum expulsum quærebant, gloriosè omnes & fortiter devicit, aliis veniâ datâ, aliis pro temeritate multatis. In Henricum Fratrem cognomento Rixosum dum moveret, genuflexus orationem prælio præmisit ; accepto victoriæ & belli confecti nuncio rectâ in Ecclesiam DEO de more gratias relaturus descendit. (f) Eâdem pietate per Ecclesias ferè omnes Germaniæ gratias DEO persolvi imperavit, ubi ingressos Bavariam cum centenorum millium exercitu Hungaros ad Leccum fluvium internecioni dedisset, captis ac in trophæum suspensis tribus eorum Ducibus. (g) In Bohemos semper rebelles continuis ferè 15. annis acerrimè pugnavit ; devicto demum Boleslao Duce, quem utpote impium in Wenceslao Fratre parricidam, ac hostem Germaniæ ad subjectionem & delicti pænitentiam, tum etiam ad religionis Christianæ in ditione suâ libertatem victor coëgit. (h) Ludovicum etiam Francorum Regem adversus Hugonem Parisiorum comitem armatus regno restituit. Ludolphum Filium, & Conradum Lotharingum generum obsistere ausos sine prælio exarmavit, veniâ deprecantibus datâ. Ob hanc belli prudentiam ab ipso Romano Pontifice Agapeto, ac Principibus Italiae reliquis adversus Berengarii II. & Adalberti Filii tyrannidem evocatus, arce primum Canusio hostem rejicit, eliberatâ, ac in Conjugem ductâ Adelhaidâ. Romæ omnium plausu exceptus, à Joanne XII. & non Leone VIII. ut plures sentiunt, contra Krantzium, Imperii coronam accepit ; (i) confirmatis tum donationibus, quas antecessores pro Ecclesia Romana fecissent. Berengario in Comitibus Augustanis supplici, ex Principum Imperii consensu, Italiam Feudi titulo reliquit, additâ in annos singulos 130. librarum auri pensione præstandâ. Qui tamen mox res novas moliri compertus, captusque cum Filio exul in Germaniâ vitam clausit Bambergæ. (k) Reliqua Ottonis bella in Slavos quinquies victos, tum in Græcos & Saracenos Italiâ pulsos fuere. Ex alio hostium subactorum numero Danos unâ cum Haraldo Rege, Sorabos, Henetos, & Boëmos ad Ecclesiæ Societatem perduxit. (l) Episcopales Ecclesias fundavit complures, ut Havelbergensem, Altenburgensem, Misnensem, Brandeburgensem, Citicensem seu Ceitzenensem, Mersburgensem, & Magdeburgensem ; in quarum postremam 19. auri tunnas (ut vocant) impendit. Urbem ipsam Magdeburgum ad Edithæ Conjugis primæ preces instituit, vel restauravit. (m) Eâdem in rem sacram munificentiam donationes fecit amplissimas, diplomatis singulis confirmatas. Tandem ex fractâ jam ætate supremum ferè vitæ tempus persentiscens, indicto Quedlinburgi Imperiali conventu præsentibus Imperatoris Græcorum, Romanæ Urbis, aliorumque Italiae Principum, Regulorum Africae, Hungarorum, Danorum, Bulgarorum, Slavorumque Legatis, & Poloniae ac Bohemiae Ducibus, ultimùm Imperii rebus in posteris etiam prospexit. (n) Conventu dissoluto Memlebiâ in Thuringiæ cænobium translatus placidissimè vitam clausit A. C. 973. Imperii 37. ad Editham primam Conjugem, dein numero Beatorum adlectam, Magdeburgi sepultus, cum sequenti Epitaphio :

Tres

(a) Carion. Naucler. gener. 31. Joan. Palat. lib. 10. c. 1. (b) Kranz. Sax. 1. 3. c. 2. (c) Aventinus l. 4. Kranz. l. 3. c. 8. Palat. l. 11. c. 1. n. 17. (d) Kranz. l. 3. Bucelinus Germ. Sac. parte 2. (e) Carion. Chron. l. 3. (f) Sigebertus ad A. C. 940. Kranz. l. 3. c. 14. 15. 19. (g) Witikindus Annal. Sax. l. 3. Udalricus Mutius in Chron. Germ. l. 13. (h) Sigonius ad A. C. 940. (i) Luitprandus, Sigebertus, Otto Frisingens. apud Palat. l. 12. c. 2. n. 204. (k) Kranz. l. 3. c. 4. Sigon. de Regn. Ital. l. 6. (l) Biblioth. Germ. Mich. Herzii part. 3. (m) Carion. Kranz. l. 3. c. 23. 24. (n) Witikindus l. 3. Sigon. l. 7.

*Tres luctus causa sunt hoc sub marmore clausa ;
Rex, decus Ecclesiae, summus honor patriae.*

Symbolum ejus fuit: *Aut mors, aut vita decora.*

OTTO II. cognomento *Rufus*, jam septennis ab Ottone patre in consortem Imperii adlectus, & à Pontifice Romæ coronatus; sub signis paternis militiæ rudimentum contra Græcos in Calabria & Apulia posuit. Illo adnitente Theophaniam Constantinopolitani Imperatoris Filiam in Sponsam accepit, ac in dotem cum eâ ditionem omnem, quam hactenus adhuc reliquam in Italia Græci tenebant. (a) In Germaniam redux Lotharium Galliæ Regem consobrinum suum, à quo aliquam prior cladem acceperat, per maximam Franciæ partem & Parisios ultra fugitivum victricibus armis insequitur, cuncta cæde & incendiis complet, templis DEO sacris exceptis. Belli causa erat, quòd Lotharius Rom. Imperio iusta non solveret, sèque legitimi Imperatoris Dominationi subduceret. (b) Secutâ inde conventionem pacificâ, Germaniam in perpetuum abjurat Lotharius, se & liberos Augusto commendat. Carolo Lotharii Fratri Lotharingiæ Ducatus in tutelam tantum committitur. (c) Cæsis Ducum suorum industriâ ad internecionem in Saxonia Wandalis, Italiam repetens Sclavoniam ipse & Dalmatiam subjugat; Saracenis repulsis Tarentum eripit; redintegrato in eosdem simul & Græcos prælio, desertus ab Italo milite, ac interceptus ab hostibus linguæ Græcæ beneficio & natatu elabatur; multatis graviter desertoribus, & hostibus novâ mox acie superatis ignominiam ultus est, tantâ clade, ut passim *Pallida mors Saracenorum*, à devictorum numero diceretur. (d) Comparatam ex triennali Longobardorum tributo, & fusam auro sexcentarum librarum Crucifixi effigiem Paderbornensi Ecclesiæ in Germaniam dono transmisit. Thesauros reliquos sic partitus, ut portio prima Papæ & Ecclesiæ, pauperibus altera, Conjugi viduæ & liberis tertia, quarta Consiliariis & Domesticis Ministris obtingeret. (e) Par futurus, si per ætatem licuisset, Magno parenti Imperator, post comitia Veronæ habita, Romæ in spe ætatis extinguitur A. C. 983. ætatis 29. Imperii 10. Mens. 7. coronæ susceptæ 15. ibidem in Basilica D. Petri sepultus. Symbolum: *Cum hominibus pacem, cum vitiis bellum.*

Epitaphium:

*Cujus ad Imperium tremuere Duces; tulit hostis
Quem Dominum, populique suum coluere parentem:
Otto decus Divum, Caesar clarissime nobis
Immeritis rapuit lux te septena Decembris.*

OTTO III. Mirabilia Mundi, ob singularem prudentiam dictus, ut ait Carion, & ob Sapientiam tenerâ adhuc ætate rarissimam. Natus Patre Ottone II. matre Theophaniâ, à qua ceu cum lacte lingua græcâ imbutus Germanorum fortitudinem cum prudentia Græcorum conjunxit. (f) Alterum ætatis annum attingerat, cum Parente Romæ defuncto à Principibus Germaniæ Aquisgrani Imperator salutatus est & coronatus; Willigisi interim Moguntini Archipræsulis & matris, dum adolesceret, tutelæ commissus. (g) Minoratu exemptus indicto Colonia Imperiali conventu more majorum & ipse Italiam subire constituit. In eâ Rex Longobardorum Mediolani, tum in urbe Imperator Romanorum unacum augusta Coniuge Mariâ Arragoniâ à Gregorio V. Pontifice initiatus. In Germaniam ad reprimendos Slavorum motus reversus, eosdem simul & Danos perduelles multâ cæde percussos ad obsequium reduxit. Sed evocatus iterum in turbantem omnia Romæ Crescentium Consulem, ac cum exercitu urbem ingressus turbatorem ex mole Hadriani extractum suspendio perfidiam luere jussit. Dum pari iustitiâ in reliquos seditionis complices animadvertit, ac populo contumaci leges constituit, tumultu invalescente, sed moderante tamen Hugone Marchione Hetruariæ, agrè manus Romanorum evasit. Ad hos penitus coërcendos dum reparato exercitu urbi appropinquat, hausto venenato poculo, ut Krantzius; vel ut alii, ex submissis ab uxore Crescentii ac veneno tinctis chirothecis ad oppidum Paternum extinguitur A. C. 1002. ætatis 30. Imperii 18. Corpus ejus in Germaniam delatum Aquisgrani ab Henrico II. Successore honorificè conditum est. (h) Fuit Otto, ut præter alios refert Sigonius (i) bellicâ virtute Avo quidem inferior, Religione verò ac Pietatè & Patre & Avo multò superior. Sæpius, feriâ quintâ exceptâ, hebdomadem integram jejunos exegit, eleemosynis in pauperes & Ecclesiam erogatis. Extat apud citatum Sigonium & Goldastum diploma, quo Romanis Pontificibus octonos Italiæ comitatus, Patrimonium S. Petri dictos, in perpetuum donatione firmavit. Symbolum: *Unita virtus valet.*

Memorabilia Imperij.

HOc sæculo à Conrado I. Francorum Imperatorum, & ex stirpe Caroli M. postremo Imperium ad Germanos Saxones transiit, duravitque penes illos ad initium usq; Sæculi sequentis.

Urbes germaniæ plures ab Henrico I. munimentis firmari captæ sunt. Leges ab eodem latæ, de armandis in omnem belli eventum civibus, & ruricolis, è quibus nonus quisque in urbes transferretur, alendus sum-

D

ptibus

(a) Aventinus & Witikind. apud Calvisium ad A. C. 970. (b) Krantzius apud Herm. Hermetem fasc. Juris. cap. 21. n. 5. (c) Carion. l. 3. A-vent. l. 5. (d) Joan. Palat. l. 13. c. 2. Sigon. l. 7. (e) Krantzius l. 4. c. 19. Ditmarus l. 3. (f) Joan. Palat. lib. 14. c. 2. n. 8. (g) Ibidem n. 5. 9. 10. & 17. (h) Sigonius l. 7. Ditmarus apud Calvisium ad A. C. 1001. & 1002. (i) Lib. 7. de regno Italiæ.

ptibus publicis & belli artibus instituendus. Ampla ob id urbibus privilegia donata. (a) Nobilitatem etiam Germanorum, ut ad artes militiae provocaret, Ludos Equestres seu, Hastiludia legibus datis instituit; in quorum prima Solennitate, cui Henricus ipse Magdeburgi praefuit, nongentæ septuaginta quatuor Ducum, Principum, Comitum & Baronum galeæ conspectæ sunt. (b)

Ab eodem in Imperii finibus limitanei Principes seu Marchiones constituti; Schleswicensis contra Danos, contra Vendos & Henetos Brandenburgicus, contra Gallos Badensis & Hohenbergensis, Misnensis contra Bohemos, Silesios & Polonos, adversus Hungaros Austriacus, quo nomine primus fuit Leopoldus ex Illustri Comitum Babenbergensium familia, vel (ut Trithemius refert) Sueviæ Dux. Hi omnes cum Barbaris sæpè fractis multa eriperent, paulatim auctâ dititione suâ & potentiâ magnis Principatibus originem dedere. (c)

Per Ottonem M. Rex Poloniae coronatus, & Dux Bohemiæ armis subactus Vasalli accesserunt Imperio. (d)

Ejusdem ordinatione Archiepiscopus Magdeburgensis in Primatem Germaniæ evectus. (e) Daniæ regnum, ceu feudum Imperio subiectum. (f) Belgii item magna pars, & Burgundia tota Imperio vendicata. (g) Thuringia, defuncto ejusdem Landgravio, Episcopatus Moguntino adjecta. (h)

Idem Hermannum Billingium, à quo reliqua descendit Saxonum Electorum series, Saxoniae Ducem, & sui vice etiam in posteris Gubernatorem instituit. (i) Constitutiones edidit de raptu. Monetæ falsificatione. Latronibus persequendis & plectendis. Successione nepotum, Warendatione, Advocatis, feriis, &c. (k)

Imperante Ottone II. Lotharingia tota à Gallis ad Germanos & Imperium rursus translata est. Ea portio, quæ nunc Lotharingiæ nomine venit, Carolo Duci feudi titulo relicta, reliqua Trevirensi, Colonienfi, & Leodiensi Episcopis obtigit. (l)

Ab Ottone III. rursus sancitum, & à Romano Pontifice Gregorio V. approbatum; ut non nisi è gente Teutonicâ Imperio Romano-Germanico præficeretur. (m) Institutum præterea Electorale Septemvirorum Collegium, penes quos Jus esset deligendi caput Imperii, dum hætenus à Caroli M. ætate aut Successione sanguinis, aut communi omnium Imperii Principum suffragio Imperator assumeretur. Id, quod inter alios ad hunc Cæsarem & sæculum præsens referunt Bellarminus, (n) Joan. Nauclerus, (o) Jacobus Wymphelingius (p) Philippus Cluverius, (q) Lupoldus Bambergensis, (r) Alvarus Pelagius, (s) Joan. Villanus, (t) Hermannus Hermes (u) Martinus Polonus in Ottone III. Platina, Krantzius, Trithemius apud Theod. Höpingium, &c. (x) quorum aliquos vide apud Joannem Palatium. (y) Aliorum tamen opinione Institutio isthæc post Friderici II. obitum referenda videtur, de qua suo loco.

Alsatia ab eodem in Landgraviatum, eumque duplicem evecta, ex parte ad Comites Habsburgi devoluta est; (z) nimirum ea, quæ nunc superior; Inferiore ad Comites Oettingenses tunc transmissa.

In Italiâ ob frequentiore Imperatorum absentiam Vicarius Primus institutus est Hugo Thufciæ Marchio, ab aliis Brandenburgensis dictus. (aa) Illi, donec Cæsar alio Marte occupatus abesset, statuendi & adimendi urbium Magistratus, Jura populi Immunitatesque tuendi, militis in belli eventus sustinendi cura deman-

(a) Kranz. lib. 3. cap. 7. Goldastus Institut. Henrici I. Imper. Schaffnaburgensis apud Calvis. ad A. C. 924. (b) Goldastus l. cit. Theod. Höpingius tr. de Jure Insignium. cap. 4. n. 25. (c) Kranz. l. 3. c. 7. rerum Wandal. Bæclerus Hist. sæc. 9. pag. 279. Herm. Hermes fasc. Juris cap. 33. n. 4. (d) Ibidem c. 4. n. 30. & Sigonius ad A. C. 940. (e) Joach. Steph. de Jurisd. Eccl. l. 4. c. 5. n. 32. apud Herm. Hermetem fasc. Juris. c. 29. n. 6. (f) Helmod. c. 9. Kranz. l. 3. c. 25. (g) Nauclerus gen. 33. Carion. l. 3. Biblioth. Germ. Herzii part. 3. (h) Fabricius apud Calvisium ad A. C. 965. (i) Helmodus in Chron. Slavorum. l. 1. Herm. Hermes fasc. Juris c. 24. n. 5. (k) Goldastus Constit. Imper. t. 3. (l) Carion Chron. l. 3. Avent. l. 5 Biblioth. Germ. Herzii parte 3. (m) Cuspinianus in Ottone III. Buxdorffius ad A. B. concl. 31. Besoldus de Success. & Elector. 2. Diss. 1. n. 9. apud Beckerum in Jure publ. Romano-Germ. l. 2. c. 2. (n) De transl. Imper. l. 3. c. 1. (o) Chron. vol. 2. gener. 34. (p) Rerum Germ. cap. 20. (q) Introd. in Geogr. lib. 3. c. 8. (r) Lib. de Juribus Imper. cap. 3. (s) Lib. 1. de planctu Eccl. artic. 41. (t) Lib. 4. histor. flor. c. 2. (u) Fasc. Juris publ. cap. 16. n. 1. & 2. (x) Tract. de Jure Insignium part. 4. c. 6. n. 600. (y) Aquilæ Saxonice lib. 14. c. 3. (z) Gerardus Mercator in Alsat. tab. (aa) Calvisius ad A. C. 991. Jo-an, Palatius lib. 14. cap. 2. n. 102.

IN D. HENRICO II. IMPERATORE SANCTISSIMO EXHIBETUR FORTUNATA CONJUNCTIO MAJESTATIS ET PIETATIS.

Collegij Soci. Jesu

Calari 1724.

*Uld trophæa Martiali
Cincta præstant Laureâ,
Et corona Principali
Fronte lucens aurea?
Pulsa Regno, dum Tonantis
Cura solers exulat;
Nec tiaras Imperantis
Vis Olympi copulat.
Sceptra frustra bracteata
Intumescunt purpurâ,
Vana sunt, quæ laureata
Fama spargit, murmura;
Indecora quando cultu
Templa squalent Numinis,
Nec refulget clara vultu
Flamma sacri luminis.
Firma Regni stat potestas,
Nixa cæli culmine;
Hanc nec artes per scelestas
Styx laceffet fulmine.*

*Ira frustra tela vibrat
Martis in negotio,
Sacra fasces quando librat
Principis devotio.
Hæc honoris est palæstra,
Ad triumphos evocat;
Vera laudis est sequestra,
Et trophæa collocat.
Cæsar hoc Henricus, aræ
Advolutus, senserat,
Seculari nam tiaræ
Sacra templi junxerat.
Luce fulsit quàm serenâ,
Quàm secundo nomine?
Sceptra Majestate plena
Quo rotavit omine?
Nempe Regna sunt beata,
Eminent victoriâ,
Quando Divis est dicata
Imperantùm gloria.*

Cæsares, Regésque Germaniæ ab anno 1000. ad 1100.

HENRICUS II. cognomento *Clandus*, à crure in tumultu Papiensi luxato sic dictus, *Sanctus* verò à vitæ integritate. Natus Patre Henrico Ottonis M. Nepote, qui Saxonici sanguinis Princeps tum Bavariam titulo Ducis obtinuit. (a) Defuncto sine liberis Ottone III. dum proximus antecessores Cæsares cognatione contingeret, ad culmen Imperiale evectus est, & Aquisgrani à Willigiso Moguntino Archipræsule coronatus. Primam ætatem Moderatore S. Wolffgango Ratisbonensium Episcopo excoluit; à quo dein jam vitâ functo per somnum monitus, ut inscriptos muro characteres & post sex signatos inspiceret, præfagium accepit obtinendi post sex annos Imperii. (b) Competitores in illo Eccardum Misniæ Marchionem, & Hermannum Suevorum Ducem habuit; Sed iis etiam superatis, alterum in Italia turbatorem Arduinum aggressus, regno & dominatu violento dejecit; Veronæ, Brixia, Bergomi, & Papiæ ubique victor receptus, & in postrema Longobardiæ Rex inauguratus est. Turbis inde in Germania subnascentibus evocatus, Henetos ad pristinam Deorum Gentilium superstitionem relapsos edomuit; Ecclesias ab iisdem dirutas instauravit. Episcopatum præterea ex Cunegundis Conjugis dote liberalissimè ditatum Bambergæ instituit; cujus ecclesiam, profugus seditione Romanorum, & receptus ab Henrico Benedictus VIII. Pontifex, solenni ritu sacrauit, exornantibus Solennitatem septuaginta ferè Episcopis. (c) Mox urbem cum Ecclesia D. Petro, ejusdemque Vicariis pleno jure vectigalem subjecit, constituens in annos singulos equum albi coloris cum omnibus ornamentis & phaleris, ac centum marchis argenti Rom. Ecclesiæ ceu Dominiæ persolvendos. (d) Sed Bambergæ Imperio iterum vendicatæ Henricus III. Imperator post annos 32. Beneventum substituit. (e) Benedicto in Apostolicam sedem reducto, in Italiam rursus & Romam Henricus se contulit; ibidem cum Cunegunde sua, receptâ Imperiali coronâ, Augustus renunciatus, reliqua inter insignia pomum aureum pretiosissimis in quadrum

E

gemmis

(a) Carion Chron. l. 3. Biblioth. German. Melch. Herzii patr. 3. (b) Ditmarus l. 5. Baron. A. C. 1002. n. 7. Surius ad 31. Octob. (c) Leo Ostiensis l. 2. c. 46. Ditmarus l. 6. (d) Leo Ostiensis loc. cit. Baron. ad A. C. 1019. n. 2. (e) Ostiensis c. 85. Herm. Contractus ad an. 1053.

gemmis circumdatum, & insertâ de super cruce adornatum accepit; velut admonitus, ut orbem universum hoc munere signatum in S. Crucis obsequium pro officii potestate transferre contenderet. (a) De quo Gothofredus Viterbiensis interpretem doni Pontificem sic præfatum tum cecinit:

*Crux superest pomo, cali super insita dono,
Suscipe corde bono, Rex, qua tibi mystica promo.
Teque sedente throno prospice, quid sit homo.
Si mundana cupis pugno concludere regna,
Significata Crucis tibi sint reverenter habenda;
Servulus esto DEI, qui tua Sceptra regit.* (b)

Cæsar interim constitutione editâ Urbem Romanam, ac ea omnia, quæ ab antecessoribus D. Petro ac Apostolicæ sedi donatione jam cesserant, denuò iisdem confirmat, amplissimè protenso D. Petri patrimonio. (c) Exin rogatus à Pontifice, translato in Italiam extremam exercitu, Græcos pariter & Saracenos, Apuliâ totâ & Calabriâ expulit; Normannis victoriæ participibus ibidem confidere iussis. In eâ expeditione, uti & alias, pro consueta Sanctissimi Ducis pietate, expiatione delictorum factâ, Eucharistico Epulo antepælium communivit exercitum; tutoresque ac ductores belli Sanctorum è numero Laurentium, Georgium & Hadrianum delegit, ut quos prævio Angelo militares turmas tueri aliquando vidisset. (d) Rebus per Italiam prosperè confectis, dum reditum parat in Germaniam, in Cassinensi cænobio ægritudine detentus manifesto D. Benedicti ibidem sepulti patrociniò sanitatem recepit; amplissimis exinde muneribus Sancti reliquias, & loci cænobitas profecutus. (e) Sanctorum virorum adhuc in vivis agentium consuetudine plurimum usus, in asperâ Sytriæ solitudine Romualdum invisit, donato eidem & affeculis Amiati montis monasterio; S. Odiloni Cluniacensi Abbati acceptam à Pontifice coronam dono transmisit; (f) Abbatem Stabulensem S. Poppo- nem ceu parentem in erratis monitorem audivit. (g) Monasteria, aliâque loca pia vel ipse extruxit, vel assignatis redditibus magno numero auxit; & ut cit. Viterbiensis ait:

Catholicas dedit Ecclesias numero quasi mille. (h)

Pannoniam adhuc infidelem, traditâ Stephano Regi in uxorem sorore suâ Gisela, eoque baptizato, ad Christi fidem & Ecclesiæ unionem perduxit. Hungarorum Apostolus, Advocatus S. Petri, & Ecclesiæ defensor acerrimus dictus. (i) Constitutione etiam Drutmanniæ editâ ejusdem incolumitati prospexit. Bohemis & Wandalis ad imperia rursus contumacibus, ac ad obsequium reductis, indicto Alstadii Imperiali conventu Successorem in Imperiò nominavit Conradum Ducem Franconiæ. (k) Moriturus Abbatibus, Episcopis & cognatis præsentibus Cunegundem conjugem castam & illibatam, Virgo Ipse, restituit; accipite, inquit, qualem mihi tradidistis, Virginem vestram. Vitam tandem beatissimè clausit Bambergæ A.C. 1024. ætatis 55. Imperii 22. mensis 5. ibidem in Ecclesia à se erecta sepultus. Multis post mortem prodigiis clarus unâ cum Augusta Coniuge in Album Sanctorum relatus est ab Eugenio III. Papa A.C. 1152. Symbolum: *Ne quid nimis.*

CONRADUS II. cognomento *Salicus*, sic dictus, quòd ad Salam Franconiæ annem possessiones suas tene- ret. Natus Patre Hermannò Francorum Orientalium Duce, (l) ac à S. Burchardo Wormatiensium Episcopo institutus, primâ jam ætate Ordinum ductor sub Henrico II. meruit. Huic probatam in re militari virtutem suam cum fecisset, à morte Successor nominatus belli stipendium Imperium retulit; sed quod non nisi post biennii interregnum, dissentientibus diu in Electione Principibus, & Cunone Bavaro multum contran- nitente obtinuit, Aquisgrani à Pilegrino Colonienfium Archiepiscopo coronatus; (m) ubi, cum ad capeffen- da insignia jam accinctus adstaret, pupillorum & viduarum querimoniis interpellatus, differri iussis corona- tionis solennibus, miserorum prius causæ pro æquitate consuluit. (n) Sic firmato devictis etiam æmulis per Germaniam Imperio, Italiam, ac Mediolanum primum descendit; urbem, quòd extincto Henrico ab Im- perio desciverat, obsidione cinxit, sed D. Ambrosii ibidem sepulti reverentiâ nihil ultra hostile molitus, satis in- terim habuit Longobardiam reliquam victor subigere. (o) A Joanne XX. Rom. Pontifice jam ad ingressum Italiae perbenignè susceptus Romam ovans ingreditur, acceptis ab eodem Papâ Imperii Romani Insignibus; quem à Principibus & Senatu ejectum secundo in urbem adventu Apostolicæ Sedi restituit; & hic & alias pro religione bellator. (p) Clarissimum illud, cum ducto in Slavos exercitu violatam ab illis Sacrorum religio- nem ulciscitur. Ligneam Salvatoris effigiem ludibriis traductam turpiter mutilarant pagani; hos ille ingenti numero ad se perductos ad erectam rursus ejusmodi Crucifixi imaginem pari vice mutilatos variâ morte dele- vit, sancto exinde elogio, *Ultor fidei* compellatus. (q) In Misiconem Polonorum Regem dum moveret, fa- ctum, ut gratiam captaturus Dux Bohemiæ Udalricus fraude circumventum ac captivum eundem Conrado promitteret; sed horruit perfidiam Imperator, & Misiconem periculi, à quo caveret, ultrò admonuit, præ- clare

(a) Ditmarus l. 7. Joan. Palatius lib. 15. c. 2. n. 117. (b) part. 19. Chron. apud Theod. Höpingium c. 6, n. 606. (c) Sigon. lib. 8. de regn. Ital. Baron. A. C. 1014. n. 7. (d) Joan. Palat. lib. 15. c. 1. n. 29. Bonfinius dec. 2. l. 1. (e) Leo Ostiens. l. 2. c. 42. 43. (f) Petrus Damiani in vitâ S. Odilonis (g) Surius ad diem 25. Jan. (h) Apud Palat. lib. 15. c. 2. n. 178. (i) Sigebertus. Ditmarus l. 6. Baronius A. C. 1010. n. 2. (k) Otto Frising. Leo Ostiens. l. 2. c. 59. (l) Biblioth. Germ. Herzii part. 3. (m) Naucner. Chron. vol. 2. gen. 35. Jac. Wymphel. Epitome rerum Germ. c. 24. (n) Wippo. Goldastus ad an. 1024. (o) Wymphel. loc. cit. Baron. A. C. 1037. n. 2. (p) Wippo. cap. 17. Baron. A. C. 1027. n. 1. (q) Wippo c. 33.

clare pronuncians: Germanos solere virtute cum hostibus, non fraude certare, nihilque acrius quam perfidiam ulcisci; sceleribus, non nomini hostium irasci; oportere armatum esse, quem oderint. Sic ultro supplicem Misiconem, tributis imperatis, ad officium reduxit Conradus, quod alias durâ ferri & sanguinis conditione quæsitum venerat. (a) Cætera illi in Hungaros, & Burgundos bella fuere. Primos Bavariam requireres fortissimo collecto exercitu Jaurinum usque ad sua coëgit, pace extortâ. (b) In Burgundos, quia Rudolpho eorum Rege defuncto, privilegio sanguinis ad se ditio pertinebat; quam etiam urbibus deditioe acceptis, Genevæ ab Heriberto Mediolanensi Archiepiscopo coronatus, sibi, & posteris asseruit. (c) In Germaniam inferiorem reversus, ac Trajecti subito morbo correptus pie decessit. A. C. 1039. Imperii 14. Spiræ in Ecclesia à se ædificari cæpta sepultus. Diverbium de illo vulgatum: *Sella Conradi habet ascensoria Caroli*, quasi diceretur, ad vitam & gesta Caroli M. Conradum proximum accessisse. (d) Symbolum: *Omnium mores, tuos imprimis observa.*

HENRICUS III. cognomento *Niger* à fusci coloris capillitio dictus, natus est A. C. 1017. Conrado II. Patre; ejusdem jussu à Colonienfi Archiepiscopo Aquisgrani coronatus anno ætatis undecimo, (e) bella prima sub signis paternis gessit, contra Slavos & Bohemos duplici acie victor. Præter Imperium & Franciam orientalem à defuncto Parente Regnum Burgundiæ cum Sueviæ Ducatu accepit. In Bohemos exinde Polonis infestos & Imperio contumaces copias eduxit, Ducemque Vladislauum victum captumque ad tributum quotannis de more persolvendum coëgit, (f) strenuè in expeditione illâ adjutus virtute Leopoldi Austriaci, qui ereptis aliquot per Bohemiam urbibus hosti prius insolenti primus vires ademit. (g) In Hungaria Petrum S. Stephani Regis Successorem, qui procerum conjuratione depositus in Bavariam auxilia exoraturus concesserat, contra Abam jam Regem sublectum propugnavit feliciter; operâ iterum usus Alberti & Leopoldi Austriæ Marchionum, (h) haud procul Jaurino explicatâ acie cum Aba congressus est, ac cæso prodigiosè exercitu viribus illum & spe regni repetendi exuit. Ibi pius Imperator cum universo milite in terram prostratus, ac ad aram Crucis cæleste signum veneratus, Christo eventum belli & omnem fructum victoriæ gratus transcripsit; &, tametsi ab Episcopis & regni Proceribus victor ipse, ut refert Aventinus, (i) in regem deposceretur, Petrum tamen Sceptro, diademate, ac reliquis regni insignibus redditis Hungariæ suæ restituit, Præsulibus & Optimatibus cunctis in fidem ejusdem & obsequium jurare jussis. (k) Sic rebus ad Germaniæ fines compositis, Romam trium Pontificum schismate laborantem contendit, ac Synodo ibidem congregatâ, tribus illis Magistratu se abdicare coactis, Syndigerum Bambergensem Episcopum, Clementem II, appellatum, in sede Petri constitui voluit; idque, non ut Jus sibi aliquod in rem Ecclesiasticam violentus arrogaret, sed turbatis tunc Ecclesiæ rebus, & factiosis quibusque ad Sacrum illud fastigium aspirantibus, Christianitati consuleret. (l) Ab eodem dein Clemente Pontifice in ipso Natali Domini cum Agnete Coniuge consecratus coronam accepit; tum munitâ conducto milite adversum Saracenos Apuliâ in Germaniam reversus, rebelles ibidem invenit Godefredum Lotharingum, & Balduinum Flandriæ comitem, quibus ad obedientiam reductis, à Sweino etiam Danorum Rege sibi homagium præstari fecit. (m) Cæsari adhuc in Italia subsistenti contigit, ut equo ornatiori, quem dono recens acceperat, insidens, à milite obvio equum illum suum dicente compellaretur; cui ille: Si tuus est, inquit, hic equus, accipe illum cum Sessore, & utrumque habeas, quousque persolutionem furti recipias; nec aliter factum, egregio Imperatoriæ æquitatis exemplo. (n) Goslariæ dum Natalem Domini celebrat, audito, Manichæos hæreticos ibidem dogmata sua dispergere, ut reliquum Christianum gregem ab illa contagione servaret, suspendio omnes enecari jussit. (o) Multæ pietatis Imperator nunquam Purpuram, & regalia insignia assumere solitus, nisi expiatâ per confessionem peccatorum conscientiam, & verberatione spontaneâ in satisfactionem susceptâ; (p) Bordfeldiæ ad Hercyniam sylvam moritur A. C. 1056. Imperii à morte parentis gesti 17. ætatis 39. Sepultus Spiræ, ipso Victore II. Pontifice, & Aquilejensi Patriarchâ, quorum primus morienti etiam adfuit, augustum funus ornantibus. Symbolum: *Qui litem aufert, execrationem in benedictionem mutat.*

HENRICUS IV. ab eo, quod annos 50. regnasset, *Senex* nuncupatus; Natus est patre Henrico III. A. C. 1050. à cujus obitu sub tutela religiosissimæ matris Agnetis, & S. Annonis Colonienfium Archipræsulibus Imperio & coronâ potitus est Aquisgrani, annum dum ageret ætatis sextum. Exoratus à S. Petro Damiano, ad pacandam Romanam Ecclesiam, Sanctum æquè ac prudentem virum Annonem Romam transmisit; optimo sanè Imperii à sacrorum curâ initio. Ad bella etiam à contumaci Saxonia evocatus, multis præliis & vario Marte, sæpius tamen victor in eos pugnavit. (q) Ottonem conspiracy reum Bavariæ Ducatu repulit. Ob id velut iniquius actum ad Alexandrum Pontificem à Saxonibus incusatus; tum etiam à Gregorio VII.

(a) Wippo cap. 29. apud Palatium lib. 16. c. 2. (b) Calv. ad an. 1030. Bibl. Germ. Herzii p. 3. (c) Ibidem. Wymph. c. 24. Naucerus vol. 2. gen. 35. (d) Wippo c. 6. (e) Idem c. 23. & Calvisius ad an. 1028. (f) Herman. Contractus. Wippo. c. 33. Biblioth. Germ. Herzii. part. 3. (g) Cosmas Pragensis in Chron. apud Calvis. ad A. C. 1041. (h) Aventinus lib. 5. Annal. Dubravius apud Calvis. A. C. 1043. (i) Annal. Bojorum lib. 5. (k) Maucier. gener. 35. vol. 2. Bonfinius dec. 2. lib. 2. (l) Herman. Contractus. Sigonius. Petr. Damiani, & Leo Mariscanus Ostiensis Episcopi apud Joan. Palat. l. 17. c. 3. n. 6. Naucier. gener. 35. (m) Annal. Flandr. apud Calvis. A. C. 1049. (n) Glaber lib. 5. c. 5. apud Baron. A. C. 1047. num. 9. (o) Herm. Contract. ad A. C. 1052. (p) Reginardus in vitâ S. Annonis apud Surium ad 4. Decembr. (q) Lambertus Schafnaburgens. apud Baron. A. C. 1064. num. 24.

rio VII. licentioris vitæ notatus, inter multa poenitentis animi signa arduis itineribus in Italiam privatus descendit. (a) Sed renovatis iterum odiorum causis, dum Episcopos per Germaniam Henricus investire pergeret, nec Pontifex ab excommunicandis sic institutis desisteret; Rudolphus Sueviæ Dux acceptâ à Gregorio eodem coronâ, novo bello Henricum implicuit; sed illum Cæsar obstinatis utrinque in mortem, vel victoriam animis, quarto prælio congressus resecto brachio fugientem confecit; etsi is ægrè spirans Herbipolim adhuc translatus extra aciem animam efflavit. (b) Dum Henricus interim in Italiam coronæ causâ se transfert, & Clementem Antipapam Gregorio opponit, novus Anticæsar Hermannus Saxo ex Principum nonnullorum consensu Imperium captabat; quem tamen Godefredi Bullionii copiis adjutus, viribus impari ac obsequentem mox habuit; uti & Eckbertum, quem extincto Hermanno à Saxoniarum Principibus Successorem delegerant, pari cum reliquis fato intra fines suos compulsus, Imperio supersedere victor coëgit. (c) Romam iterum infesto exercitu transgressus, Longobardiâ ferè omni contra Mathildem expugnata, & castris Urbi admotis deditionem extorsit; cum sæpius ibidem ex insidiis ad necem quæsitus & prodigio manifesto servatus, (d) à Clemente coronam in Urbe accepit. Unde redux in Germaniam Henricum filium res majores & jam Imperium appetentem, sed mox supplicem in officium recepit. (e) In Hungariam à Salomone Rege periclitante evocatus, in conventu Procerum Albæ Regalis celebrato, securitatem illi dignitatis reddidit, & in seditione populi Idololatriam respectantis, religionis Christianæ studium autoritate suâ firmavit. (f) Eadem pietate Ecclesias SS. Udalrici & Afræ in urbe Augustana à fundamentis erexit. Decretum etiam sive Rescriptum dedit ad Gregorium VII. Pontificem, de invasione rerum Ecclesiasticarum, & Simoniaca labe ab ecclesiis extirpandâ. (g) Si factum aliquando, ut cum Præsulibus Romanis inclementius ageret; origo mali à pravis Domesticorum consiliis fuit, utpote in quos, excusato collaudatoque Henrico, Simoniarum crimen Gregorius ipse conjecerat. (h) Quemadmodum & alia, quæ ab historicis passim notantur, Henrici delicta ejusmodi erant, in quæ pronam Cæsaris adhuc adolescentis ætatem persuasionibus sinistris deduxerant ii, qui curæ Matris & Annonis exemptum licentius moderandum acceperant. (i) Cæterum Princeps fuit in eleemosynis erogandis perquam liberalis; dum bellandum, Dux strenuissimus, ut qui bis & sexagies signis collatis pugnavit, M. Marcellum & Julium Cæsarem supergressus. (k) Filio jam liberè Imperium usurpante vitam bellis impensam conclusit Leodii. A. C. 1106. Imperii 50. ætatis 56. post quinquennium in ecclesia Spirensi honorificè sepultus. Symbolum: *Multi multa sciunt, se autem nemo.*

Memorabilia Imperij.

QUOD integro ferè sæculo in Familia Saxonum steterat Imperium, post Henricum II. ad Duces Franciæ Orientalis, seu Franconiæ transiit, permansitque penes illos ad annum sæculi sequentis vigesimum sextum.

Dum hætenus nulli essent in Germania perpetui dignitatum gradus, sed officiorum tantum, non dignitatum hæreditariarum gererentur nomina; Dux summum militiæ Rectorem, Comes in Comitatu vel Provincia Judicem, Landgravius in agris, Burggravius in civitate & arce Prætorem, Centgravius Centurionem designaret; & hi omnes ex Baronibus & viris gravibus accuratâ censurâ eligerentur; post Ottones Cæsares, seu sub initium sæculi hujus factum, ut hæc officiorum nomina in hæreditarias dignitates translata in familiis certis permanerint. (l)

Ab Henrico II. reliquis Imperii Insignibus Pomum aureum insertâ desuper cruce adjectum est, & primò usurpatum, dum illud, ceu orbis Cæsaribus Romanis subjecti argumentum, à Benedicto VIII. Pontifice recepisset. (m)

Burgundia nuper sui Juris facta, ad Imperium rediit sub Conrado II. sic integrâ ditione divisâ, ut quod nunc Comitatus nomine venit, Cæsaribus; quod nomine Ducatus, Regibus Galliæ permitteretur. (n)

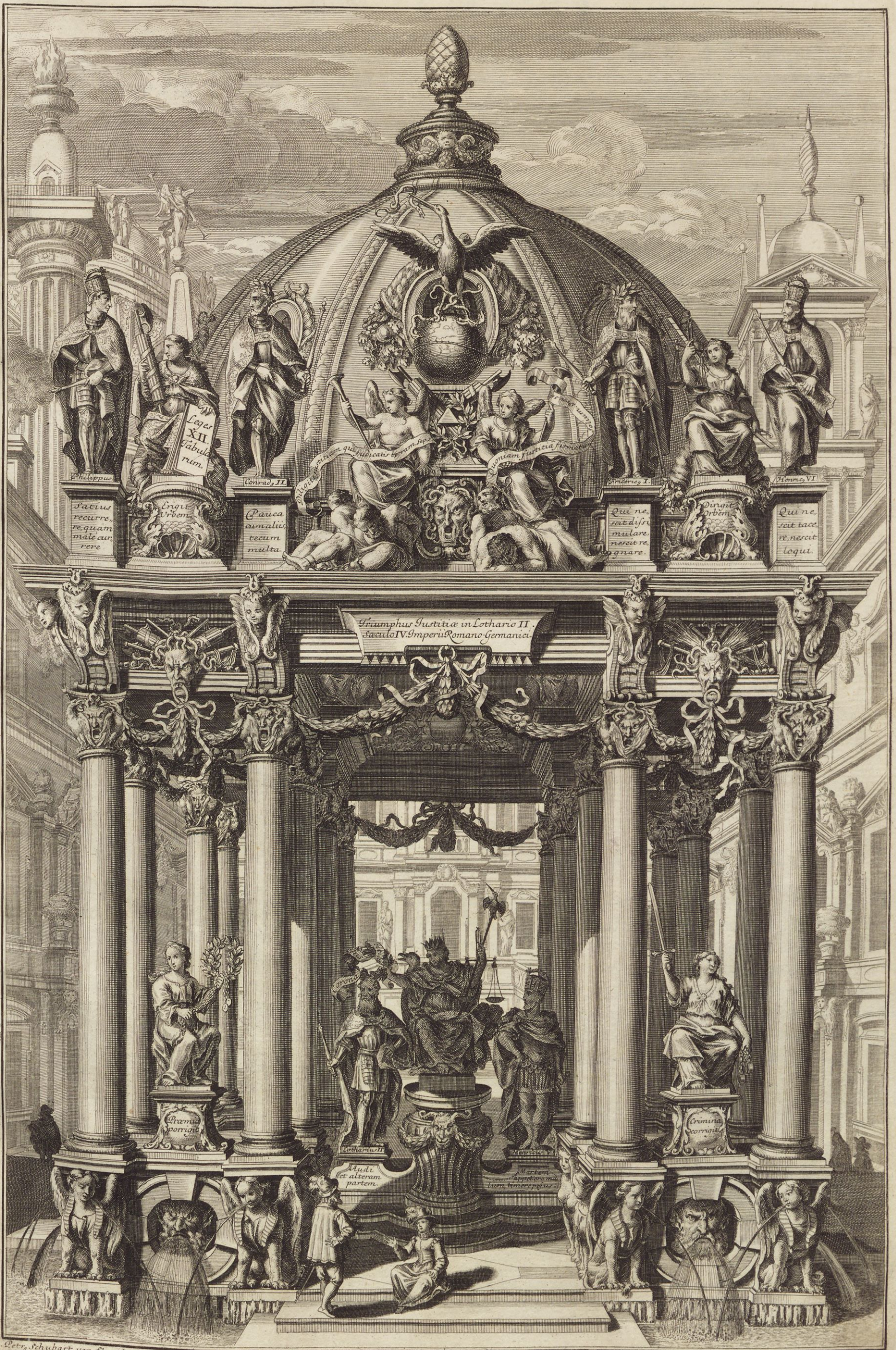
Ab hoc Conrado lex sancita est de proprietate sylvarum & Jure venationis, ac etiam de bonis Ecclesiarum non abalienandis. (o)

Marchionibus Austriæ, & primo omnium Ernesto, Alberti (qui rem toties contra Hungaros strenuè gesserat) filio Successori titulus *Prioris* in Imperio ab Henrico IV. collatus est. (p)

Idem Cæsar legem tulit in Alstadiensis curia, ut posthac per Imperium æqualiter omnibus Jus administraretur. (q)

Lusatia ab eodem Imperio adjecta Marchionatus nomine; quæ deinde, Ducatu Bohemiæ in Moguntinis comitiis in Regnum evecto, & Rege Vratislao I. per Cæsarem constituto, eidem & Successoribus unâ cum Silesia & Moravia in feudum concessa est. (r)

(a) Naucler. gen. 26. Joan. Palat. l. 18. c. 3. n. 194. & seq. (b) Carion. Chron. l. 3. Naucler. l. c. Kranzius l. 5. cap. 7. (c) Aventin. Berthold. Constant. apud Pal. l. 18. c. 3. n. 229. (d) Berthold. Carion. Sigon. Baron. A. C. 1084. Joan. Pal. l. c. n. 237. (e) Avent. apud Pal. n. 286. (f) Bonfinius dec. 2. l. 3. (g) Goldastus ad an. 1073. (h) Baron. A. C. 1075. n. 19. 20. (i) Naucler. gen. 36. Baron. A. C. 1059. n. 23. (k) Jac. Wymph. Epitome rerum Germ. c. 28. Naucler. l. c. (l) Befoldus Cons. 88. n. 35. l. 21. Theod. Höping. tr. de Jure Insign. c. 6. n. 856. (m) Joan. Pal. l. 15. c. 2. n. 117. (n) Genebrardus. Carion. Herm. Hermes fasc. Juris c. 32. n. 9. (o) Goldast. Const. Imp. tom. 3. Calv. ad an. 1029. (p) Cuspin. apud Calvis. A. C. 1056. (q) Goldast. Const. Imper. tom. 3. & Calv. ad an. 1062. (r) Calvisius ad an. 1068, & 1086. Ger. Mercator in Atl. min. tab. Bohem. Herm. Hermes fasc. Juris publ. c. 22. n. 55.

Collegij Socij

1724.

*Nthea centenis resonet, si Pimpla camœnis,
Et glomeret miræ fila sonora lyre;
Non tua condignis, Lothari, præconia signis
Exprimet, & totis gesta decora notis.*

Cæfares, Regésque Germaniæ ab anno 1100. ad 1200.

LOTHARIUS II. Gebhardo patre Comite de Querfort natus, & ob fidelem operam Henrico V. in bello præstitam, Saxoniam adeptus est, *Saxo* exinde compellatus. Diu obluētantibus & arma nequicquam moventibus Conrado Sueviæ, & Friderico Franconiæ Ducibus, qui Henrici ex sorore nepotes Jus sibi Imperii arrogabant, Moguntiæ Rex Rom. electus, coronam accepit Aquisgrani A. C. 1126. (c) Motibus iterum in

urbe

(a) Conradus Abbas Urspergens. apud Joan. Palat. l. 18. c. 2. n. 284. Baron. A. C. 1105. n. 4. (b) Abbas Ursperg. Palat. l. 19. c. 2. Kranz. l. 5. Saxon. (c) Kranzius l. 6. Otto Frisingens. apud Joan. Palat. l. 30. c. 2. n. 1. 3. 5.

urbe excitatis, etsi iteratâ Epistolâ ab Anacleto Antipapâ captaretur, Innocentio I. legitimo Pontifici constanter adhæsit; quem deinde subsidii causâ ad se adventantem Leodii perbenignè excepit, ac statim comparato exercitu Romam reduxit, tum ab illo in Lateranensi Ecclesia Augustus & Imperator coronatus. (a) Redux in Germaniam Lotharius Spiram, Ulmam, & Norimbergam Conrado adhuc obsequentes deditioe extorsit, mox & ipso Conrado ex suasionem D. Bernardi Clarevallenensis in obsequium redeunte. Sed Italis nova identidem in Innocentium molientibus, à Legatis Græcorum & Pontifice rursus evocatus, auctis copiis in Longobardiam transiit; quam omnem Taurinum usque, uti & reliquas imperium nuper detrectantes civitates victor asseruit. Romæ seditione oppressâ, Rogerium Sicilia Regem Antipapæ partes audaciter tuentem Apuliâ totâ, urbibus omnibus expugnatis, eiecit; Reginulpho natione Germano, vel ut alii, Hamone Comite ditionis Duce constituto. (b) Eximius Justitiæ cultor & administrator jam luctantes cum barbarie leges, & Jus Romanum ferè abolitum per Irnerium Jurisconsultum restituit, cum antiquissimus codex in Apulia repertus Pisanis ab ipso donatus esset, quorum in urbe primam Juris professionem aperuit. (c) Pietate non minùs singulari, in expeditione etiam bellica constitutus, summo diluculo Missam unam pro defunctis, dehinc alteram pro exercitu, pro se tertiam audire consueverat; priusquam cum hoste confligeret, sacrâ Synaxi semper se communiens, tum cum Augusta sua viduis & orphanis pedes lavabat, cibum illis & eleemosynam in dies singulos liberalem impertitus. Nempe, ut de Lothario refert Petrus Diaconus, sub Imperii chlamyde cælesti militabat Regi; ita in singulis eminens virtutibus, ut omnes perfectè haberet. (d) Tandem rebus magnis totâ Italiâ piè ac præclare gestis cum exercitu Germaniam repetens in itinere morbo, an senio prævalente, occupatus propè Tridentum extinguitur A. C. 1137. Imperii 11. ætate, juxta Petrum Diaconum, propè centenarius. Corpus in Saxoniam delatum ac sepultum in Lutherâ Monasterio à se condito. Princeps inter alios de Ecclesia optimè meritis, & Apostolicæ sedi constanter fidelis, Legum & Justitiæ fortis assertor, illud assumpsit in Symbolum: *Audi & alteram partem.*

CONRADUS III. natus Patre Friderico Duce Sueviæ, à congregatis Confluentiæ Imperii Principibus Cæsar salutatus, & coronatus est Aquisgrani; contra Henricum cognomento *Superbum*, qui, quod Lotharii gener esset, auctus ab illo Saxonie & Baviaræ Ducatibus, eâ virium & sanguinis cognati fiduciâ nixtus quasi debitum sibi affectârat Imperium; sed utrâque mox ditione à Conrado exutus in Comitibus Goslariensibus audaciam posuit. (e) Henrico sic inermi, Guelphus frater ejusdem adhuc Germaniam turbabat; quem tamen Conradus intra oppidi Weinsbergæ mœnia conclusum, longâque obsidione & fame fractum ad deditioem coëgit, pulchro illic fœminarum maritos humeris efferentium spectaculo. (f) Interea aspirantibus contra Pontificem ad veterem Reipublicæ formam Romanis, dum ceu Liberator & Vindex à Senatu & Populo Urbis evocaretur, adjuvare maluit, quàm turbare auctoritatem Ecclesiæ; ac suadente D. Bernardo Abbate cum multis Imperii Principibus, numerosissimoque exercitu expeditionem sacram suscepit; insigni sub initium successu, nisi laudatissimos conatus dimittere coëgisset Græcorum perfidia, à quibus corruptus calce & gypso commeatus plurimam exercitus Cæsarei partem pessumdedit. (g) Ad suos ergò Conradus reversus, & Italiam tum coronæ, tum motuum ibidem componendorum causâ adire paratus, à proprio medico, quem Rogerius Sicilia Rex magnis ad id promissis conduxerat, propinato veneno enectus Bambergæ moritur. A. C. 1152. ætat. 58. Imperii 14. Ex ultima voluntate Fridericum ex Fratre nepotem, traditis regni insignibus & Filio in tutelam commendato, Successorem constituit; Sapienter eo facto Reipublicæ prospiciens, quod Filio parvulo nepotem præferret, quem jam clara bello facinora dignum ostentabant Imperio. (h) Symbolum: *Pauca cum aliis, tecum multa.*

FRIDERICUS I. *Ænobarbus* sive *Barbarossa* à barbæ colore sic dictus, Sueviæ Dux, Conradi III. ex Fratre Friderico nepos; Militiæ rudimentum in expeditione sacra sub Imperatore Conrado Bellidux posuit; à quo moriente Successor nominatus, & ex consensu Principum Francofordiæ ritè electus, coronam de more suscepit Aquisgrani. Celebratis inde Mersburgi comitiis Imperium ordinare progressus, Petro Danorum Regi homagium & fidelitatem juranti coronam regalem tradidit, sopitâ inter fratres de regno competentes discordiâ. (i) Ex quo in Longobardiam abiens, cum urbes per viam plures recepisset, magna celeritate Romam contendit, ut gliscentem ex una Urbe per Italiam reliquam seditionem armatus compesceret; sed pace per Pontificis Internuntios maturè compositâ, ab ipso Hadriano IV. Papâ obviam facto in urbem deductus, in Basilica D. Petri coronâ potitus est; uti & Italiâ ferè omni, quam tum suo Marte, tum operâ Ottonis Wittelspachii victor subegerat. (k) Tandem, postquam urbes Italiæ, septies à Germaniæ finibus ducto exercitu infestus repetiisset; Romam, aliasque obsistere aufas armatus occupavit, Mediolanum muris domibusque excisis diripuit; (l) Translatis Coloniam Agrippinam, quæ hîc prius servata quieverant, SS. Trium Magorum corporibus. (m) Fessus jam barbarum Italiæ, ultrò concordiam cum Alexandro III. Pontifice amplexus est Venetiis; (n) Ubi cruce mox assumptâ, omnem, quâ eminebat, belli virtutem in Christi hostes convertit. Nominato prius & in confor-

(a) Sigon. Baronius A. C. 1130. & seq. Wymphel. Epit. rer. Germ. c. 30. (b) Carion. Abb. Ursperg. Palat. l. 20. c. 2. n. 25. 43. 50. 55. (c) Palat. l. c. n. 57. Biblioth. Germ. Herzii parte 3. Carion. (d) Lib. 4. Chron. Cassin. c. 125. apud Baronium ad A. C. 1137. n. 2. (e) Carion. Otto Frisingens. l. 7. c. 23. (f) Nauclet. gen. 38. Palat. l. 21. c. 2. n. 20. 21. Carion. (g) Palat. l. c. n. 25. 59. Otto Frising. Nauclet. Baron. ad A. C. 1144. & 1147. (h) Idem ad an. 1152. n. 3. Palat. n. 62. Calvisius. (i) Nauclet. gen. 39. Palat. n. 13. & 82. (k) Jacob. Wymphel. Epit. rer. Germ. c. 32. Radevicus l. 1. c. 21. (l) Carion. Nauclet. Baron. Calvisius. Radevicus. Herzii in Biblioth. Germ. parte 3. in Friderico. (m) Nauclet. gen. 39. Wymphel. Epitom. rer. Germ. c. 32. Trithemius apud Calvis. A. C. 1162. (n) Carion. Joan. Palat. l. 22. c. 2. n. 300. & seq.

confortem Imperii coronato Henrico Filio in Asiam transiit, junctis in Societatem armorum Richardo Anglorum, & Philippo Gallorum Regibus. Transmisso Bosphoro, Natoliæ interioris aditu prohibentem Melichum Saladini Filium, ejusque 300. millium exercitum internecione delevit, cælestibus suppetiis, & S. Georgio candidam legionem ducente adjutus. Ingenti iterum barbarorum strage ad Iconium edita, captis multis urbibus, & minore Armeniâ in potestatem redactâ, invictus hæctenus Cæsar, & quo solo Principe Saladinus vinci potuisset, casu improvise & militiæ sacre acerbissimo extinguitur. (a) Alii Serrâ Armeniæ amne, alii Cydno mersum, alii Seleuciæ veneno extinctum memorant. Communior est opinio, ab æstu diei fatigatum Cæsarem tentato amne frigidiore ex subita membrorum alteratione obriguisse; Spirantem adhuc aquis extractum, atque oculos cælo obvertentem dixisse: O Domine JESU suscipe spiritum meum. Ex quo statim obiit in ipsis Christi castris A. C. 1190. ætatis 69. Imp. 38. à Friderico filio Antiochiæ in Basilica D. Petri sepultus. Symbolum: *Qui nescit dissimulare, nescit regnare.*

HENRICUS VI. cognomento *Asper*, sic ab Italis ob sævitiam compellatus, quam in Apulos Siculosque defectionem meditantes exercuit. (b) Natus Patre Friderico I. adolevit sub instructore Godefredo Viterbiensi, viro in divinis & profanis scientiis erudito. Vivo etiamnum parente Constantiam Rogerii Siciliæ Regis filiam unicam Mediolani Conjugem accepit, & cum ea dotem Apuliæ & Siciliæ regnum. (c) Id quod ipsum, postquam Romæ à Cælestino III. Pontifice Imperator coronatus jam esset, contra Tancredum invasorem secunda expeditione armatus repetijt. Ubi Genuensium & Pisanorum classe usus Cajetam & Neapolim, tum Catanam & Syracusas hosti eripuit, mox, Tancredo extincto, ditione tota & regno; potitus est, eidemque in Germaniam redux Conradum fratrem moderatorem præfecit. (d) Habito dein Imperiali conventu, Expeditionem sacram cum vicenis ex maxima dignitate Germanis Principibus, Pontificis hortatu, suscepit, delecto 60. millium bellatorum exercitu; qui quod Saladinus sublatus jam esset, maximâ gentis Christianæ fiduciâ primo in Palæstinam aditu Saracenos ingenti numero profligant, Berytum, Sidonem, aliasque urbes feliciter occupant; majora aufuri, nisi allatus de morte Henrici nuncius exercitum dissipasset. (e) Cæsarem enim ad suos jam etiam in Syriam cogitantem Messinæ Siciliæ mors occupavit, veneno propinata, vel ut alii, ex frigida à venationis calore intempestivè hausta. A. C. 1198. ætatis 32. Imper. 7. Symbolum: *Qui nescit tacere, nescit loqui.*

PHILIPPUS, è filiis Friderici I. quos mortuus quinque reliquerat, natu postremus, & Henrici VI. Frater, à quo Sueviæ Ducatum acceperat; tutor ab eodem datus Friderico II. Filio tum Siciliæ & Calabriæ Regi adhuc minorenni, cui ut pactum jam à parente legibus certis Imperium cum potestate servaret, apud Principes congregatos fortiter institit. Sed quoniam Otto Saxonie Dux, adnitente etiam Pontifice, jam Aquisgrani coronatus illud liberè usurparet, ab aliâ Principum parte Mülhusii Imperator Philippus ipse salutatur. (f) Armis inde in æmulum sumptis, ad Coloniam illum cum exercitu fudit fugavitque; Alsatiâ, omnesque ad Rhenum sitas urbes partim promissionibus, partim ferro subegit. In eo etiam felicius, quod filiarum quatuor destinatis connubiis fæderatos sibi fortiores pararet. Nam & Innocentium III. Pontificem in partes pertraxit, ejusdem ex Richardo fratre nepoti Mariâ filiâ in matrimonium datâ; & Beatrice filiarum alterâ Ottoni desponsâ, ad concordiam illum obsequiumque reduxit, sic utrinque concepto fœdere, ut Philippus quoad viveret, Imperii fasces retineret, post mortem in Imperio Otto succederet. (g) Tandem confecta domi pace, & coronâ jam nuper Aquisgrani receptâ, dum adversus Canutum Danorum Regem Hamburgi & Lubecæ invasorem cogitaret, privatas ob similitates ab Ottone Wittelsbachio juniore lecto decumbens perimitur Bambergæ A. C. 1208. Imperii 10. ibidem primùm sepultus, mox tamen sub Friderico II. ad monumenta Majorum Spiram translatus. Symbolum: *Satius recurrere, quàm malè currere.*

Memorabilia Imperii.

AB Henrico V. qui ex Franconiæ Ducibus ultimus imperavit, orientalis Francia ad Sueviæ Duces transiit, data primùm Conrado ex sorore nepoti. (h)

Comitatus Marchiæ & Montium sub hæc tempora à fratribus duobus Adolpho, & Eberhardo inchoati.

(i) Etsi institutionem illam ad Henricum I. alii referant. (k)

A Lothario in conventu Roncaliorum lex lata est, & à Conrado Successore confirmata, ne terræ tributariæ & beneficia, quæ à Majoribus suis quis accepisset, eorum injussu alienari aut distrahi possent. (l)

Cum prius alia Italiæ, alia Longobardis, Romanis & Imperio alia Jura essent, iis posthac oblitteratis, ex uno Jure Civili Romano per totum Imperium Jura tractari Lotharius Cæsar constituit, Gymnasiis publicis ad id docendum erectis. (m)

Ex donatione Lotharii, Saxonia ad Bavariæ Duces translata est, & Henrico Superbo ejusdem genero

H

primùm

(a) Wymph. Epit. rerum Ger. c. 32. Nacl. Bar. ad A. C. 1190. (b) Pal. lib. 23. c. 2. n. 1. (c) Ibid. n. 2. Wymph. c. 33. Herzius part. 3. (d) Palatius n. 37. (e) Wymphel. Herzius. Nacler. Rogerius apud Calvis. ad an. 1197. (f) Carion. Palat. l. 24. c. 2. n. 1. 3. 7. Nacler. gener. 40. (g) Herzius. Cuspinianus apud Calvis. an. 1200. 1207. Palat. n. 16. 20. 38. 39. Carion. (h) Nacler. gen. 38. Carion. l. 3. (i) Chron. Belg. apud Calvis. ad an. 1122. (k) Gerard. Mercator in Atlante min. tab. Westphal. 3. (l) Sigonius apud Joan. Palat. l. 20. c. 2. n. 49. Goldastus Constit. Imper. tom. 3. ad an. 1141. (m) Carion. Palat. l. c. n. 85. Calvis. ad an. 1137.

primum concessa, à quo etiam hodierni Duces Brunswicenses originem suam deducunt. (a)

Eidem Henrico per Conradum Imp. proscripto erepta Saxonia ad Marchionem Brandenburgicum Albertum Ursam, & Noricum cum omni Bavaria ad Leopoldum Austriacum S. Leopoldi Filium pervenit. (b) Nati ex illa proscriptione ingentes motus Gibellinorum & Guelphorum nominibus ortum dedere; primi Cæsarearum partium, postremi Welphonis, qui Henrici jam defuncti frater erat, sequaces, in Italiam etiam translatis Pontificiam secum factionem involverunt, durantibus ultra sæculum factionis nominibus. (c)

A. C. 1146. priusquam in Palæstinam abiret Conradus, Cameram Imperii seu Judicium Rotweilense instituit, quod à Judicio Imperiali aulico proximum esset. Officium Judicis familiæ Comitum de Sultz teudi titulo concessum, hodie apud eosdem remanet. (d) Constitutionem præterea dedit Juri insertam: Valere in omni contractu insertam conditionem vel pactum. (e)

A Friderico I. Saxonia & Bavaria superior Henrici nuper proscripti filio Henrico Leoni est reddita; eâ occasione Marchiones Austriæ Ducum titulo ornati illam partem Bavariæ, quæ nunc Austriam, Styriam, Carinthiam & Tyrolin complectitur, sibi perpetuam obtinuerunt. Etsi dein sub Ottocari Bohemi tempora in partes dispersa sit, nec nisi à Rudolphi posteris reunita, ut in sequentibus dicitur. Ottoni Wittelsbachio, ex cujus sanguine hodierni Bavariæ Principes & Palatini Rheni descendunt, ea, quæ nunc inferior censetur, Bavaria obtigit; (f) Ratisbonâ exemptâ, quæ tunc libera Imperii civitas esse cæpit. (g)

Proscripto etiam Henrico Leoni solus Brunswicensis Ducatus relictus est. Saxonia reliqua Bernardo Comiti de Anhalt Cæsaris Signifero Ducis titulo tradita, in hanc ætatem penes familiam eandem remanet. Ad-dita tum Insignibus Saxonis, ligna stratoria exhibentibus, est corona rutea, quam Fridericus Imperator, ut erat coronatus per æstus, detractam ex capite in scutum novi Ducis oblique abjecerat. (h) Qui ex illa Saxoniæ divisione supererant, Angriæ & Westphaliæ Ducatus, ad Archiepiscopatum Colonensem ex arbitrio Cæsaris pervenerunt. (i)

Bohemiam Ducibus, qui accepto Regum titulo jam à temporibus Henrici IV. Imper. superfederant, à Friderico Cæsare nomen Regum redditum & confirmatum est A. C. 1158. in comitiis Ratisbonensibus; & datus pro Insigni, Aquilæ nigræ locò, Leo argenteus in scuto purpureo expressus. (k)

Dum in expeditione Italica versatur, Leges Castrenses super disciplina militari viginti quinque instituit. (l) Ibidem Legibus aliis 22. constitutis Jura feudorum reduxit. (m) Legem præterea tulit de Judicio & foro competente, de probationibus, Homicidiis, de servitute nativitatibus, &c. (n) Item eam, qua Jusjurandum à pubere ultrò præstitum, de contractibus rerum suarum non retractandis, inviolabiliter custodiri; metu verò, & vi extortum ipso Jure nullum esse jubetur. (o)

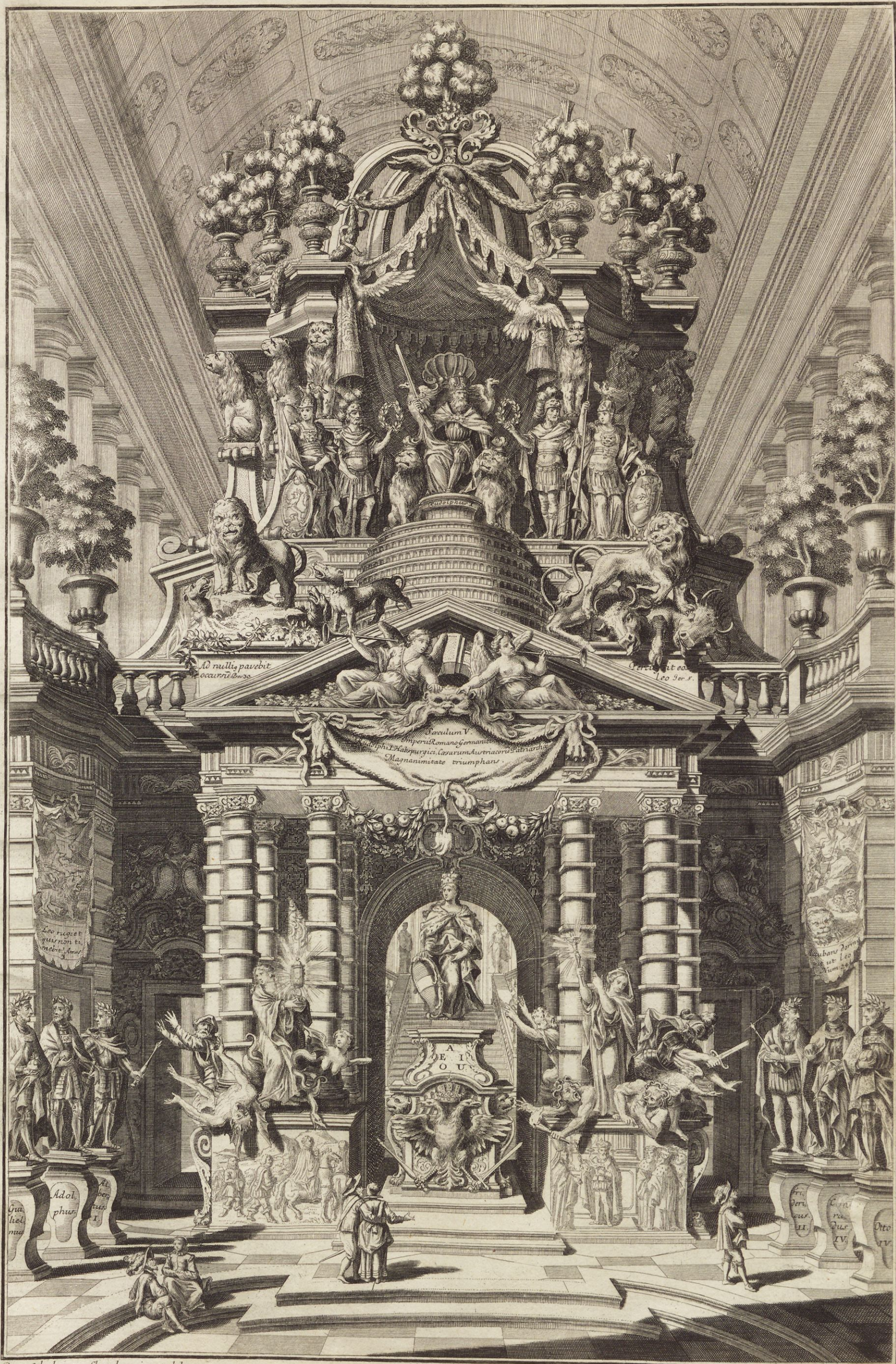
In Comitiis Herbipolensibus ejusdem loci Episcopo Ducatus Franconiæ, & ejusdem Jurisdictio superior à Friderico confirmatur. (p)

Sub ultima Friderici tempora natus in expeditione sacra ordo Equitum, qui jam Hierosolymis ex militia Germanorum delecti, & in Germaniam translatis Teutonici dicti sunt. Magister eorum primus Henricus de Walpoth Colonensis, Livoniam gentilem suâ suorumque industriâ Christo & Imperio adjecit; dein, ex quo Livonia ad Poloniæ Reges transiit, Residencia hujus ordinis Mergentheimii in Franconia esse cœpit. Inter alias eorum leges, cælibatus numeratur, obedientia belli pacisque tempore Magistro suo præstanda, defensio pauperum, & necessitas pugnandi contra Turcas. Assumuntur ex majori tantum nationis Germanicæ nobilitate, & Catholicæ religioni addicti. (q)

Henricus VI. legem tulit, ne Imperium amplius electione, sed sanguinis successione daretur; utque Filio Friderico id primum impetraret, Regnum Siciliæ & Calabriæ, Ducatum Apuliæ, & Principatum Capuæ, quæ hic filius ab avia hæres acceperat, Romano univit Imperio; ut quicumque Imperator esset, has ditiones simul obtineret. Præterea ut fæminæ masculis deficientibus in hæreditatem succederent. Huic constitutioni Papa, & Germaniæ Principes quinquaginta duo Cæsarem aliàs deligere soliti subscripserunt, suisque singuli Sigillis signarunt. (r) Sed hæc lex in odium familiæ Suevorum dein ob Ottone IV. Saxone est abrogata.

(a) Naclerus gener. 38. Trithem. apud Calvis. an. 1134. (b) Otto Frising. lib. 7. cap. 23. Nacler. gener. 38. Carion. lib. 3. (c) Jacob. Wymphel. Epit. rerum Germ. cap. 36. Trithem. apud Calvis. an. 1140. (d) Annal. Suev. ad an. 1146. Herm. Hermes fascicul. Juris publ. cap. 15. n. 1. (e) Goldastus Constit. Imp. tom. 3. ad an. 1145. (f) Carion. Nacler. gener. 39. Cuspinianus apud Calvis. an. 1156. Hermes. cap. 32. n. 2. Palat. lib. 22. cap. 2. n. 16. 53. 321. (g) Herm. fasc. Juris. cap. 35. n. 105. (h) Carion. Naclerus gener. 40. Palat. l. c. n. 315. Theodorus Höping. tract. de Jure Insign. cap. 6. parte 5. n. 710. (i) Nacler. gener. 40. Hermes. cap. 20. n. 9. Palat. n. 220. (k) Carion. Trithemius apud Calvis. ad an. 1158. Hermes. cap. 22. n. 4. (l) Joan. Palat. lib. 22. cap. 2. n. 83. (m) Ibidem n. 96. & lib. 2. feud. tit. 55. Goldast. Constit. Imp. tom. 3. ad an. 1158. (n) Authent. Sacramenta puberum. Cod. Si adversus vendit. (o) Annal. Suev. apud Calvisium ad A. C. 1168. (p) Herm. Hermes fasc. Juris publ. cap. 4. n. 35. cap. 29. n. 23. & seq. Calvis. ad an. 1190. (q) Chron. Belg. apud Calvis. ad an. 1196. Carion. Nacler. gener. 4. p. 876. Palatius.

RUDOLPHO I. COMITI HABSPURGICO, IMPERATORI MAGNANIMO, CÆSARUM AUSTRIACORUM PATRIARCHÆ EUCHARISTICON.

Collegij Soc. Jesu
Sabai 1727.

*A*ustria, mundi gloria, gaude;
Vos & avitæ gentis alaude,
Memori grates voce, potenti
Austriacorum ferte Parenti.

*Quæque vibratis radios Astra,
Pulchra sereno lumine castra,
Clara Rudolphi promite facta,
Et Magnanimi Cæsaris acta.*

*Hic Herculeo robore fortis,
Sprevit iniquæ furias sortis;
Et per dubios Marspitris æstus,
Fecit honoris meriti quæstus.*

*Hujus obortum jubar atratis
Nulla nigrarunt nubila fati.
Semper eadem mente serenus
Atque augusto lumine plenus
Fulsit, ut inter tacitæ crebras
Noctis oberrans luna tenebras.*

*Solo recti limite clausa
Quis non tanti Cæsaris ausa
Stupeat? quando Marte petitus*

Cæsares, Regesque Germaniæ ab anno 1200. ad 1300.

OTTO IV. Dux Saxonie, & Henrici Leonis filius; à morte Friderici I. successor electus, & per legatos Principum evocatus Colonie Rex salutatur, mox etiam suadente Coelestino Pontifice Aquisgrani coronatus, contra Philippum, qui & ipse ex aliorum suffragiis potiebatur Imperio. Sed post multas cum illo pugnas dum ex pacto cessisset, plena potestate eidem jam defuncto successit, ducta in conjugem Beatrice, Philippi filia. (a) In Italiam transgressus, ferream primum coronam Mediolani, tum Augustalem Romæ in æde Principis Apostolorum accepit ab Innocentio III. Pontifice, qui, quod Mathildis ditionem à Cæsare repeteret, nec obtineret, anathemati eundem subjecit. (b) At Otto occupatis multis Apuliæ & Calabriæ urbibus in Germaniam rediit; ubi copiis auctus, ut Friderico Siciliæ Regi jam etiam Imperatori nominato, ejusque fautoribus paratus resisteret, in Flandriam adversus Philippum II. Franciæ Regem traduxit exercitum; cum illo dubia diu, sed tandem inclinante victoriâ, luctatus cum attritas res suas vidisset, in Saxoniam se privatus recepit, sibi sæpe indignatus, quod Romanam aliquando oppugnasset Ecclesiam. (c) Tandem Brunswici, ubi dimissis Imperij curis ætatem reliquam non diu duxerat, singularibus poenitentiae signis ante mortem palam editis, vitâ fungitur A. C. 1218. Imper. 10. Symbolum: *Anser strepit inter olores.*

FRIDERICUS II. Natus patre Henrico VI. Imper. & Constantiâ Siciliæ Regis filia; sub cujus tutela eos fecit progressus, ut omnes sui sæculi homines sapientiâ & prudentiâ superaret. Præter linguam Germanicam, Græcam etiam, Latinam, Italicam, Gallicam, & Saracenicam non solum intellexit, sed & disertè locutus est. (d) Imperante adhuc, sed Pontificis anathemate perculso Ottone, ex Sicilia sua ab optimatibus

I

Ger-

(a) Nacler. Gen. 41. Wymphel. cap. 34. Palat. lib. 25. cap. 2. n. 3. & seq. Odoric. Raynaldus. Annal. Eccl. A. C. 1208. (b) Carion. Matth. Parisiens. Nacler. Gen. 41. pag. 909. Palat. l. c. n. 9. (c) Herzius Bibl. German. part. 3. Nacl. l. c. pag. 913. Palat. l. c. n. 24. 25. Calvis. an. 1214. (d) Carion. Palat. lib. 26. cap. 2. n. 1.

Germanis evocatus, & Aquisgrani coronâ potitus est. Rejeto in Saxoniam æmulo, & Rhenanis urbibus deditione acceptis Romam concessit, ibidem, præstito prius de juribus Romanæ Ecclesiæ defendendis juramento, ab Honorio III. Papâ coronatus, mox turbantes ab habitu suo Saracenos Sicilia profligavit. (a) Quod voto promissam expeditionem sacram exequi differret, a Gregorio IX. anathemate obstrictus, (b) iter tandem cum exercitu in Palæstinam suscepit: ubi multis urbibus & Hierosolymâ etiam expugnata, diadema Regni & Regium ibi nomen obtinuit. (c) Inducias in decennium cum Sultano pactus dum esset Christiano nomini minus benignas, execrationem iteratam Pontificis & arma etiam in se concitavit; quæ ut à suis in Italia ditio- nibus propulsaret, relicta Syria Europam repetijt. (d) In ea Henricum filium coronâ insolentem coërcuit; Conrado, quem ex Jolanta Hierosolymitani nuper Regis filia genuerat, in Regem suffecto. Longobardos, & in ijs Mediolanenses præcipuè, ingenti clade ad Ollium flumen rejecit; Urbes Italiæ omnes, Româ, Bono- niâ & Mediolano excepto, ad obsequium victor adegit. (e) Innumeram Tartarorum multitudinem, quæ eversâ Cracoviâ, Strigonio, plurimisque Polonia & Hungariæ civitatibus alijs, Viennam usque victrix evase- rat, admirabili felicitate conterruit; Barbaris à solo signorum Cæsareorum conspectu ad sua, unde venerant, diffugientibus. (f) Vendicatâ etiam, quam sui Juris Pontifex volebat, Sardinia, in generali Lugdunensi Con- cilio sacris iterum & simul Imperio interdicitur Fridericus; cui tum in Germania, Innocentij IV. hortatu, Henricus Thuringiæ Landgravius subrogatus, non diu, nec par æmulo Friderico gessit Imperium. (g) At Cæsar Guelphorum interim validissimam factionem in Italia premebat, Romam, Ravennam, Parmam infe- sto exercitu aut terrens aut fatigans; ubique clandestinis conjuratorum insidijs, & veneno etiam in mortem propinato superior. (h) Tandem cum Florentiam ex præfagio sibi fatalem diu vitasset, in Florentino quo- dam Apuliæ castro ex febre extinctus est bellicosissimus Imperator. A. C. 1250. ipso die, quo olim Imperij co- ronam acceperat. Ætatis 55. Imper. 38. (i) Ante obitum, quem adesse præsensit, totus ad delictorum dete- ctationem conversus, obedientiam in Romanam Ecclesiam jurejurando firmavit; & factâ Christiano ritu peccatorum expiatione, tantâ sub extremum donatus est contritionis gratiâ, ut Maynardus Imolensis Epi- scopus memoriæ tradiderit, ex ista confessione concludi: *Fridericum electum vas Dei & Organum fuisse.* (k) Testamento ingentem auri summam reliquit in recuperationem terræ sanctæ ex Equitum Hierosolymitano- rum arbitrio erogandam. Etiam, dum vixerat, Magnus, liberalis, Magnanimus, & insignis beneficio- rum remunerator, inter reliqua monumenta publica Academiam Viennensem in Austria Augustus fundator instituit; (l) Aristotelem, Ptolomæum, Galenum & alios peregrinæ linguæ Authores Scholasticos in discen- tium usum, ut latinè jam audirentur, effecit. (m) Corpori, quod in sepulchro porphyretico ad Montem Re- galem juxta Panormum est conditum, hoc inscriptum Epitaphium legitur:

*Si probitas, sensus, virtutis gratia, census,
Nobilitas orti, possent obsistere morti;
Non foret extinctus Fridericus, qui jacet intus.*

Symbolum gessit: *Minarum strepitus, asinorum crepitus.*

CONRADUS IV. Friderici II. ex Jolanta Hierosolymitana filius. Rex successor à parente nominatus, & consensu optimatum Imperij approbatus, arma in Henricum Thuringium, & Guilielmum Hollandum defendendi parentis causâ suscepit. Illum acie victum telo confodit; hunc Henrico subrogatum in Germa- niam inferiorem victor rejecit. (n) Tandem debitam, sibi hæreditate paternâ extremam Italiam dum ab in- vasis vendicaret, veneno perfidè propinato extinguitur A. C. 1254. ætat. 26. Imperij à morte parentis gesti 4. Hæredem reliquit Conradinum filium. (o) Symbolum: *Sapientis est, cum optime possit, nolle nocere.*

GUILIELMUS, cognomento *Mardonius*, Comes Hollandiæ, vivente adhuc & rerum potente Friderico, Gesùque filio Conrado, post obitum Henrici Thuringij Rex Germ. electus est & Coronatus Aquisgrani. Privatis intra Flandriam & Hollandiam bellis fortiter confectis, ex insidijs apud Frisios per tumultum sublatus est. A. C. 1256. ætatis 27. Imper. 7. (p)

RUDOLPHUS I. Habsburgicus, Augustissimæ Austriacorum familiæ nunc gloriôsè regnantis Patriarcha & Conditor, natus est patre Alberto sapiente Habsburgi Comite A. C. 1218. sub eandem ferè ætatem, qua Ottomanorum nomen audiri coëptum in Asia. (q) Princeps, qui gentilitium Habsburgicæ domus insigne, Leonem, ampliore titulo proprium sibi fecit suis tam ante, quàm post susceptum Imperium fortiter & magna- nimè gestis. A Burgundis & Helvetis decies quater devictis *Victoriosi* nomen adeptus, (r) obtinendi etiam aliquando Imperij præfagium à pietate accepit; cum sacerdoti Eucharistiam ad ægrotum deferenti, venatione dimissa, equum cessisset, ipse pedes ad infirmi usque tugurium præeuntem secutus. (s) Annis inde aliquot in præfe-

(a) Pal. lib. 26. c. 2. n. 8. 13. 17. Odoric. Raynald. A. C. 1220. n. 21. & 1222. n. 4. (b) Brietius. A. C. 1221. Calv. Odor. Rayn. A. C. 1227. n. 18. 29. Nauch. pag. 924. Herz. Palat. n. 37. (c) Carion. Nauch. Palat. n. 46. 49. (d) Wymph. cap. 35. Pal. n. 47. Calv. & Od. Rayn. A. C. 1229. n. 31. (e) Wymph. cap. 35. 36. Brietius & Calvis. an. 1237. Nauch. Gen. 42. (f) Palatius lib. 26. cap. 2. n. 106. (g) Herzius. Carion. Wymph. cap. 37. 38. Nauch. pag. 931. (h) Palat. l. c. n. 126. 138. Calvis. an. 1248. (i) Calvis. Raynald. A. C. 1250. n. 32. (k) Palat. n. 164. Siffridus Epit. lib. 2. Raynald. l. c. n. 33. (l) Crusius. Lazius. apud Palat. n. 75. Annal. Snev. apud Calv. an. 1237. (m) Carion. Palat. l. c. n. 7. (n) Palatius lib. 26. cap. 2. n. 129 lib. 27. cap. 2. n. 3. (o) Wymphel. cap. 40. Nauch. Gen. 42. (p) Carion. Chron. Traject. apud Calv. an. 1256. Nauch. (q) Palat. lib. 29. cap. 2. n. 4. (r) Pal. l. c. n. 89. Gerardus de Roo. lib. 1. pag. 50. (s) Lipsius Mon. Polit. lib. 1. c. 2. mon. 3. Raynald. A. C. 1251. n. 57. de Roo.

præfectura Palatii apud Ottocarum Bohemorum Regem laudabiliter actis, evocatus à suis Alsatiam armatus composuit. Fatifcente interim, & annis jam pluribus sine Rectore legitimo fluctuante Imperio, Pontifice, etiam optimi principis electionem urgente, dum Basileam ipse obsidione cingeret, Francofurti consensu Electorum Imperator Rudolphus deposcitur. Ex quo cum eodem Principum senatu Aquisgranum translatus, Insignibus Imperii & coronâ potitus est. Ibi, dum de more procures Sacramentum dicturi accederent, & sceptrum (incertum quo casu) ad manum non esset, Cæsar arreptâ cruce, quæ ad altare aderat: *hoc, aiebat, signum, in quo genus humanum & nos redempti sumus; hoc ego scepro in omnes mihi & Imperio infidos utar.* (a) Sublatis inde, quæ interregni tempore per Germaniam invaluerant, latrocinii; Ottocaro etiam bellum denunciat, quod acceptas cum Margaretha Austriaca ditiones, eadem repudiât, Imperio, quo pertinebant, non redderet. Hic dum armis coactus sub solutili tentorio, & in conspectu utriusque exercitus homagium Cæsari præstitisset; velut contumeliâ irritatus, arma in Rudolphum resumpsit, quem tamen ille 14000. Bohemorum cæsis in ipsa acie vitâ & ditionibus exuit; Herboto illic etiam ingentis staturæ, roboris, & audaciæ homine, qui certus virium jam mortem Cæsaris destinaverat, manu propriâ fortissimè interempto. (b) Tum Cæsar Viennam, aliasque Austriæ urbes ditione accepit, Styros & Carinthos per Maynardum Tyrolis Comitem conciliavit, Albertum filium ditionum earum in Posteris etiam hæredem præfecit, filias ternas ternis Electoribus, quartam Wenceslao Regi, Ottocari filio, despondit. (c) Rebus Germaniæ & Familiâ ordinatâ, Vicarium in Italiam, qui res utut fortè ibidem lapsas erigeret, ablegat; ut ipse eò coronæ Romanæ causâ commigraret, admonitus: *Multos, reposuit, Alemanorum Reges Italia consumpsit; Romam non ibo, Rex sum, Imperator sum; nec minus pro utilitate reipublicæ acturum me confido, quàm si Romæ coronatus fuisssem; ubi & illud ex Phrygis apologo de Leone & Vulpe subjecit: quia me vestigia terrent.* (d) Illic Lucensibus & Florentinis libertatem & Magistratus eligendi facultatem concessit; Exarchatum, ut quem absens jam tueri non posset, tempori potius quàm juri cedens, ad Pontifices Romanos transmisit. (e) Ducem tamen Burgundiæ, quod Francorum Regi magis se obnoxium ferret, acie superatum ducatu expulit, nec nisi per legatos supplici & obsequenti ditionem restituit. (f) Senio tandem accrescente, dum Imperium Alberto filio traditurus conventum parat Francofordiæ, in itinere febri implicitus Spiram deportari expetijt, ad prædecessores suos Rom. Cæsares itare se dicens; illuc antequam venisset, morbo superante Gemersheimii piè obiit. A. C. 1291. ætat. ferè 74. Imper. 18. Pius æquè ac Magnanimus Princeps, amplissima cænobia aut fundavit, vel restauravit, vel proventibus auxit. (g) Inter belli difficultates & æstus non sibi, sed exercitui sitiens; (h) Princeps verè publicus, omnibus ad se aditum patere volens; (i) & quem severum aliquando, non placabilem fuisse poenituit. (k) Dictum illud familiare sibi circumtulit: *Prudentiâ gubernantur regiones, quarum limites tyrannide nunquam extenduntur.* Symbolum: *melius bene imperare, quàm Imperium ampliare.* Pictura Symbolica illi erat, manus armata cum sparo (armorum genere) & olivæ ramo. Lemma: *utrum lubet.*

ADOLPHUS Nassovius, patre Walramo Nassoviæ Comite, & in aula Rudolphi Cæsaris nuper Præfecto natus; ab obitu Imperatoris, sexto post Mense, Imperio Rex sublectus, eidemque initiatus est Aquisgrani. Bellator eximius adhuc ante susceptum Imperium Brabantiae ducem, etsi numero semper superiorem, quinque præliis devicit. Sexto cum hostibus iisdem congressu captus, & quisnam esset, quæsitus: *sum Comes Nassovius, victori similior reposuit, non ditionibus potens, sed natus magnis rebus gerendis: id miror, qui mucronem meum effugeris.* (l) Quod tamen exhaustus jam facultatibus, sago omnia & armis daret, nec pro merito honorem togatis haberet, insuper Misniam & Thuringiam contra hæredes legitimos vendicatam immitiùs tractasset; (m) alienatos faciliè suorum animos ad subrogandum in Imperio Albertum Austrium perduxit. Huic explicato ad Rhenum exercitu, cum pugnae copiam Adolphus fecisset, manu æmuli faucius in ipsa decretoria acie à circumfuso milite vitam cum Imperio posuit. (n) A. C. 1298. Imper. 6. cum dimidio. Ex Vallis Rosarum cænobio ab Henrico VII. in sepulturam Cæsarem Spiram translatus. Symbolum: *Præstat vir sine pecunia, quàm pecunia sine viro.* Pictura Symbolica, Delphinus anchorâ implicitus. Lemma: *Festina lentè.*

ALBERTUS I. Austriacus à ditione, quam hæres à Rudolpho parente acceperat; & Triumphator à bello-
rum gloriâ, ut qui in Bavaros, Batavos, Bohemos, Hungaros & Helvetos secundo ubique successu pugnaverant, compellatus. (o) Contra Adolphum ab Electoribus evocatus ac Imperator salutatus, dum illum, prælio superior sustulisset, iteratâ electione, si sic Principibus videretur, non armorum Jure, Imperio præfici voluit. (p) Delectus proinde iterum & Aquisgrani coronatus, conventum Norimbergæ indixit, in quo assidentibus cum Electorum corona, Bohemiæ, Daniae, & Apuliæ Regibus, cum Rudolphum filium Archiducem Austriæ constituisset, ob legem inter cæteras latam de vectigalibus Rheni penes Cæsarem perpetuò servandis, magnum principum mox contraria molientium in se odium conflavit. Sed etsi illi de exauctorando etiam,

K

Alber-

(a) Palat. lib. 29. cap. 2. n. 30. Brietius, & Raynal. A. C. 1273. n. 9. (b) Wymph. cap. 41. Herzius. Palat. l. c. à n. 32. ad n. 57. Calv. Nauch. (c) Carion. de Roo. Raynaldus. A. C. 1278. n. 43. (d) Nauch. gen. 43. Carion. Lucas de Linda lib. 7. de Roo. lib. 1. (e) Trithemius. Wymph. cap. 41. de Roo. pag. 37. (f) Palat. n. 83. Calv. an. 1289. (g) Gerardus de Roo. lib. 1. pag. 49. (h) Æn. Sylvius. lib. 2. Comment. de Alphonso. Palat. n. 52. (i) Lippius. Mon. Polit. lib. 2. cap. 7. Siffridus apud Raynald. A. C. 1273. n. 9. (k) Palat. n. 60. Æn. Sylvius loc. cit. (l) Joan. Palatius. lib. 30. c. 2. n. 11. (m) Carion. Ger. de Roo. l. 2. pag. 63. Palat. l. c. n. 18. 20. (n) Carpzovius. Herm. Hermes. fasc. Juris. cap. 6. n. 34. Nauch. gen. 44. (o) de Roo. pag. 78. Palat. lib. 31. cap. 1. n. 20. cap. 2. n. 57. (p) Trithemius. Nauch. Wymphel. cap. 42. de Roo. pag. 67.

Alberto palam agitent, eorum singulos per vices aggressus, armis positis supplices omnes ad obedientiam, reduxit. (a) Defuncto sine liberis Wenceslao Bohemo, Rudolpho filio, non tamen diu superstiri, armatus Regnum asseruit; (b) simul ad capeffendam ipse Galliam à Pontifice Bonifacio VIII. invitatus, quia non perpetuum sibi & posteris offerebatur, abstinere Regno, quàm temporarium accipere maluit. (c) Tandem à Joannis ex Rudolpho fratre nepotis, quem sub tutela diutius impatientem continuerat, Sicarijs ad Vindonissam Alsatiæ multis vulneribus perfide conficitur. A. C. 1308. Imperij 10. Corpus in Westingensi primum Monasterio, sed post Menses 13. à successore Henrico Spiræ sepultum est. Dum viveret, tria hominum genera, pudicas fæminas, devotum clerum, & strenuos milites impensius coluit; bilingues e contra & detractores plurimum execratus. (d) Symbolum: *Quod optimum, idem jucundissimum.* Pictura Symbolica, Manus armata telum missile librans. Lemma: *Tolle moras.*

Plures passim à Friderico II. ad Rudolphum I. Germaniæ Reges recensent Authores, sed illi vel à partibus tantum electi; vel, si electi, nomen solum sine corona, nec diu illud sustinuerunt. *Henricus* Thuringius non coronatus, post annum assumpti Regii nominis à Conrado Friderici filio confectus est. (e) *Richardus* Anglus, Cornubiæ Comes, Electorum trium suffragiis evocatus & Aquisgrani quidem coronatus, mox tamen, profus frustra largitionibus, in Angliam contemptus rediit. (f) *Alphonfus* X. Legionis & Castellæ Rex ternis aliorum calculis Richardo oppositus; sed turbantibus in Hispania Mauris, Germaniam nunquam contigit. (g) Etsi etiam sunt, qui statuto annorum 23. interregno, nec Conradum, nec Guilielmum à nobis in Regum serie positos Regibus Germanis accensent.

Memorabilia Imperij.

HOC sæculo in Comitijis Francofordiensibus ab Ottone IV. in hæc verba lex lata est: Imperatorum nullus hæreditariam dignitatem vendicato. Principes sex, sacri ordinis tres, Moguntinus, Trevirensis, Coloniensis: Profani totidem, Comes Palatinus Rheni, Dux Saxonix (qui tum fuit Brunswicensis) & Marchio Brandeburgensis eum eligunt. Hi si discordes fuerint, Bohemiæ Regem cooptant. (h) At primus sic electus non Fridericus Ottonis successor, sed Guilielmus fuit; in quo tum etiam ritus Germanorum Regem per Insignia & Electorum Ministerio inaugurandi usurpatus est, ita; ut Elector Moguntinus Regis dexteram oleo sacro inungeret, Coloniensis consecratione peractâ in thronum locaret, Trevirensis coronando manus imponeret; Comes Palatinus Rheni *Archidapifer* globum aureum, Marchio Brandeburgensis *Camerarius* annulum, Dux Saxonix *Ensifer* gladium consignaret. Rex Bohemiæ *Pincerna* Imperij de consensu Archiepiscopi Coloniensis coronam argenteam in caput Regis reposuit. Quibus peractis solennibus cum omnes minorum partium Principes & Nobiles obedientiam coronato & fidem jurassent, Rex tandem ipse Electorum & Imperij privilegia confirmavit. (i)

Ab hoc proinde sæculo (de anno adhuc incertum est) originem suam aptissimè censet Electorale septemvirorum Collegium, penes quos duntaxat, exclusis Principum reliquorum suffragiis, jus esset Regem & Imperatorem Romano-Germanicum statuendi. Quod sub Ottone IV. lege sancitum, in Lugdunensi Generali Concilio (ubi tamen Electores nominantur Duces Austriæ, Bavarix, Saxonix, & Brabantix; Archiepiscopi Coloniensis, Moguntinus, & Salisburgensis) sub Innocentio IV. approbatum, & in Guilielmo deligendo usurpari coeptum est. Ut præter Aventinum (k) Onuphrium Panvinum (l) Carionem (m) Beckerum (n) efficaciter ostendit Cardin. Baronius (o) & Sethus Calvisius; (p) qui electionem jam à temporibus Ottonis III. introductam non omninò rejiciunt, sed eam, ut ex electionibus hucusque factis per authores contrariæ etiam opinionis constat, ad omnes Imperii Principes & status transferunt, non ad solos adhuc Septemviros definitam.

Sub sæculi hujus initium fœdus conceptum est inter Urbes Imperii mercimoniis potentes, *Anseaticas* dictas; quarum quatuor tum emporia tanquam Collegia sub tutela Magistri ordinis Teutonicorum constituta. Hodie in 4. Classes divisæ urbes, capita censent Lubecam, Coloniam Agrippinam, Brunswicum, & Dantiscum: (q) etsi jam multum imminutâ & dissipatâ earum per Carolum V. potentiâ.

Ducatus Rhenatum, seu Rhenanus, Palas tum dictus, per Fridericum II. ad Principes Bavaros transijt; quilibet post annos 40. factâ inter fratres divisione (uno Baviarum, altero Palatinatum retinente) sejunctus iterum esset; initium tamen ex eo ductum est, conjunctæ hodiedum Bavarorum & Rheni Palatinorum familiæ. (r)

Idem Cæsar Fridericus in Veronensi conventu Ducatum Austriæ, quam Cor & Clypeum S.R.J. compellârat, in Archiducatum eexit; Friderico Duci & ejus posteris Regiam dignitatem attribuit, concessio inter cætera hoc etiam privilegio, ut crucem Regalis Diadematis pileo suo principali imponerent. (s)

(a) Calv. an. 1300. Odor. Rayn. A. C. 1302. n. 1. 8. Pal. l. 3. c. 2. n. 21. de Roo. p. 68. (b) Carion. Nau. Dubr. Siff. de Roo. p. 74. Cal. 1307. (c) Pal. l. c. n. 35. Wymph. c. 42. Carion. de Roo. p. 71. (d) Idem l. 1. p. 79. (e) Pal. in Frid. II. c. 2. n. 129. Nauch. gen. 42. pag. 937. Calv. an. 1248. (f) Ger. de Roo. l. 1. pag. 14. Pal. l. 28. c. 3. n. 5. Calv. an. 1259. (g) Pal. l. c. n. 8. de Roo. Carion. Herzius in Rudolpho. Calv. an. 1257. (h) Goldastus const. Imp. tom. 3. pag. 14. Pal. l. 28. c. 3. n. 5. Calv. an. 1259. (i) Trith. ad an. 1249. apud Joan. Pal. l. 28. c. 2. n. 13. Goldast. Const. Imp. tom. 3. pag. 401. (k) Annal. Boicorum l. 5. pag. 510. ad an. 1209. Calv. (l) Trith. ad an. 1249. apud Joan. Pal. l. 28. c. 2. n. 13. Goldast. Const. Imp. tom. 3. pag. 401. (m) Annal. Boicorum l. 5. pag. 510. (n) lib. de Comitijis Imp. cap. 69. (o) lib. 3. Chronici in Ottone III. (p) Traët. Jurispubl. Rom. Ger. l. 2. c. 3. (q) Annal. Eccles. ad A. C. 996. n. 64. (r) in opere Chronologico ad an. 996. à n. 2. ad 10. inclus. (s) Herm. Hermes fasc. Jurispubl. cap. 35. n. 25. (t) Trith. apud Calvis. an. 1215. 1235. 1255. (s) Culpinianus apud Calv. an. 1245. Nauch. gen. 41. pag. 927. Piespordius apud Palat. l. 29. cap. 2. n. 9. Herm. Hermes cap. 32. n. 2.

SÆCULUM VI IMPERII ROMANO-GERMANICI TRIUMPHANS SAPIENTIA CAROLI IV

IN CAROLO IV. IMPERATORE SAPIENTE OSTENDITUR, FELICIOREM ESSE GLORIAM ARTE, QUAM MARTE PARTAM. *So. J. Jesu*

*On sola Martis fulmine
Prognata lux nitescit,
Aut bellicoso culmine
Laurus decora crescit.*

*Dum germinat victoria
Sparsa cruore nata,
Mox erubescit gloria
Hoc rore purpurata.*

*Aurora lucis aurea
Est sacra Musis hora,
In hac virescit laurea*

*Plus cæteris decora.
Augustiori munere*

*Palæstra ditat artis;
Quam feta tristi funere
Orchestra dira Martis.*

*Mars sæpe crudus efferat,
Quos subjugat potentes,
Magisque victas asperat
Cæco furore gentes.*

*Ars blanda mentes nexibus
Constringit illigatas,
Et suavis complexibus
Emollit obstinatas.*

Mars evocatis coetibus

*Dum bella machinatur,
Quot subditorum fletibus
Triumphus irrigatur?*

*Ars quando regnat, explicat
Pax signa faustitatis;
Fecunda lux tunc emicat,
Et plena claritatis.*

*Mars ferro & igne diruit
Tot fabricas & ædes;
Ars æviterno construit
Claras honore sedes.*

*Hæc CAROLI potentiam
Et nomen ampliavit,
Æquissimo scientiam*

*Favore dum beavit.
Doctis Athenis æmula
Dum Palladis Lycea*

*Curâ reduxit sedulâ,
Tunc condidit trophæa.*

*Sic nempe claris artibus
Augusta stat venustas,
Infesta nullis partibus*

Quam proteret vetustas.

Cæsares Regesque Germaniæ ab anno 1300. ad annum 1400.

HENRICUS VII. *Lucenburgicus*, natus patre cognomine Lucenburgi Comite A. C. 1262. Hic, dum à morte Alberti Cæsaris Philippus Pulcher Franciæ Rex transferendo rursus in Gallos Imperio inhiaret, maturatâ à Germanis Principibus electione, Imperator salutatus est, & coronatus Aquisgrani. (a) In ordinanda primùm Germania occupatus; Wirtenbergensem Comitem nova molientem Castellis & fortunis ferè omnibus exuit. Joannem filium, cui unicam Wenceslai Regis filiam Elisabetham desponderat, Bohemorum Regem instituit. (b) Italiam etiam ab antecessoribus barbarum causâ ferè neglectam à Pontifice evocatus cum subiisset, Longobardiam statim omnem obsequentem invenit; Brixiam & Cremonam exceptâ, sed quæ mox & ipsæ armis cessere. Florentiam dein, & in ea factionis Guelphæ potentissimos cum domuisset, Romanam ingressus est; ubi exacto à Romanis tributo, & præmissâ de more Christianæ fidei professione in Laterano à Cardinalibus ritè initiatus coronam accepit. (c) In Hetruriam inde abiens, rebellem Imperio Sicilia Regem Robertum edicto publico proscripsit; quem ut ditione etiam suâ depelleret, in Apuliam promovit exercitum. At, metuentibus jam Augusti potentiam, eumque idcirco, quâ possent, ad necem quærentibus Principibus Italis, dum Cæsar pietatis causâ in festo assumptæ Virginis synaxim sacram accederet, in pane vitæ, speciebus sacris veneno imbutis, mortem sumpsit Bonconventi; post dies 10. extinctus, ac Pisæ Regio apparatu sepultus. (d) A. C. 1313. ætatis 51. Imper. 4. Mens. 9. Symbolum: *Calix vitæ, calix mortis*. Pictura

L

Sym-

(a) Joan. Villanus lib. 8. cap. 101. Naucl. Palat. lib. 32. cap. 2. n. 34. (b) Wymphel. cap. 43. Herz. Trithem. Calvis. an. 1310. (c) Carion. Naucl. Platina. Calvis. Petavius in Rationar. temp. lib. 9. cap. 5. Goldastus Const. Imp. tom. 3. ad an. 1312. (d) Villanus lib. 9. cap. 51. Palat. lib. 32. cap. 2. n. 27. 29. Calvis. an. 1313.

Symbolica: manus mutuò se complexæ, & virgam Mercurij coronatam sustinentes, cum Lemmate: *Fide & Consilio.*

FRIDERICUS III. *Pulcher* cognomento, filius Alberti I. Cæsaris, Cæsar ipse ab una Electorum parte, & (nisi Brandeburgensis Legatus Principis sui literas Fridericum postulantis perfidè corrupisset) potioribus calculis nominatus, coronam Imperij contra Ludovicum Bavarum Bonnæ accepit. (a) Jam nuper obtentis ab Alberto patre Imperii Insignibus, auxiliis & fide urbium, tum etiam confirmatione à Pontifice impetratâ potens, felici diu Marte ditiones æmuli laceffivit. (b) Decretoriâ tandem ad Mûldorffium pugnâ, non expectatis Leopoldi fratris suppetiis, cum Ludovico congressus est; ubi postquam manu suâ 30. hostium Princeps fortissimus confodisset, deferentibus extremam aciem auxiliaribus Hungaris, non animo sed victoriâ & fortunâ inclinante interceptus, & jussu victoris in custodiam datus est; (c) è qua licet promissam aliorum ope magicâ fugæ copiam habuisset, constanter libertatem illam scelere parandam abnuit. (d) Leopoldo tamen fratre, & Joanne XXII. Pontifice accurante, post triennium è captivitate dimissus, in Austriam suam abiit; fide datâ, ne posthac Bavaris ad dignitatem Imperatoriam aspirantibus Austriaci sese opponerent; cæterum, utrinque anteaكتورum oblivio induceretur. (e) Addit ex alijs Philippus Brietius, sic inter illos tum convenisse, ut Ludovico Italia, Friderico Germania cederet: sed foedus illud in favorem Friderici à Pontifice & Electoribus rescissum esse. (f) Ætatem reliquam citra bellicos motus quietus egit; paribus, donec vixit, auspiciis Imperatorio nomine & potestate usus, ut, contra negantes, ex duobus diplomatis, uno Monachii A.C. 1325. altero Ulmæ anno proximè sequenti confectis palam ostendit Cuspinianus. (g) Vitam in arce Austriæ inferioris Guettenstein piè conclusit, moriens verbum ultimum, *Pacem* prolocutus. A.C. 1330. Imper. 16. sepultus propè Viennam in Mauerbacensi cænobio à se nuper Carthusianis erecto. Symbolum: *Morte beatâ nil beatius.* Pictura Symbol. Corpus truncum & claudum, cum Lemmate: *adhuc stat.*

LUDOVICUS V. *Bavarus*, Ludovico Severo Comite Palatino Rheni & Electore natus, à morte Henrici VII. post Mensium ferè 14. interregnum, quatuor Electorum suffragiis in Imperatorem assumptus est, & Aquisgrani coronatus. Ex hinc Rudolphum fratrem Electorem Palatinum, quod is Fridericum Austriacum elegisset, ditione sua (quam tamen eo mortuo filiis hæredibus ultrò restituit) spoliatum in Angliam fugere, compulit. (h) Fridericum ipsum, cum quo vario eventu de Imperio diu contenderat, acie superior captivum duxit, faustis piorum prædictionibus ad pugnam cum eo capeffendam animatus. (i) A Romanis & Gibellinis potissimum partibus absente Pontifice evocatus, Mediolani primum, tum & Romæ à Stephano Columno, jussu Cleri & populi, in æde S. Petri coronatus, Imperii per Italiam jura repetiit; Vicariis in urbes singulas Imperatorio nomine constitutis. (k) Romanis præterea (qui absentiam Pontificis jam ægrè ferebant) instigantibus Petrum Corbariensem, Nicolaum dictum, Anti-Papam nominavit; idcirco à Joanne XXII. Avenione degente anathemati iteratò subjectus, imperato prius Romanis tributo, non arma, sed venenum & prodicionem metuens, Urbe excessit. (l) In Germaniam inde cum exercitu redux, cum sæpius per legatos placare Pontificem frustra studuisset, nec responsum, nisi quo Imperium abdicare jubebatur, obtineret, conventum Francofurti indixit; in eo, quia aliter non posset, invito etiam Pontifice Imperium usurpare constituit, publicâ ibi, & inter lachrymas pietatis testes professione fidei editâ: se Deo, fide, Ecclesiâ, animâ nihil charius unquam habuisse; in ea natum, enutritum, mori etiam velle testatus. (m) Sed etiam ad ista nihil permotis Benedicto XII. & Clemente VI. Pontificibus (quia, quò minus illi cederent, Franciæ, Sicilia, & Apuliæ Reges obnitebantur) (n) alius tandem ab Electoribus Cæsar in Renseensi conventu Carolus IV. Bohemus sublectus est. At Ludovicus, nominato Eduardo III. Angliæ Rege Imperii per Germaniam Inferiorem Vicario, & Livoniâ Teutonici ordinis Equitibus contra Polonos confirmatâ, etsi potens adhuc rerum, non nisi anno superfuit; accepto enim, ut creditur, veneno, dum à venatione remedium quærit, ab urso occursante equo excussus, ex fracto crure, & gravi corporis allisione secundo à Monachio lapide extinguitur. (o) A.C. 1347. Imper. 33. ætat. 60. sepultus in Monachienfi B. V. Ecclesia; cujus dein exuvias tertium ferè post sæculum Maximilianus Elector magnifico Mausolæo donavit. Princeps alioquin infracti animi, humanus, liberalis, & sagax; quique musas artésque, quia puer neglexerat, saltem senex excoluit. (p) Symbolum: *Sola bona, quæ honesta.* Pictura Symbolica, Aquila ad solem conversa, cum Lemmate: *Deo & Cæsari.*

CAROLUS IV. Ex familia Lucenburgica, Henrici VII. Imper. nepos, & patre Joanne Bohemorum Rege Pragæ natus A.C. 1316. Administrante adhuc Imperium, sed diris Pontificum devoto Ludovico Bavaro absens ipse in Gallia in Renseensi prope Treviros Conventu ab Electoribus quatuor Imperator deposcitur; speciali Bullâ Clementis VI. qui jam diu submoveri Ludovicum, & substitui Carolum quærebat, in ea dignitate confirmatus, & Bonnæ à Coloniensi Archiepiscopo coronatus. Etsi dum Ludovicus superfuit, no-

men

(a) Nacler. gen. 44. pag. 992. de Roo. lib. 2. pag. 85. Carion. Palat. lib. 34. cap. 2. num. 17. (b) Herzius Bibl. Germ. Palat. loc. cit. num. 26. 41. Calvis. 1319. (c) Palat. num. 54. de Roo. pag. 91. Carion. Nacler. Villan. Brietius ad annum 1322. Buffiers in flosc. Histor. (d) Gerard. de Roo. lib. 3. pag. 94. (e) Ibidem pag. 95. (f) Annalium tom. 2. part. 3. ad annum 1325. (g) apud Gerardum de Roo. pag. 95. Herzius part. 3. Chron. Bohem. apud Calvis. ad annum 1325. (h) Palat. lib. 24. cap. 2. n. 35. Calvis. ad annum 1316. (i) Joan. Palat. lib. 24. cap. 2. n. 48. & seq. (k) Idem n. 84. 87. & seq. Wymph. Epit rerum Germ. cap. 44. de Roo. lib. 3. p. 97. Nacler. p. 997. (l) Herzius. Platina. Villanus lib. 10. Petavius l. 9. c. 5. Calvis. 1328. & seq. (m) Carion Palat. n. 149. 172. 178. Trithemius. Calvis. 1338. (n) Palat. n. 168. Odor. Raynald. ad an. 1335. n. 6. 7. Nacl. gen. 45. p. 999. (o) Aventinus. Herzius. Calv. 1347. Nacl. p. 1008. Palat. n. 230. 234.

men in Imperio hic tantum circumtulit, Electoribus converso affectu in priorem adhuc propendentibus. (a) In Italiam privatus semel cum Joanne parente; Imperator electus cum exercitu bis descendit. In ea coronam ferream Mediolani, tum Imperialem Romæ cum Augusta conjuge à Cardinali Ostiensi Pontificis delegato accepit. Paucos in ea dies versatus, quod non morari illic diutius cum Pontifice pactus esset, ex Urbe Mediolanum se iteratò recepit; ejusdem loci Vice-Comitibus perpetuo per Italiam Imperii Vicariatu concessio. (b) Ornandæ familiæ suæ, & Bohemiæ præ reliquis studiosus, Wenceslaus filium carò emptà ab Electoribus dignitate in Imperio successorem constituit; Sigismundo (qui & ipse dein Imperator) vendicatam auro Brandenburgiam, tum desponsà illi Hungarorum Regis filià, Hungariam etiam adjecit. Poloniam, Silesiam, & Lusatia Marchionatum ut inseparabiliter Bohemiæ suæ insertos servaret, Cæsareo ipse, diplomate sanxit, & sanciri idem ab Electorum Collegio impetravit. (c) Monasteriis & Canonicorum Collegiis pluribus institutis, urbe Pragensi ornata & ampliata, & ex concessione Pontificis Episcopo loci Archiepiscopali dignitate donato, dum etiam laudatissimis ante mortem monitis Wenceslaus filium, sed non obsecuturum, instituisset, Pragæ ex febre vivere desiit. (d) A. C. 1378. ætat. 62. Imperii à prima electione 32. Princeps, qui ingenio, doctrinâ, & linguarum peritiâ excellens, litteratos in pretio semper habuit, eorum, consuetudine plurimum delectatus. Academiam Pragensem ab Innocentio dein VI. confirmatam, fundator erexit ditavitque; in qua dum magna aliquando cum voluptate Magistros Artium de rebus Philosophicis disputantes, horas quatuor audisset, admonereturque ab aulicis, cænæ tempus jam dudum esse: vos, respondit, cænâ quæritote; iste meus cibus, audire de litteris, superat omne ciborum desiderium. (e) Symbolum: *Optimum alienâ insanîâ frui*. Pictura symbolica, Lynx vel Panthera, cum Lemmate *nullius in parva occursum*.

WENCESLAUS, cognomento *Ignavus*, Caroli IV. filius, ejusdemque adhuc in vita agentis per Romanum Imperium consors nominatus, ætatis anno quinto supra decimum. A morte parentis intra suam ferè Bohemiam ceu privatus delituit. Invitatus ab Electoribus honestissima legatione, ut lustratâ Germaniâ rebus Imperii ipse præsens pro dignitate consuleret; venirent ipsi ad Regem, reposuit, nec eundi molestiam ei imponerent, jam à die coronationis suæ, quæ toto vitæ tempore ad regendum Imperium necessaria videbantur, opportunè omnia esse disposita. (f) Dum interim turbatæ passim urbes imperii novis ad invicem fæderibus ab obedientia communi recederent, bella etiam Principumque dissensiones indies novæ succrescerent, nec Cæsar afflictis rebus mederi præsidio aut Consilio invocatus vellet; in id tandem inter Electores Francofurti conventum est, ut Wenceslaus Imperio decederet: tum ob eam in republica neglecta ignaviam, tum ob alia, quæ antecessoribus Germanis Cæsaribus plurimum illum dissimilem fecerant. (g) Bis dein à suis, & Sigismundo fratre in custodiam datus, bis evasit; (h) suo ad extremum Bohemiæ Regno contentus, apoplexiâ ex consternatione correptus obiit, cum præsenti nuntiatum esset, Hussitas cum assedis seditionem Pragæ movisse, & jam obtruncato senatu ad arcem invadendam accurrere. (i) A. C. 1419. ætat. 57. Postquam Imperium obtinuisset annis 22. & eo abrogato supervixisset annos 20. Symbolum: *Morosophi moriones pessimi*. Pictura symbolica, Navis tempestate impulsæ, cum Lemmate: *Tempestati parendum*.

Electi præterea labente hoc sæculo Germaniæ Reges quaterni alii fuere, quorum tres Ludovico Bavaro jam defuncto suffecti, unus Wenceslaus; sed quia nomine magis quàm gesto Imperio noti, in reliquorum serie à plerisque non censentur. Eduardus III. Angliæ Rex, gloriâ rerum contra Francos gestarum insignis, sed qui rerum suarum satagens delatum recusavit Imperium. (k) Fridericus Severus, Misniæ Marchio & Thuringiæ Landgravius; sed cui auro oblato abnuere dignitatem persuasit Carolus Bohemiæ Rex. (l) Guntherus Schwarzenburgicus; at qui ex propinato in mortem lentam veneno jam dignitati tuendæ inidoneus, acceptâ itidem pecuniæ summâ, Imperio, mox & vitâ decessit. (m) Fridericus Brunswicensis, ipso finiente sæculo in Wenceslai locum assumptus, dum electione Francofurti peractâ ditionem suam compositurus revertitur, ex insidiis per viam occubuit, paucorum dierum Imperator. (n)

Memorabilia Imperii.

Sub initium sæculi hujus, cum jam nullus Imperatorum Italiam peteret, & Albertus vi sublatus à Germanis seffet; magna Italiæ portio secessionem publicam ab Imperio fecit. Longobardi enim & Cisalpini plerique Dominos sibi ex præfectis suis legerunt. Ita Verona & Vicentia assumpsit Mastinos Scaligeros, Mantua & Rhegium Gonzagas, Mutina & Ferraria Estenses, Patavium Carrarienses, &c. Et licet ab Henrico VII. ad Imperii obsequium mox reductæ omnes essent, ab obitu tamen ejusdem rursus audentes, initium jam tum fecerunt divisæ in tot privatos Principes, ætate nostrâ, Italiæ. (o)

Ab eodem Henrico Imp. in curia Constantiensi sancitum est, ne civitatum Imperialium habitatores extraneis judiciis unquam essent obnoxii. (p)

M

Defi-

(a) Odo. Rayn. A. C. 1346. n. 30. 34. Nacl. Palat. l. 34. c. 2. n. 210. l. 35. c. 2. n. 9. (b) Herz. Cari. Trith. Rayn. Calv. 1355. n. 3. (c) Palat. loc. cit. num. 99. 34. 35. Herz. Albert. Argentin. apud Petavium lib. 9. cap. 5. Carion. ad annum 1370. (d) Herz. Palat. cap. 1. n. 20. cap. 2. n. 112. Nacl. Raynald. Brietius an. 1378. (e) Carion. Æn. Sylvius. Hist. Bohem. Kranz. Palatius lib. 35. cap. 2. n. 111. (f) Dubrav. Æn. Sylv. hist. Boh. c. 28. Palat. l. 36. c. 2. n. 4. 6. (g) Idem n. 21. 24. 25. Nacl. gen. 47. pag. 1032. (h) Palat. n. 29. 30. Nacl. Dubrav. Calv. 1392. (i) Brietius an. 1419. Palat. n. 32. & seq. 36. (k) Carion. Cuspinian. Palat. l. 35. c. 2. n. 10. 11. Calvis. 1347. (l) Palat. l. c. n. 15. Carion. Trithem. apud Calv. 1348. (m) Herz. Palat. n. 21. Calv. 1349. (n) Lucas de Linda in Wenceslao. Herz. in Ruperto. de Roo. lib. 4. p. 137. Calv. 1400. (o) Wymph. c. 44. Petav. lib. 9. cap. 5. Platina apud Calvis. 1308. & 1311. (p) Joann. Palat. lib. 32. cap. 2. in fine.

Deficiente apud Brandenburgicos, in Woldemaro defuncto Marchione, Urfinorum familiâ, Ludovicus V. Imp. Brandeburgensem Marchiam unâ cum Electoratu Juris Imperialis effectam, in suam Bavarorum familiam transtulit; eâque primùm investivit Ludovicum filium: sed post annos 50. Carolus IV. Imperator emptione ditionem illam Bohemiæ suæ conjunxit; cui tum Sigismundum filium Electorem præfecerat. (a) Et si nec hi diu Brandenburgicæ possessores fuere, ut sæculo sequenti patebit.

Decedente itidem sine liberis Hollandiæ Comite Wilhelmo, Comitatus Hannoniæ, Seelandiæ & Hollandiæ ad Domum Bavaricam, & Ludovicum Imperatorem, qui Comitis defuncti Sororem in matrimonio habebat, hæreditate transiit; mansitque, donec Comitatus iisdem post annos ferè 100. ad familiam Burgundicam pervenissent, sub annum circiter 1444. (b)

Carinthiæ Ducatus, qui Superiore jam sæculo Maynardo Tyrolensium Comiti à Rudolpho concessus est, dum extincto Henrico Duce, Margaretha Maultaschia ejusdem filia & ipsa liberis careret, unâ cum Carniolia & Tyroli ad familiam Austriacam devolutus est, adnitente Ludovico Cæsare, & Carolo IV. donationis illius tabulas confirmante 1364. (c)

A Ludovico etiam in comitiis Francofurtensibus Comitatus Geldriensis in Ducatum, & Juliacensis in Marchionatum evectus est. (d) Mox itidem Juliacum, uti & Mecklenburgum cum Lucenburgo à Carolo IV. inter Ducatus numerari cæperunt. (e)

Schaffhusium, Rheinfelda, Neoburgum, & Brisacum Rhenanæ urbes Austriacis à Ludovico Cæsare, pro 20. aureorum millibus bello impensis, in pignus traditæ, (f) quibus sub Carolo Successore Friburgum etiam Brisgojæ, & hæreditate acquisitus comitatus Feretanus cum Suntgovia tota accessit. (g) Privilegia tum illis à Cæsare amplissima addita: ne scilicet adversus Austriæ Archiduces ad Imperii Cameram provocare cuiquam liceret; neq; ulla etiam ab Archiduce per subditos provocatio fieret; & si qui litem eidem intenderent, respondere his non teneretur, &c. Tarvisinam quoque Marchiam cum vicinis aliquot locis, de quibus Austriacis controversia nuper cum Venetis intercesserat, Carolus illis Cæsar addixit. (h) Insuper & titulo Archivenatorum Imperii Austriaci hac ætate gaudebant; sed quem illi annorum decursu ad Duces Wirtenbergicos transmiserunt, ut ex Ducum eorum hodiernis Insignibus, cervina cornua referentibus, manifestum est. (i)

Post mortem Ludovici V. Imp. Bavari, Norimbergæ à Carolo IV. constitutio edita: ut Electoralis Archidapiferorum dignitas, exclusis Bavaris Ludovici posteris, perpetuo Jure ad Palatinos Rheni extenderetur. (k) Ab eodem Carolo Imp. telonia Rheni, & publica Imperii vectigalia, quæ sub finem prioris sæculi Albertus I. Imperatorum propria esse sanciverat, privatis Principibus oppignorata sunt, & divenditis 16. Sueviæ urbibus Imperii patrimonium non modicè imminutum. (l)

Aliâ tamen ex parte rebus Imperii sapientissimè ab illo consultum est, ut qui contractis atque digestis Institutis, ac Imperii moribus antiquis & recentibus, ad ejusdem Imperii Majestatem legem condidit Carolinam, *Bullam Auream* compellatam; idque ad reprimendum Procerum ambitum, & tollenda, quæ incertâ electionis lege hucusque nascebantur, dissidia. Statutum proinde in ea, integris triginta capitibus, de numero, qualitate, gradibus, successione, Jure, & privilegijs Electorum, de Imperatore, eumque eligendi ratione & ordine, de administratione per Vicarios Palatinum Rheni & Ducem Saxonie interregni tempore suscipiendâ, de Curia Imperiali & sessione, de officiis Principum Electorum in solennibus curiis Imperatorum, vel Regum Romanorum &c. Hæc Bulla tanquam lex fundamentalis Imperii Romano-Germanici in Norimbergensi conventu, ac in corona Electorum recepta & promulgata est A. C. 1356. (m)

Wenceslaus Imp. Comitatum Montensem in Ducatum transtulit. (n) Joanni Galeazio Mediolanum, cum tota Longobardia ducatûs titulo in feudum concessit; sicque non requisitis Electoribus accepto pretio dominium illud Imperii utile abalienavit: Id, quo magnam acceleratæ depositionis suæ causam dedit Germanis Principibus. (o)

Tandem ad sæculum etiam præsens refertur Helvetiorum defectio; qui, quod à Præfectis suis inclementius haberentur, specie libertatis, Reipublicæ formam moliri cœperunt; ducto confœderationis initio in Switz oppido, cui se mox pagi alii & urbes junxere. Hæ in cantones distinctæ, octonæ primùm, at sæculis succedentibus tredecim jam censentur. (p)

(a) Herm. Hermes c. 25. n. 2. Nacl. gen. 44. pag. 993. Merc. in Atl. min. tab. Brand. Pal. 1. 34. n. 59. l. 26. n. 33. (b) Nacl. gen. 47. pag. 1025. Trith. apud Calvis. 1345. & 1390. (c) Gerardus de Roo. lib. 3. pag. 99. Nacler. gen. 45. pag. 999. Calvis. an. 1358. (d) Herm. Hermes fasc. Juris. cap. 33. n. 22. Calvis. 1339. Palat. lib. 34. cap. 2. n. 185. (e) Hermes loc. cit. & n. 29. Cuspinianus. Ger. Merc. in Atl. min. tab. Lucenb. & Juliaci. (f) Gerardus de Roo. lib. 3. pag. 98. (g) Idem pag. 111. & 117. Nacl. gen. 46. pag. 1018. (h) de Roo. pag. 112. Becmanus. Doctr. Juris. verbo: Princeps. (i) Hermes cap. 11. n. 165. Theodorus Höpingius. tract. de Jure Insign. cap. 6. n. 774. (k) Joan. Palat. lib. 35. cap. 2. n. 32. 33. 37. (l) Æn. Sylvius apud Calvis. 1376. Hermes. cap. 1. n. 18. Pal. n. 99. Kranz. lib. 10. Sax. cap. 3. (m) Arumæus. Buxdorffius ad A. B. Hermes. cap. 1. n. 15. Palat. n. 115. (n) Trith. apud Calvis. an. 1398. (o) Herm. Hermes. cap. 4. n. 40. Nacl. gen. 47. pag. 1028. (p) Simlerus apud Calvis. ad an. 1308. 1312. & seq. Carion. an. 1385. de Roo. lib. 3. p. 135. Nacl. gen. 44. pag. 984. Cluverius Introd. Georg. lib. 2. cap. 17.

FRIDERICO IV. CLEMENTISSIMO AUSTRIÆ ARCHIDUCI, PACIFICO IMPERATORI PLAUSUS GENIALIS.

*E*ja surge mellearum
Turba dulcis Gratiarum;
Junge lauros, sparge flores,
Nectarisque funde rores;

*Et serenas huc Camænas,
In triumphos evoca.*

*Ite pacis huc Quirites,
Absq; tristi felle mites;
Lenitatis administri,
Comitatis & magistri,
Rore loti, melle poti,
Huc Amores currite.*

*Hinc Furores efferati,
Inq; bella concitati;
Hinc secures, & nefastis
Trux Tyrannis cum catastis;
Turbulentæ, virulentæ
Hinc faceffant Mænades.*

*Pacis author fulminantes
Nescit enses, & tonantes
Fridericus Martis iras,
Quas Erynnis dira spiras;
Clariore blandus ore
Sæva nescit fulgura.*

*Ille sceptrum dum tenebat,
Flore pleno pax virebat;
Et fugatos post tumultus,
Tristiores læta vultus,
Absq; bellis, & procellis,
Innovabat patria.*

*Ille quando jura dixit,
Fausta pressis spes revixit;
Nec severa lex paventem,
Aut timenda vis clientem
Liberali, Principali
Submovebat gratiâ.*

*Ergo Pindi per vireta,
Phæbe clange voce lætâ.
Fama velox astra scande,
Friderici gesta pande,
Et decora fer per ora
Cæsaris præconia.*

*Nempe Reges sunt benigni
Sempiternâ laude digni;
In perenni subditorum
Sculpta mente, stat piorum
Gloriosa, gratiosa
Cæsarum clementia.*

Cæsares, Regesque Germaniæ ab anno 1400. ad 1500.

RUPERTUS PALATINUS, à commendatione Justitiæ Justinianus dictus, natus patre cognomine Duce Ba-
varia & Comite Palatino Rheni. Princeps armis promptus, & exercitatus, ingenio acri, majestatis Im-
perii & Reipublicæ perquam studiosus, (a) Friderico Brunswicensi sublato, Imperator electus est; &, quia A-
quisgranum Wenceslao adhuc superstiti faveret, Colonia coronatus. Pontificis & Florentinorum rogatu,
ut Galeaciorum potentiam in Italia reprimeret, evocatus, cum exercitu quidem, sed successu minùs favente
in eisdem descendit. Italiæ proinde curâ sepositâ in Germaniam ipse suam recessit, quam, totâ propemodum
Europâ bellis confligente, illæsam decennio sui regiminis felicior servavit. (b) Mortuus tandem Oppenhei-
mii A. C. 1410. Imperii ferè 10. Heidelbergæ sepultus. Symbolum: *Misera res digna est misericordiâ.*

SIGISMUNDUS, Wenceslai nuper Imperatoris frater, & Caroli IV. filius; ab eodem Electoratum Brande-
burgicum, tum à Ludovico Hungariæ Rege adoptatus, unâ cum Maria filia in conjugem oblata, Hunga-
riæ regnum obtinuit. Post multas illic cum Walachis, Croatis, & rebellibus pugnas, ac commissum cum A-
murathe Turcarum Sultano, sed, ob Gallos in acie dissidentes, infelicius prælium in custodiam à suis conjectus,
mox solutus majore cum gloria capeffivit Imperium. (c) Nam defuncto Ruperto, Augusta Comitissa, utpote
Electrix Brandenburgica cum & ipse evocatus accessisset, ac regii nominis ratione habitâ primus de ferendo suf-
fragio

(a) Henr. Mutius apud Palat. l. 37. cap. 2. n. 11. Herzus Biblioth. Germ. part. 3. (b) Carion. Wymph. Epit. rerum Germ. cap. 47. Petavius
Ration. temp. l. 9. c. 8. Bussiers flos, hist. areol. 15. Nacl. gen. 47. (c) Palat. l. 37. c. 2. n. 24. Carion, Herzus. loc. cit.

fragio rogatus esset: *Me, dicebat, ego novi, alios non item, cum nesciam, an quispiam alius sit aequè idoneus capeffendo orbis imperio, in tanta præsertim Christianæ rei ob Pontificum multiplicatam agitatione, meipsum nomino.* Approbantibus hunc dicti candorem, & euntibus in eandem sententiam Electoribus reliquis, Imperator esse iussus, & post quadriennium cum Regina Coniuge Aquisgrani coronatus. (a) Eo tempore cum trium Pontificum perniciosissimo schismate laboraret Ecclesia, primas Imperii curas ad illud tollendum Sigismundus convertit; Legatis ad Principes consilii & subsidii causâ dimissis, Angliam ipse, Galliam, Hispaniam, & Italiam adiit; nec prius acquievit, quàm Joannem XXIII. ad Synodum in Germania cogendam adduceret. Huic Constantien- si in urbe ceu Advocatus Romanæ Ecclesiæ, & Protector præsens interfuit, utque ad exitum, redditâ rebus tranquillitate, perduceretur, autoritate sua & precibus fortiter adlaboravit. (b) In Italiam dein profectus, Mediolani coronâ ferreâ, tum Romæ aureâ in Basilica Vaticana per Eugenium IV. potitus est. Sed coronam Bohemiæ, extincto jam fratre Wenceslao, sibi debitam quò minus impetraret, turbantes ob exustos in Con- cilio hæresiarchas Joannem Hufs & Hieronymum Pragenses diu, & difficillimis præliis Hussitæ obstiterant. Fractis tamen moderatè rebellis Bohemiæ viribus, & Duce Sectariorum Joanne Ziska sublato, in conventu Ratisbonensi Rex agnitus, illos primùm in Romanæ sedis concordiam, tum se etiam hæreditario regno reddi- dit. (c) Pragæ omnium plausu receptus, cum fessus laborum jam supremum etiam diem propè esse sentiret, Znoymam Moraviæ urbem transferri expetiit; ubi, dum præsentibus Hungariæ Bohemiæque Optimatibus multo sermone Albertum Austriam Generum suum ac Successorem fidei omnium commendasset, (d) piâ & Catholicâ, ut vixit, morte humanis excessit. A. C. 1437. Regni Hungar. 51. Bohem. 17. Imperii 27. ætat. 70. Corpus, quemadmodum petierat, Varadini sepultum est. Princeps comitate, clementiâ, & affabilitate tan- tâ, ut cæteros ea tempestate Principes ex merito anteiret; Laurentio Hungariæ Palatino miranti aliquando, quærentique, cur victis hostibus non solum vitam & opes relinqueret, sed inter amicos etiam eosdem recipe- ret? *Tibi, Sigismundus reposuit, videtur utile inimicum occidere; neq, enim mortuus bellum excitat: at ego inimi- cum occido, dum parco, & amicum facio, dum extollo.* (e) Cæterum non sine opinione sanctitatis defunctus est, & dignus qui SS. Catalogo adscribi posset. (f) Symbolum: *Sic cedunt munera fati.* Pictura symbolica, Sphæ- ra terrestris positâ desuper coronâ Imperiali, cum lemmate: *Nescit regnare, qui nescit dissimulare.*

ALBERTUS II. cognomento *Honorificus*, patre Alberto IV. Austriaco in lucem editus A. C. 1399. In bello Hussitarum cum solus præ reliquis hosti formidabilis Sigismundo Cæsari eximiam operam navasset, Mo- raviâ primùm, tum & in Coniugem Elisabetham filiam cum Hungariæ & Bohemiæ regnis accepit. (g) A morte Sigismundi intra anni spatium duorum regnorum, & Imperii etiam accessione insignis, tertium illud non nisi importunâ cæterorum familiæ Principum & cognatorum interpellatione admisit; Albæ Regalis, Pragæ, & Aquisgrani coronis singulis cum Elisabetha coniuge solenniter initiatus. (h) Thaboritis domitis postquam turbata etiam à Polonis Bohemiæ securitatem reddidisset, expeditione contra Amurathem Turca- rum tyrannum susceptâ, Senderoviâ illum & Serviæ finibus, quam populatione hic nuper diu vastaverat, so- lo nominis terrore victor dejecit. (i) Rebus proinde ex sententia etiam illic confectis, & dissoluto propè Bu- dam exercitu, dum in Germaniam iterum & Austriam suam contendit, ex majori per viam æstu, & peponum esu morbo tentari cæpit; ex quo opinione citius haud procul Pisonio Christianis Sacris munitus ingenti Rei- publicæ Christianæ damno religiosissimè obiit. A. C. 1439. ætatis 40. Imperii 2. Corpori Albam Regalem translato à Regia coniuge (ex qua filium reliquit Ladislaum posthumum) regiè parentatum est. Princeps fuit, dum vixit, clementiâ, liberalitate, ac fortitudine clarus, & qui cæteris rebus longè religionis studium an- teposuit; (k) annorum ferè duorum, quibus regnavit, gloriosè gestis, & amplissimâ apud omnes gerendorum fiducia decades æquavit annorum; de quo sæpius etiam Sigismundus Cæsar & Socer ejus dicere auditus: *Bea- ta fore regna, cui similis Alberto Princeps imperaret.* (l) Symbolum: *Amicus optima vitæ possessio.* Pictura sym- bolica, canis loro alligatus, cum lemmate: *Fide & Constantiâ.*

FRIDERICUS IV. cognomento *Pacificus*, natus patre Ernesto Ferreo Austriaco, ac Duce Styriæ A. C. 1415. Ex profectione Hierosolymitana reversus, cum annum ætatis vigesimum quintum ageret, concordi Ele- ctorum suffragio Francofurti Imperator electus est. Post acceptam Aquisgrani coronam, in Bohemiæ eti- am & Hungariæ regnum per Legatos evocatus, tutelam solum hæredis legitimi, non Jus regnorum, æquissi- mus Princeps suscepit. (m) Lustratis inde plerisque, & nonnullis etiam lenitate augustâ ad obsequium redu- ctis Helvetiæ urbibus, redux in Austriam Bohemorum motus, & bellum, quod Joannes Corvinus Hungariæ Prorex pueri Regis & coronæ extorquendæ prætextu objecerat, mox statutâ concordia, utrinque composuit. (n) Dum interim Eleonora Sponsa Lusitani Regis filia jam Italiæ propior per Mediterraneum adventaret, ob- vius & ipse in Italiam Fridericus processit; cum ea Senis excepta solenniissimè Romam ingressus, Divorum prius templa & Lipsana, uti & Nicolaum V. Pontificem pedum osculo veneratus est; tum ab eodem Papa in æde

(a) Dubravius hist. Bohem. l. 23. Palat. l. 40. c. 2. n. 2. 34. (b) Kranzius Saxon. l. 10. c. 29. Palat. l. c. n. 5. 8. 13. Wymph. c. 48. Petavius l. 9. c. 8. Nauci. pag. 1042. (c) Palat. l. c. n. 57. 77. Raynaldus A. C. 1434. n. 24. Nauci. Brietius ad an. 1434. (d) Gerardus de Roo lib. 5. pag. 170. & seq. Æn. Sylv. hist. Bohem. c. 35. Calvis. ad an. 1437. (e) Carion. Æn. Sylvius. Palat. l. c. n. 104. (f) Trithem. Paul. Langius apud Palat. l. c. (g) Her- zius. de Roo l. 4. pag. 160. & seq. Fugger. in spec. Honor. Austr. l. 4. cap. 6. (h) Wymph. cap. 49. de Roo. l. 5. Nauci. gen. 48. Raynald. A. C. 1438. (i) Carion. Herzius. de Roo l. 5. p. 179. Petavius l. 9. c. 9. (k) de Roo. l. 5. pag. 180. Wymphel. c. 49. (l) Nauci. gen. 48. p. 1061. Vernulæus Epit. hist. p. 297. Brietius ad an. 1437. (m) Æn. Sylv. de Roo. l. 5. p. 186. Rayn. A. C. 1440. n. 12. (n) Calv. ad an. 1452. de Roo. l. 5. p. 191. & seq. l. 7. p. 273.

æde D. Petri Sacris operante conjugii vinculo cum Eleonora copulatus, tertio statim post die Romanorum Imperator inunctus, Insignia augusta obtinuit; gestiente obgeminam Augustorum Solennitatem, & acclamante festivum illud populo Romano: *Friderico Pacifico Imperatori vita & victoria.* (a) Ibi Imperator coronatione peracta ex veteri majorum instituto Albertum fratrem, dein trecentos alios in Tyberino ponte Equestri dignitate ornavit: dimissa Urbe Neapolim, & conjugis in ea Avunculum Alphonsum Regem invisit; unde Venetias converso itinere in Austriam tandem descendit. In ea infestis suorum armis obsessus, prolato in publicum & reddito Viennensibus Ladislao, populi impetum & furorem intempestivum disjecit. (b) Sed ille Hungariâ, Bohemiâ, & Austriâ suâ non diu potitus, morte præmaturâ Pragæ extinctus est; cum Fridericus Cæsar, contra reliquos Austriacos Principes, & præcipuè Albertum fratrem, potioribus titulis sibi debitam Austriæ ditionem (etsi non sine multo & difficili bello) asseruit. Pro qua tamen longiore mox dissidio cum Matthia iterum Hungarorum Rege, & ancipiti diu Marte contendit. (c) In Flandriam & Brugas digressus Maximilianum filium iniquè à civibus detentum libertati armatus reposuit; Eundem cum Maria Burgundica amplissimarum Provinciarum hærede jam nuper matrimonio junctum, Electorum consensu Aquisgrani coronatum, in Imperii consortem & Successorem assumpsit. Bellis tandem, quæ non asperiore ex genio, sed boni publici necessitate plerumque adductus susceperat, multiplici cum hoste ac eventu sex & viginti compositis, ordinato Comitibus plusquam duodenis Imperio, & pacatâ universâ Germaniâ, Lincii Austriæ piè moritur A. C. 1493. ætatis 78. Imperii 53. Viennæ in Basilica D. Stephani splendidissimo monumento sepultus. (d) Princeps communi scriptorum encomio à clementia commendatus, ut qui & in aliis crudelitatem plurimum odisset; nec injurias aliter, quàm magnatâ Austriacis lenitate ulcisci soleret. Hostibus aliquando domitis ad suos conversus, *Magnum, aiebat, opus egimus; sed majus nunc restat, ut qui hostes vicimus, vincamus nos ipsos, & ultioni franos imponamus.* (e) Symbolum: *Rerum irrecuperabilium felix oblivio.* Pictura symbolica, manus ferro induta, & quæ gladium evaginatum supra librum explicatum sustineat, cum lemmate: *Hic regit, ille tuetur.*

MAXIMILIANUS I. Archidux Austriæ, Friderico IV. natus A. C. 1459. Integrum ferè novennium à natiuitate mutus, mox tamen non sine prodigio linguis omninò septem tam eleganter & disertè locutus est, ut omnibus ferè populis sine interprete jura diceret, & responsa cum stupore audientium redderet. (f) Primam ætatem culturæ ingenii, belli studiis, & venatui potissimùm dedit; in quo gravissimis vitæ periculis sæpe objectus, semel in prærupti montis apicem subitò elatus, cum descensurus vestigium nullum reperiret, viso eminus & oculis saltem delibato Dominico corpore præsentaneam mortem divinitus evasit. (g) Amplissimis ditionibus per matrimonium cum Maria Burgundiæ & Belgarum hærede auctus, Rex etiam Romanorum, vivo adhuc & adnitente apud Septemviros patre creatus est. (h) Bella acerrima ab ineunte ætate cum hostibus præpotentibus gessit; in quibus manu semper & consilio promptus, etsi non continuò victoriam abstulit, acie tamen nunquam inferior, aut victus prælio excessit. Ludovicum XI. Franciæ Regem Flandris infestum, devictumque Guinegetanâ pugna castris exiit: (i) Eadem fortunâ in Blangiacò apud Belgas cum Francis conflictu, ubi prius cum toto exercitu fusus in genua victoriæ auspici Deo tertium supplicasset, palmam extorsit. (k) Carolo VIII. quod is Annam Britannicam à morte Mariæ Burgundæ jam sibi desponsam surripuisset, Cameracum, Attrebatum, aliasque Artesiæ urbes sustulit; Eundem Italicis armis implicitum, & à regno Neapolitano redeuntem exercitu victore oppressit. (l) Austriam iterum, Hungaris pulsas, recepit; in ipsa Hungaria plura oppida, & in iis Albam Regalem armis asseruit. (m) Bello Italico cum foederatis suscepto plerasque in continenti urbes supplicibus & trepidantibus Venetis victor eripuit. (n) Turcas etiam, Bohemos, Batavos, Helvetos, aliosque victricibus ubique signis percelluit; adeò, ut, vel teste Ludovico XI. Galliarum Rege, pulsante belli tympanum Maximiliano, tota in armis rigeret Germania, & Gallia omnis contremisceret. (o) Nec minùs in colenda pace eximius, cum Poloniæ, Bohemiæ, & Hungariæ Regibus Viennam accitis fædus illud sancivit, quo dein ad Austriacos iterum in Ferdinando I. nepote suo Hungaria transiit. (p) Alter ætate sua Augustus, neminem majori amore, quàm viros doctrinâ conspicuos complexus, & liberalitate profectus est; rerum à se gestarum commentarios ipse conscripsit, & Augustissimæ Bibliothecæ Viennensis fundamenta jecit. (q) Annis vitæ postremis parato in sarcophago mortis secum memoriam semper circumtulit: ultimus cum jam dies illuxisset, non contentus testamenti tabulis inscripsisse, ultrò, qua potuit extrema voce adstantibus sibi Principibus, *renunciate*, inquit, *Carolo & Ferdinando nepotibus meis, ut majorum insistentes vestigiis Catholicam religionem à Germanis hæcenus cultam, adversus novorum dogmatum auctores sectatoresque cum vitæ etiam periculo defendant.* (r) Obiit optimus Princeps Welsii in Austria Superiore A. C. 1519. ætatis ferè 60. Imperii 26. Corpus Viennam & mox Neostadium deductum, ibidem sepultum est. Nihil, dum vixit, illo mitius, nihil mansuetius, aut benignius fuit. Rogantibus, cur malè de se meritos non ocyùs malè perderet? *Parcendum esse*, respondit, *ut rursus victis ignoscere integrum sibi esset.* Illud etiam vulgare sibi iteratò dictitans:

O

Fideles

(a) Herz. de Roo. l. 5. p. 205. Nacl. gen. 49. p. 1076. Carion. Raynald. A. C. 1452. (b) Idem. l. c. n. 7. de Roo. l. 6. p. 210. Fugger. Spec. Honor. Austr. l. 5. c. 6. (c) De Roo. l. 7. p. 282. Herz. Nacl. gen. 49. p. 1088. 1094. (d) Herz. de Roo. à lib. 5. ad 10. Fugger. l. c. toto lib. 5. Raynald. A. C. 1476. 1477. & seq. (e) Vernulæus. de Virtut. Austr. l. 3. c. 1. n. 1. lib. 2. c. 4. n. 2. Æn. Sylv. l. 2. de dictis Alphonsi. (f) Herz. Vernulæus l. c. lib. 1. c. 9. n. 1. (g) Idem c. 3. n. 2. Fugger. l. c. lib. 6. c. 20. n. 12. (h) Nacl. gen. 50. Fugger. lib. 5. c. 26. & 33. de Roo. l. 9. Vernul. Epitom. hist. p. 298. (i) Cuspin. apud Calvis. 1478. de Roo. l. 9. Fugger. l. 5. c. 28. n. 12. (k) Vernul. Virt. Austr. l. 1. c. 2. n. 2. (l) Petavius l. 9. c. 10. Carion. de Roo. l. 10. à pag. 386. (m) Raynald. A. C. 1490. n. 12. 14. Fugger. l. 5. c. 38. n. 7. Roo. l. 10. p. 383. (n) Carion. ad an. 1507. Roo. l. 12. Fug. l. 6. Vernul. Epit. hist. p. 298. Calv. 1509. (o) Fugg. l. 6. c. 20. n. 17. (p) Raynald. & Calv. A. C. 1515. Fug. l. 6. c. 17. de Roo. p. 467. (q) Herz. Vernul. Virt. Austr. l. 1. c. 8. n. 1. (r) Ibid. c. 1. n. 1.

Fideles subditos semper latos è Principis conspectu debere discedere. (a) Symbolum : *Tene mensuram, & respice finem.* Pictura symbolica, rota supernè pomum Imperiale sustinens, cum lemmate: *Per tot discrimina.*

Sub initium sæculi hujus, abdicato Wenceslao & ante Rupertum Imperator electus est Jodocus Moraviae Marchio; sed qui nihil memoratu dignum cum egisset, post menses ab Electione sex, octogenarius obiit: idcirco à paucissimis Imperatorum catalogo insertus. (b)

Memorabilia Imperij.

Tertio sæculi labentis anno Antverpia, cum hætenus in Flandriæ comitum ditione fuisset, ad Brabantia Ducem transiit, Marchionatus Imperii titulo à Ruperto Cæsare ornata. (c)

Reliquæ item Provinciae Belgicæ à Jacoba Hollandiæ Comite, & Philippo defuncto Brabantia Duce ad Burgundos hæreditate transeunt; Brabantia nempe, Hannonia, Hollandia, Zeelandia, Frisia, & Namurcensis Comitatus; eas Philippus Bonus Burgundiæ Dux primus accepit; (d) à quo Ordo Equitum aurei Velleris in ipsis nuptiarum Solennibus Brugis Flandriæ celebratis institutus est, ac honori Deiparæ & Andreæ Apostoli dicatus. (e) Defuncto Philippo Carolus filius, Audax dictus, ditionibus reliquis Geldriam, Zutphaniam, & Lucenburgum adjecit. (f) Quæ Provinciae omnes sub finem sæculi ad Maximilianum I. & Domum Austriacam hæreditario Jure cum Maria Caroli Burgundi filia devolutæ sunt. (g)

A Sigismundo Imperatore in Constantiensi Concilio Sabaudia & Clivia comites in ordinem Ducum promoti; & Marchia Brandeburgica cum Electorali dignitate ad Norimbergensem Burgravium ex Comitibus Zolleranis translata, cum Jodocus Moraviae Marchio, ad quem ea ditio emptione nuper pervenerat, sine liberis decessisset. (h)

Idem Cæsar (Alberto Saxoniae Duce & Electore, qui postremus supererat ex Bernardi Anhaltini proge-
nie, vitâ functo) ditionem illam cum annexo Electoratu, Friderico Misniae Marchioni in feudum contulit; (i) ex quo hodie dum Misnia penes Saxonem Electorem est.

In Italia Mantuæ subsistens Sigismundus, Franciscum Gonzagam Marchionali dignitate, & datis aquilis Imperii Insignibus ornavit; (k) Borsium verò Marchionem Estensem Fridericus Imp. Mutinæ & Rhegii Ducem creavit. (l) In Germania inferiore Holsatiam Ducatus, & præfecturam Embdensis Comitatus nomine auxit. (m)

Borussia, quæ hætenus Juris Imperii & penes administrationem Ordinis Teutonicorum erat, impar armis Polonicis, eorundem clientelæ se dedit; Supremus Magister Ducis titulo accepto fidelitatem jurare jussus Poloniae. (n) Id quod ad sæculum sequens, & annum 1525. non pauci rejiciunt.

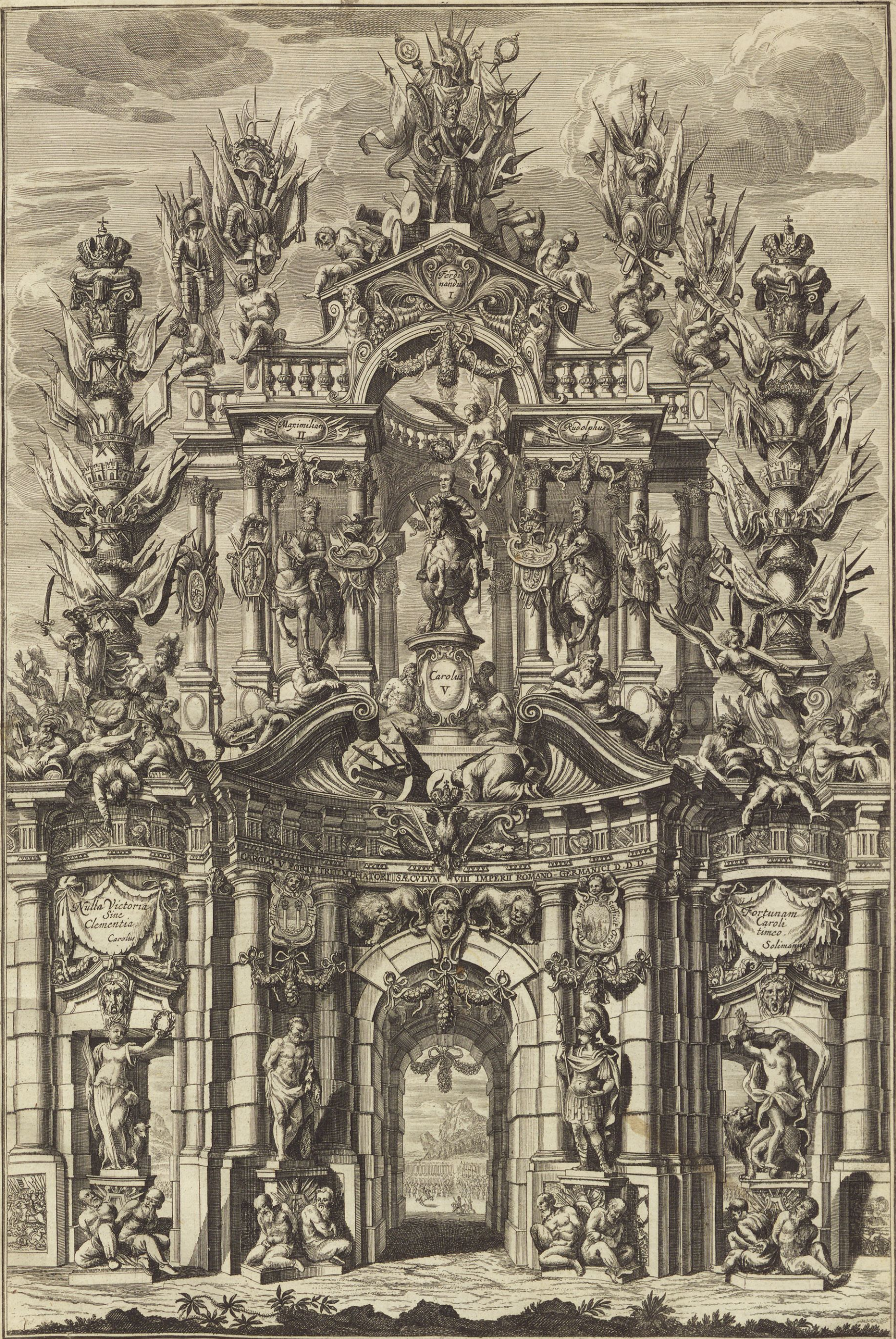
In Suevia, adnitente Friderico, ad pacem mutuam tuendam, & contra Helvetos potissimum, fædus Suevicum *Clypeus S. Georgij* dictum, inter Principes, urbésque conceptum est, ad Caroli V. usque tempora constanter, & ex legibus observatum. (o)

Juncti sunt in unum hoc sæculo, diversis tamen temporibus, & in unam familiam reducti Juliae, Cliviae, & Montium Ducatus, Comitatus Marchiae & Ravenspergæ. (p) Comitatus item Cilleæ, defuncto ejusdem Comite Udalrico, Ducatui Styriæ, & reliquis Austriacorum provinciis à Friderico annexus est. (q)

In Comitibus Wormatiensibus ex Maximiliani I. Imperatoris & Ordinum consensu, quia tribunalia cætera tot causis agitandis non sufficerent, Camera Imperialis instituta est A.C. 1495. quæ ambulatoria primum, dein Spiram translata Spirensis dici cæpit, & in qua lites controversæ inter mediata & immediata Imperii membra ex Institutione Cæsaris & Statuum per Judicem seu Præsidem & Assessores expedirentur. Estque hoc Judicium Rottweillensi longè superius, & Judicio Imperiali aulico proximum. (r) Ibidem Austregarum, seu Judicii inferioris ordinis institutio facta; (s) Comites Wirtenbergici in Duces evecti; (t) & decreto inter cætera sancitum, ut Septemviri in sua quisque ditione scholis publicis, vel Academiis sedem figerent. (u)

Hoc demum sæculum est, in quo post Albertum II. non interruptâ serie, ex sola Austriacorum familia Imperatores deligi cæpere; idque, ut ait Scriptor Gallus, magno Ecclesiæ bono; pietatis sine dubio præmium & religionis, quæ huic familiæ semper innatæ fuerunt. (x)

(a) Vernul. Virt. Austr. l. 2. c. 4. n. 3. & c. 8. n. 3. (b) Nacl. gen. 47. 1032. Briet. & Cal. ad an. 1410. (c) Scrib. apud Cal. an. 1403. (d) Pontus Heuterus rerum Burgund. l. 4. c. 3. 5. Calv. 1428. 1430. (e) Herm. Hermes. fasc. Juris. cap. 38. n. 1. Calv. 1430. (f) Heuterus l. 4. c. 9. Calv. 1444. 1471. (g) Heuterus l. c. Carion, an. 1477. Nacl. gen. 50. p. 1102. Fugger. l. 5. c. 26. (h) Carion, Herm. Hermes fasc. Juris. c. 25. n. 2. Pal. 40. c. 2. n. 102. Nacl. p. 1064. (i) Pal. l. c. n. 71. Herm. c. 18. n. 59. Kranz. Calv. an. 1423. (k) Petavius l. 9. c. 8. Palat. n. 60. (l) Nacl. gen. 49. p. 1079. Carion, Briet. ad an. 1452. (m) Herm. c. 33. n. 41. Höping. de Jure insign. c. 6. n. 833. Ger. Merc. tab. Embd. (n) Klock. l. 1. c. 11. n. 25. Calv. 1466. Herm. c. 4. n. 34. (o) Nacl. gen. 48. p. 1053. Annal. Suev. apud Calv. 1488. (p) Gerard. Merc. tab. Westphal. 3. Hermes c. 33. n. 22. (q) Ger. de Roo. l. 6. p. 228. Fugger. spec. Honor. Aust. l. 5. c. 11. (r) Hermes. cap. 13. n. 3. Reinkingius l. 2. Class. 2. c. 14. n. 8. 9. Rhoding. in Pandect. Cameral. l. 1. tit. 2. n. 3. (s) Reinking. l. c. cap. 16. n. 13. Herm. c. 15. n. 12. (t) Carion, Nacl. gen. 50. pag. 1114. Mercat. Herm. c. 33. n. 30. (u) Aventinus apud Calv. 1495. (x) Brietius ad A.C. 1440.

CAROLO V. MAXIMO, FORTISSIMO, FORTUNATO, VICTORIOSO, CARMEN TRIUMPHALE.

*Antatrix operum veni Camæna;
Facundâ Caroli trophæa venâ
Decantans, titulos revolve veros,
Quæis claruit inclytus Heros.*

*Non tam magnanimo vigore, fortes
Cimbrorum Marius potens cohortes
Stravit, Romulidum venusta lauro
Quem gloria cinxit, & auro.*

*Non tot Priamides novis duellis,
Merfit Grajugenas rates procellis:
Nec Marcellus ovans micante parma
Sic Punica contudit arma.*

*Ut magni Carolus Monarcha mundi,
Et terræ, & domiti Timor Profundi
Hostiles acies per arma fregit,
Adversaque signa subegit.*

*Quâ Phæbus roseas rotat quadrigas,
Et seras movet alba luna bigas;
Victoris Caroli levat perennis
Se bellica gloria pennis.*

*Illum deposito minor furore,
Victorem coluit fragrante rore
Fortunatus Arabs, tremensque missis
Gens horruit Afra Jarissis.*

*Hunc victus famulo Garumna fluctu,
Et terfo Dominum supina luctu
Rheni ripa tulit, magis secundas,
Hoc Cæsare, dum dedit undas.*

*Qui multam cumulat ferox rapinam,
Supremam timuit Getes ruinam,
Dum vidit Carolum trophæa vivi
Tot clara referre Gradivi.*

*Mavors Teutonidum, potensq; Rector,
Nunquam Christiadum silendus Hector!
Florebit tua semper absque nevo
Laus parta, perennis in ævo.*

*Hæc crescet stabili decora flore,
Fulgebit merito nitens honore,
Et seri Caroli canent nepotes
In posthuma secula dotes.*

Cæsares Regesque Germaniæ ab anno 1500. ad annum 1600.

CAROLUS V. Austriacus, natus Gandavi in Flandria A. C. 1500. Maximiliani I. nepos, ex Patre Philippo, & matre Joannâ filiâ Ferdinandi Regis Catholici. A prima ætate sub Hadriano Florentino (summo de- in Pontifice) laudatissimè institutus; anno ætatis decimo quinto, cum in Hispaniis parens præmaturè obiisset, Provinciarum Belgicarum cum Burgundia administrationem suscepit; post biennium Hispaniarum Rex inauguratus, defuncto tandem etiam Maximiliano, Imperium Romano-Germanicum anno ætatis undevigesimo, jam tum gerendis rebus maximis maturus Imperator adeptus est; Aquisgrani primum, tum Bononiæ post annos decem à Clemente VII. Pontifice ritu solenni coronatus. (a) Magnæ fortunæ, sed majoris virtutis & fortitudinis Princeps, utpote qui felici ut plurimum successu tam multa, tamque difficilia bella confecit, quanta nullus ante ipsum Rex, aut Imperator gessisset. Victorias illustriores quadraginta de hostibus retulit; expeditiones bellicas plusquam septuaginta ad exitum optatum perduxit; castella, quæ cepit, supra centum millia, urbes decies octingentæ, naves supra decies octingentas fuere; Nunquam acie victus, nunquam castris exutus. Bella per Hispaniam quatuor, atque ea contra rebelles semper victor suscepit. In Italia pugnavit octies, eo successu, ut inter reliqua nobilissimum victoriæ spoliū, Franciscum I. Franciæ Regem, nuper pro Imperio æmulum, ex prælio Ticinensi in triumphum abduceret. Romam (etiam cum nollet) per Duces suos invictus accepit: Neapolitanos acie duplici expugnatos subjecit. (b) Germaniam, signis sexies prolatis composuit; & cum in turbantes Smalcaldici fœderis principes moveret, non integris octo mensibus apud urbes atque ordines Imperii ferè omnes, ut obsequerentur, effecit. Ibi Fridericum Electorem Saxoniae, & Philippum Hassiæ Landgravium adversarum partium Duces memorabili ad Mülbergam Saxoniae pugna vicit cepitque; primum, quia cedere pertinaciâ, & Concilium Tridentinum amplecti ab-

P

nueret

(a) Nic. Vernulæus Epitom. hist. pag. 299. Herzius. Biblioth. Germ. part. 3. Calv. an. 1519. Spondanus. an. 1520. 1530. (b) Herz. & Vernul. loc. cit. Petavius. Ration. temp. l. 9. c. 12. Massenius. Anim. Hist. l. 2. Turfellin. Epit. hist. lib. 10. c. 6. Herz. Calv. Spondan. Briet. an. 1525.

nueret, translato in Mauritium ejus fratrem Electoratu, imperio ditionibusque proscripsit; sic dimisso ad summum Pontificem de pugnae eventu nuncio: *veni, vidi, Christus vicit.* (a) Delatum in Austriam cum ingenti exercitu Solimanum Turcarum Imperatorem, & Viennae armis obsessae inhiantem solâ adventus sui famâ in fugam conjecit. Is, cur inferiores longè numero Caroli copias formidaret? quæsitus: *fortunam Caroli timere*, reposuit, & arma tanti æmuli experiri non ausus, cum dedecore, nec sine multa à Viennensibus clade ad sua reversus est. (b) At Carolus adhuc in suo victoriae cursu, in Belgio novies, in Geldriae & Juliaci ditione, septies, vicibus singulis in Bohemia & Dalmatia, ter apud Allobroges cum feliciter depugnasset; quasi etiam tot victorijs Europa angustior foret, bis in Africam expeditione susceptâ, Tunetum seu antiquam Carthaginem in suam potestatem redegit, & deletis illic hostium ducentis sedecim millibus, domitæ genti barbaræ Muleassem Regem dedit. In sola America Reges octodecim, & duos in ijs Mexicanum & Peruanum Imperatores per suos duces subegit. Ubique summi consilii, vigilantia, celeritatis, & fortitudinis prodigium Carolus, nullo eventu, aut magnitudine hostium territus: *quò plus periculi, ajebat, eò plus gloria.* (c) Hærente, sub extremum ad Metas fortunâ, qui tot alios nuper jam vicerat, seipsum immortalis eo facto Imperator vicit; cum abdicatis Regnis & Imperio, illa in Philippum filium, hoc ex Principum Electorum consensu in Ferdinandum fratrem transmisit. Ipse in Hispaniam profectus, ut Deo totus suprema ætate vacaret, in Monasterium S. Justi cum famulis paucis secessit; ubi dies noctesque fundendis Deo precibus intentus, & quotidie synaxi sacrâ refectus, religiosè post biennium obiit. A. C. 1558. ætat. 58. Imper. 37. Granatæ in Cathedrali Ecclesia juxta avum, aviâque sepultus. (d) Princeps sine dubio *Maximus fortissimusque*, sic à Paulo III. Romano Pontifice, etsi cognomen tantum ipse palam recusaret, compellatus. (e) Illud in Cæsare tot bellis distracto mirabile, quòd semel duntaxat toto vitæ curriculo, bello nempe Africano, rem divinam omiserit; idque, cum ea propter detonantem tempestatem fieri omnino in prætoria navi non posset. (f) Nimirum, non nisi pius pugnare, sicut nec vincere nisi clemens voluit; illud inter alia laudatissima dicta solenne usurpans: *Nulla victoria sine Clementia.* Symbolum; Metæ Herculis, seu columnæ geminæ mari insistentes, & coronatæ, cum Lemmate: *Plus ultra.*

FERDINANDUS I. cognomento *Pius*, Caroli V. frater, Medinæ in Hispania, sed Austriaca & Germana origine Philippo, patre natus A. C. 1503. Bohemiæ & Hungariæ Regnis per Matrimonium auctus, dum Austriam etiam cum hæreditariis huic annexis provinciis à fratre haberet, in spem successionis Romanorum Rex electus est Coloniz, & coronatus Aquisgrani A. C. 1531. Anno verò 1558. quo Carolus in Hispaniis obiit, unanimi Electorum consensu Imperator est salutatus. Dum absens Carolus in Italia, Hispania, aut Africa armatus rem gereret, pro Regia ipse dignitate administravit Germaniam; multa in ea pro religionis indemnitate, & concordia Principum sapienter disposuit; (g) nec minus in Solymannum Hungariæ invasorem, & ejus sequacem Transylvaniæ Principem animatus, diu & feliciter hostiles eorum motus sustinuit. (h) Virtutibus multis eximius, sed præcipuè Religionis Catholicæ Studiosissimus Princeps, ut qui etiam adversus fidei novatores recens natam Jesu Societatem primus in Austriam Viennamque induxit, Academici ejusdem Collegii Augustus fundator. (i) Anno altero, à quo terminatum feliciter, & illius auspiciis multâ Europæ parte receptum est Concilium Tridentinum, Viennæ Austriæ moritur. A. C. 1564. ætat. 60. cum Mensibus 9. Imperii post fratrem Carolum gesti. 7. Pragæ ad Annam conjugem sepultus. Dum viveret, viris literarum cultoribus, scientiisque ut maximè delectatus: *se gemmas*, ajebat, & *thesauros malle perdere, quàm literas nescire.* (k) Naturâ, & domestica Austriacis dote ad clementiam comparatus, omnis ordinis & fortunæ homines ad se sine fastu fastidioque admisit: *sinos*, inquiens, *excludimus pauperes à conspectu nostro, quid nobis ipsis ad tribunal Dei eveniet?* (l) Symbolum: *Fiat justitia, ne pereat mundus*, & illud: *Accidit in puncto, quod non contingit in anno.* Pictura Symbolica: Aquila biceps positus utrinque vexillis sphæræ armillari & reticulatæ insistent, cum lem-mate: *Christo Duce.*

MAXIMILIANUS II. Patre natus Ferdinando I. Viennæ A. C. 1527. Eidem, uti & patruo Carolo in gravissimis Germaniæ expeditionibus socius inter belliduces adfuit; Mox ductâ in conjugem Mariâ ejusdem Caroli filiâ, Hispaniam ab illo aliquamdiu prorex gubernandam suscepit. Vivo etiamnum parente Rex Romanorum initiatus, illi rebus mortalibus haud diu post exempto Imperator successit; intra annum tribus coronis, Germaniæ, Bohemiæ, Hungariæque potitus. (m) Accrescentem in Hungaria Turcarum potentiam, destinatis in id munus præclarissimis ducibus, exoptato plerumque eventu coercuit; urbes, arcésque ad Transylvaniæ fines præ reliquis munitas (inducias coacto cum hoste in octennium pactus) ditionibus suis iteratò asseruit. (n) In Germania periculosè gliscentem factionem Grumbachianam, ejusdemque primarium

fau-
(a) Massen. lib. 7. n. 18. & seq. ad n. 24. Vernulæus de Virt. Austr. l. 1. c. 2. n. 3. l. 2. c. 6. n. 4. Herz. Spondan. Brietius. an. 1547. (b) Vernul. Epit. Hist. pag. 300. Massen. lib. 4. n. 91. (c) Vernul. loc. cit. & l. 2. Virt. Austr. c. 5. n. 2. Buffiers. flosc. Hist. arcol. 15. Heuterus. Austr. l. 9. 10. & seq. (d) Herzius. Fam. Strada de Bell. Belg. dec. 1. lib. 1. Massen. lib. 7. Heuterus. lib. 14. c. 1. 2. 6. 7. Spondanus. an. 1556. n. 3. & 1558. n. 9. (e) Massen. lib. 7. n. 155. Vernulæus Virt. Austr. lib. 3. cap. 4. n. 4. (f) ibidem. lib. 1. cap. 2. n. 3. Massen. Anim. histor. lib. 7. ad finem. (g) Herzius. Biblioth. Germ. part. 3. Massenius Anim. Histor. lib. 2. n. 26. & seq. Spondanus ad an. 1526. n. 13. 1555. n. 3. 1558. n. 7. (h) Vernulæus Epitom. hist. pag. 301. (i) Herzius. loc. cit. Brietius an. 1564. Orlandinus. hist. Soc. lib. 10. 11. 13. (j) Vernulæus Virt. Austr. lib. 1. c. 8. n. 3. (k) Idem. Epit. Hist. pag. 301. (l) Ibidem. pag. 302. Herzius. Spondanus. an. 1548. n. 17. & 1564. n. 29. (m) Brietius. an. 1567. Calvis. an. 1568. Vernul. loc. cit. Herzius. (n) Idem. & Calvis. ad an. 1566.

fautorem, Ducem Wimariæ, multâ perpetui carceris, & arce Gothâ dejectâ, citra tumultum dissipavit. (a) Ad desertum ab Henrico in Franciam reduce Poloniæ Regnum invitatus cum esset, desiderari, quam venire & accipere maluit; ne, dum coronam illam à Stephano Bathorio præoccupatam ereptumiret, bello simul non necessario se regnumque involveret. (b) Valetudine diu afflictâ usus, tandem Ratisbonæ in ipsis Comitibus, & quasi inter Ordinum Imperii complexus, optimè de republica Christiana meritam animam Creatori reddidit. A. C. 1576. ætat. 49. Imper. 12. Princeps, qui Augusti parentis sui exemplo, semper viris eruditione præstantibus plurimum deferebat; non tam aulam, quam literatorum Academiam in aula aluit: ex eo etiam, quod in Viennensi literarum Gymnasio ingeniorum culturam florere magna cum laude sciebat, urbem illam frequentius incolere solitus. Ipse, inter cæteras dotes, omnigenis scientiis, & accuratâ octo linguarum notitiâ imbutus, eruditorum exemplar. (c) Symbolum; Aquila globum terraqueum in aëra attollens, cum lemmate: *Dominus providebit.*

RUDOLPHUS II. Maximiliani prædecessoris Augusti filius, natus itidem Viennæ A. C. 1552. Patre procurante an. 1572. in Regem Hungariæ, & post triennium ad Bohemiæ etiam Imperiique coronam assumptus; altero statim, quo Maximilianus defunctus est, anno solus rerum potitus est: inter pacem & bellum medius. Nam Germaniam, si quid ibi in religionis causa, aliisve dissidiis turbatum esset, autoritate ut plurimum interpositâ concordem ipse reddidit. Hac ratione Catholica Aquisgrani religio contra sectarios ab illo firmata est; & molesta pro Argentorati Coloniaeque infulis, ac successione Juliacensi controversia citra publicos belli apparatus tranquillè composita. (d) Hungariam à Turcis incurstantibus magis inquietam, & ex parte ereptam, Fratrum ductu & auspiciis diu victor pervasit. Filleckinum, Hatvaninum, Strigonium, Pesthum, Albam Regalem, Jaurinum, aliasque urbes & castella munitissima hosti eripuit; eundem Zrinio, Collonitsio, & Ruswurmio ducibus ternâ clade rejecit, cæsis in suprema acie sexaginta Turcarum millibus, & ipso Ibrahim turpiter fugato. (e) Vicennales exinde cum Achmete Sultano inducias iniit; cum Bostkajo etiam Transylvaniæ, Moldaviæ & Walachiæ Principe ea lege reconciliatus, ut à morte ipsius ad Austriacos iterum Transylvania integra rediret. (f) Tandem, cum jam electo in Regem ab ordinibus Matthiæ fratri Austriam, Hungariam, Bohemiâque cessisset, mortalem etiam vitam, haud diu superstes, Pragæ exiit A. C. 1612. ætat. 60. Imper. 36. ibidem in templo arcis S. Vito dicato sepultus. Cælebs totam ætatem vixit, librorum, quam liberorum amantior Princeps; literatorum sui temporis Mæcenas incomparabilis, quoscunque alibi eruditione præstantes comperisset, in aulam evocatos adlegit. In omni ipse disciplinâ cultissimus, Mathematicam præcipuo studio cum Tychone Brache insigniter erudito excoluit; præter scientias, artesque reliquas, Latinam, Germanicam, Hispanicam, Gallicam, Italicam, Bohemicamque linguas locutus. (g) Symbolum: *Omnia ex voluntate Dei.* Pictura symbolica, Aquila sagittam librans cum lemmate: *Adsit.*

Memorabilia Imperii.

ANno sæculi labentis quinto in Comitibus Colonienfibus Palatinatus superior sub Ducatûs Neoburgici titulo, duxit initium; Ruperti Palatini jam defuncti liberis datus; qui nuper à Georgio Duce Baviaræ focero suo hæres quidem Baviaræ totius institutus, sed quia dispositioni Cæsaris (Alberto Bavaro etiam aliquid attribuentis) non acquiesceret, ad deferendam pariter reliquam ditionem armis coactus est. (h)

In Comitibus Trevirensibus, Coloniae dein continuatis, nova ditionum Imperii distributio facta est; cumque jam sub initium sæculi hujus circuli sex per Germaniam numerari cœpissent, quaternis noviter adjectis decem tandem eorum sunt constituti; nimirum: Austriacus, Burgundicus, Rhenanus inferior, Saxonicus superior, Franconicus, Bavaricus, Suevicus, Rhenanus superior, Westphalicus, & Saxonicus interior. (i) Authorem hæc celebris institutio habet Maximilianum I. de quo, utpote superiore sæculo in Imperatorem electo, jam ibidem à nobis actum est. Quæ verò Provinciæ, ditionesve circulo cuiusvis insertæ sint & subiectæ, passim dabunt Geographi.

Gravissimè, si unquam, sub initium Caroli V. laboravit Imperium; cum nascente Lutheri Sectâ pars in veteri religione constans, pars novatores secuta, magnum etiam animorum dissidium inter Cæsarem ac Principes Germanos induxit. Proscripsit cum doctrina pestifera authorem Cæsar in comitijs Wormatiensibus, & quidquam in rebus religionis innovari edicto vetuit. Post annos octo, cum pertinacius obnitente Luthero malum nihilominus invalesceret, in Spirensi conventu renovavit ursitque sententiam Carolus: sed contra quam cum affectis durioribus protestati Joannes Dux Saxoniae, & Philippus Hassiæ Landgravius, *Protestantium* nomen in Lutheri Sectam invexere. Anno sequenti, id est, 1530. concinnata à Philippo Melanchtone & oblata est Cæsari in Augustana Curia, nec tamen approbata, *Augustana confessionis* formula; qui eam receperunt sectarii, *Confessionistæ* dicti, Smalcaldiæ conventu indicto foedus illud famosum inierunt, quo in Catholi-

Q

(a) Herz. Calv. ad an. 1566. (b) Calv. Spond. Briet. ad an. 1575. (c) Just. Lipsius in dedic. comment. ad Tacitum. Herz. Vernul. Virt. Austr. 1. 1. c. 8. n. 5. & cap. 9. n. 6. (d) Vernul. Epitom. hist. pag. 302. Brietius ad an. 1592. (e) Herz. Vernul. loc. cit. Turfelinus Epit. hist. 1. 10. cap. 9. Briet. an. 1595. & seq. Calvis. an. 1587. 1593. & seq. 1601. (f) Turfelinus loc. cit. Petavius. lib. 9. c. 13. Calvis. an. 1600. 1605. (g) Vernul. Virt. Austr. lib. 1. cap. 8. n. 3. & cap. 9. n. 5. (h) Fugger. spec. hon. Austr. lib. 6. cap. 6. n. 3. Calvis. ad an. 1503. & seq. (i) Idem. an. 1511. Spondan. ad an. 1512. n. 20. Fugger. loc. cit. cap. 15. n. 8.

tholicos conjuratipost intestino diu bello perturbârunt Germaniam. At Cæsar finem dissidiis ab universali Concilio promittebat; quod donec assumeretur, *Interim* suum neutri parti probatum, capitibus viginti quinque contextum Augustæ procudit. Donec tandem rebus sic exigentibus, majorum turbarum metu, prout Cæsar ipse protestatus est, *Transactione Passaviensi*, Religionis in Germania libertatem Ferdinandus Caroli frater & successor an. 1552. indulgit. (a) Cum Anabaptistis sub idem tempus exortis, Westphaliâque turbantibus facilius negotium fuit; ut qui brevius insanientes mox Episcopi Monasteriensis & Principum armis vires ac audaciam amittere. (b)

Aucta amplissimè crevit hoc sæculo Austriacorum potentia à Carolo & Ferdinando Imperatoribus. Carolus ab avo paterno Maximiliano I. Imperium, ac Belgium totum cum Burgundia; à materno, Ferdinando Rege Catholico Hispaniarum, Navarræ, Neapolis, Siciliae, & Sardiniae Regna, cum ingentibus aliis occidentali-um Indiarum provinciis hæres obtinuit: (c) His ipse Mediolani ducatum, & Insubriam totam (cùm Franciscus Sfortia suæ familiæ Dux postremus obiisset) successor adjecit. (d) Ferdinandus cum Anna Uladislai Regis filiâ, & Ludovici in Mochaczienfi pugna sublati sorore unicâ, Bohemiæ, & Hungariæ Regna adeptus est. (e) Qui etiam emptum nuper à Carolo fratre Sueviæ ducatum in divisione hæreditatis ab eodem accepit, sed Cadamicâ transactione post annos 14. Udalrico Duci Wirtenbergico redditum, ea lege, ut feudum, posthac immediatum maneret Domûs Austriacæ, atque hæc in casu vacantia pleno jure succederet. (f)

A morte Caroli, quia sparsæ diversis orbis partibus Austriacæ ditiones ab uno administrari ægrè possent, in duas tum lineas totius familiæ est facta divisio; in Carolinam nempe & Ferdinandeam: huic Imperium, Bohemia, Hungaria, Austria, & siquid in Germania superiore reliquum; illi, in Philippo II. Caroli filio, Hispania, Belgium, Burgundia, ditiones Italicæ, Indicæque servatæ sunt; juribus mutua successionis (in casu defecturæ stirpis) utrinque & perpetuò integris.

Præterea Cæsar Carolus inter alia constitutionis Wormatiensis privilegia, Archiduces Austriæ (qui jam diu per Fridericum I. Carolum IV. & Sigismundum Impp. à Jurisdictione Cameræ exempti erant) non tantum à Cameræ, sed alterius etiam cujuscunque in Imperio tribunalis Jurisdictione immunes exemptosque fecit. (g)

A Carolo demum etiam primus Florentiæ & Hetruriæ Dux datus est è Mediceorum familia; uti & Parmensibus & Placentinis è Farnesijis Italiæ principibus. (h)

Ferdinandus I. Quia certo jam loco aulæ sedem, & Residentiam (ut dicunt) Imperatores figerent, Judicium Imperiale *Aulicum*, ordine, legibusque datis, instituit. A. C. 1549. Auxit illud postea Maximilianus II. & Matthias sequenti sæculo renovavit; ita, ut Cæsarem sequeretur ubivis diutius commorantem. (i)

Provinciæ Belgicæ, quas septemdecim numero sub annum 1530. Carolus Imperator plenè conjunxerat, in partes iterum anno circiter 1572. abiêre. Primi Hollandi, & Zeelandi, ob immodicas Albani Ducis exactiones, & adstrictam accuratius religionem, libertatis signum sustulêre. Accesserunt ad illorum dein fœdus urbes cæteræ, & in eam coaluêre rempublicam, quæ *Fœderatorum Ordinum* hodiedum dicitur. (k) Manserunt tamen in clientela Imperii, & missis ad Comitata Principum legatis, tributum pro suscepta in Turcas expeditione obsequentes contulerunt. (l)

Calendarii forma, quam, correcto vetere Juliano computo, Gregorius XIII. Pontifex novam induxerat, in Comitibus Augustanis à Rudolpho II. Cæsare, & Catholicis Imperii ordinibus A. C. 1582. recepta est; multum contranitente Electore Saxoniae, qui correctionem illam utpote necessariam probaverat quidem, sed quia à Pontificiis solum profecta esset, partium odio eandem apud suos non admisit. (m) Hinc ad finem usque sequentis sæculi pro religionis diversitate *stylo novo* & *veteri* dies & tempora computata sunt.

(a) Spondanus Annal. tom. 2. A. C. 1521. n. 2. 1529. n. 10. 1530. n. 4. 1548. Brietius, & Calvis. ad eosdem annos. Vernulæus. Virt. Austr. lib. 1. cap. 1. n. 2. Massenius. Anim. Hist. lib. 1. 2. 3. & seq. Vide Goldastum constit. Imperial. tom. 2. Constit. 3. 9. 14. & 18. (b) Brietius ad an. 1525. 1535. Calv. ad an. 1533. 1535. Spondanus. A. C. 1522. n. 8. & seq. (c) Fugger. spec. Hon. Austr. lib. 6. cap. 18. n. 5. & 7. Pontus Heuterus Austr. lib. 7. cap. 12. lib. 11. cap. 18. Idem in Geneal. Regum Siciliae & Neap. Massenius. Anim. hist. lib. 1. n. 19. & seq. (d) Heuterus lib. 7. cap. 5. 9. 10. Guicciardinus. hist. lib. 15. Carion. Calv. an. 1535. (e) Spondanus. A. C. 1526. n. 13. Heuterus rerum Austr. lib. 4. cap. 1. & 2. (f) Annal. Suev. apud Calvis. an. 1520. & 1534. Herm. Hermes. fasc. Juris. cap. 35. n. 104. Vernulæus Epit. hist. pag. 301. (g) Hermes. loc. cit. cap. 13. n. 23. ad an. 1530. Goldastus. Const. Imper. tom. 2. Const. 5. (h) Joan. Buffiers. Flosc. hist. Areol. 15. Turfellinus. Epit. hist. lib. 10. cap. 6. (i) Limnæus. apud Hermetem. cap. 12. n. 8. (k) Petavius ration. temp. lib. 9. cap. 12. Spondan. ad an. 1581. num. 9. Fam. Strada de Bell. Belg. Dec. 1. lib. 7. (l) Herm. Hermes fasc. Juris. cap. ult. num. 27. (m) Spondanus & Calvisius ad an. 1582. Buffiers flosc. Hist. areol. 15. sub finem.

LEOPOLDO MAGNO,
IMPERATORI JUBILÆO,
VICTORIOSO, PACIFICO,
VIRTUTUM ET SÆCULORUM COMPENDIO,
DITHYRAMBUS SÆCULARIS.

ACCeDat aMœna
CantanDo CaMœna;
Lætâ CLangat granDe noMen,
paCe Constans proDat oMen.
Canora FaMa sCanDat,
proMpta DoCto neCtare;
AC Magna faCta panDat
De MonarCha Cæfare.
hoC MoDerante sCeptra,
teMpora Cessant pLena DoLore;
teMpora fLorent pLena DeCore.
neMpe CœLo Dante teLa
AD reCepta Marte beLLa,
peCtore Magno DeCertare,
AC othoManos DebeLLare,
CæDere thraCeM,
ConDere paCeM
DeCebat CæfareM.
MONARCHA LEOPOLDE,
sol Mente, Leo CorDe!
saCrâ DoCente norMâ
DEO Cohortes CoMparas;
beLLans DeCente forMâ
sCythas rapaCes eDoMas.
Cæsar Magne, DEO Chare;
hæMo Lege Datâ CLare;
Lætâ Mente CeLebranDe,
seMper paCe CoronanDe!
sCeptra prênDe MeLLa,
beLLa DeMe feLLa,
paCata ConDe teMpora.

Cæsares, Regésque Germaniæ ab anno 1600. ad 1700.

MATTHIAS I. Natus patre Maximiliano II. Viennæ A. C. 1557. Moderante supremum Imperium fratre Rudolpho II. multa pro illo prosperè, & ex publica utilitate per Hungariam gessit; victoriarum contra Turcas ferè omnium, quarum sæculo superiore in ejus actis meminimus, manu & consilio ductor. Inclinate jam in senium fratre, & à republica sæpius abstinente, Bohemiam ipse, Hungariam, Austriamque ab illo, non diu reluctante, obtinuit. Tandem etiam, cum is vitâ decessisset, acceptis Francofurti augustis Insignibus ex Septem- Virorum consensu gubernationem Imperii electus Cæsar suscepit. Heterodoxis, in quos pronior ante delatum Imperium credebatur, converso affectu, multum infensus, consilia eorum sæpius, molitionesque evertit; Reformatis præcipuè Calvinii sequacibus, qui interregni tempore etiam cum Catholicorum injuria liberius sectam suam protenderant, pro meritis iniquior; Mülhemium ab illis muniri cœptum, disjecit, nudo solum & sine mœnibus manere jussu municipio. Cæterum toto, quo rebus Germanis Imperator præfuit, septennio in id unum incumbere visus est, qua ratione firmam inter adversas Principum sectarumque partes concordiam, ac pacem sanciret. Vigere justitiam ante omnia voluit, sed quam tanta benignitate temperavit, ut *Mitissimus* passim Cæsar audiret. Ducto jam à Bohemis rebellibus gravissimæ per Germaniam tempestatis initio, in pace Matthias emoritur Viennæ A. C. 1619. ætat. 62 Imper. 7. Princeps in eo præ reliquis laudatissimus, quod decedens sine liberis de ejusmodi successore prospexit, qui par turbis undique confurgentibus & Majestatem Imperii, & avitæ religionis incolumitatem adversum tot hostes pro dignitate, pietatēque defenderet. Symbolum: *Concordi lumine major*, & illud: *amat victoria curas*. Pictura Symbolica: Aquila sceptrum & pomum Imperiale solem versus attollens, coronâ Imperiali juxta positâ, cum Lemmate: *Firmatum calitus omen*. (a)

FERDINANDUS II. Patre Carolo Archiduce, Ferdinandi I. Imperatoris tertio genito filio, & tum Styrorum dynastâ, Græcii natus A. C. 1587. Imperavit hæres paternus à Caroli obitu relicta sibi Provinciæ, & jam tum, limitum causâ, memorabile bellum cum Venetis feliciter expedit. Mox (cedente jus suum Alberto Belgarum Principe, qui Rudolphi & Matthiæ frater, proximus regnorum & Provinciarum hæres supererat) à Matthia Cæsare in successorem adoptatus, Austriam primum ab eo, Hungariæ dein & Bohemiæ Regna, coronâ utraque insignitus accepit. Hæc tamen, uti & imminentem jam illam à fidei hostibus bellorum seriem, ne aliunde, quàm à pietate auspicaretur, An. 1600. humili viatoris habitu instructus, & pedes ipse cum regia conjuge ad Deiparam Lauretanam in Italiam concessit; foedus ibi cum Castrorum Acie Ordinata pactus est adversus Europam, quæ dein conspiratione malignâ in caput Ferdinandi, & Austriacæ domûs excidium ferè omnis conjuraverat. A peregrinatione redux, & munitus jam Deo primum Bohemorum rebellantium impetum arctissimè Viennæ obsessus sustinuit; cum ab Electoribus Francofurtum evocatus, etsi Bohemis plurimum obnitentibus, concordibus cæterorum suffragiis in Matthiæ defuncti locum Imperator suffectus est, solenniter ibidem inauguratus & coronatus Anno 1619. Mense post non integro, publicè arma proferente Bohemiâ, Fridericus ab illis Palatinus in Regem assumptus Turriano & Mansfeldio ducibus Cæsarem petiit; at Mansfeldium deductis è Belgio copiis, Bucquoio Duce, Ferdinandus oppressit. Exinde pacatâ per Maximilianum Bavarum Austriâ, junctis suorum copiis de utroque hoste & reliquo foederato exercitu victoriam non sine prodigio abstulit. In monte albo ad Pragam sito pugnæ decretoriæ locus erat; in quo post cæsas hostiles acies, & depulsum Urbe & Regno Pseudo-Regem Fridericum, honori D. Virginis de Victoria, in memoriæ monumentum, Ecclesiam victor dicavit. Hungariam eadem tempestate Regio pariter nomine Gabriel Bethlenius invaserat; sed & hunc, postquam abolitis illic sectarum novitatibus Moraviam, Lusatiam, & Friderici profugi ditionem in obsequium Cæsar recepisset, incusso armorum metu ad saniora perduxit; metuentem etiam erroribus suis, & idcirco tumultuantem superiore in Austria plebem rusticam per Comitem Pappenheimium domuit. Securitate in Provinciis hæreditariis redditâ, in Italiam conversus, Gallicis magis obnoxium Mantuæ Ducem, urbe expugnatâ, ad obsequium clientelare coëgit. Dum interim repurgandis ab hæresi ditionibus suis omni studio Cæsar intenderet, Germania reliqua adhuc bello Protestantium ardens Christianum IV. Daniæ Regem in Ferdinandum commoverat; quem Duce Tillio ad Luthram acie victum, multisque Principum foederatorum urbibus per Wallensteinium ereptis ad pacem & arma ponenda compulit. Hostis tamen mox alter à multis temere in bella ruentibus evocatus Gustavus Adolphus Sueciæ Rex ab Aquilone processit. Hic assumptis in partes Brandeburgo & Saxone Electoribus, excisi etiam à Tillio Magdeburgi injuriâ irritatus, cum jam nemo victori obfisteret, suo imperio Germaniam interiorem ferè omnem subjecit. Lipsiensi potissimum pugnâ suis successibus famam paraverat; & actum de Germania erat, nisi confusus Deo & in Belliducum virtute Cæsar, cruento quidem utrinque prælio, hosti vicem rependisset. Nam Adolphus ipse tot victoriis inclytus ultimam Ferdinando in fatali ad Lutzenam acie cum vita reliquit. Reliqui, qui supererant, Sueci ductores Saxonis adhuc & Brandenburgicis armis nixi, in Imperio & Bohe-

(a) Historia nova nostri temp. P. Christ. Ott. S. J. lib. 1. cap. 2. Vernulaus. Epit. hist. pag. 303. Mich. Herzius. Biblioth. script. Germ. part. 3. num. 28. Spondanus in Annal. Eccl. Prolusione ad sæc. 17. & Calvisius. ab an. 1611. ad an. 1619. Ludovicus Schönleben. dissert. Polem. de prima Origin. Domûs Habsburg. Austr. Part. 2. cap. 8. Prærog. 8. §. 11.

Bohemia post hæc vario diu Marte pugnauerant, & Bernardo Waimario rebellium Imperii civitatum ante-
 signano cladem aliquando Cæsareis intulerunt, sæpius passi sunt; ultimum, ex quo respirare illis non facile
 licuit, ad Nordlingam gloriosissimè à Ferdinando devicti, duodecim millibus suorum cæsis, sexies mille cap-
 tivis, & signis tercentum amissis, palmam cefferunt. Aderant Cæsari in auxiliis Ferdinandus Infans Hispaniæ,
 & Carolus Dux Lotharingiæ; Ferdinandus ipse filius pro parente Augusto aciem fortiter moderatus est;
 quem Cæsar, ubi positis prius odiis, & Pacificatione Pragensi in concordiam cum Electore Saxone rediisset,
 jam nuper Hungariæ & Bohemiæ coronis insignem, tertiâ etiam Electum ritè Romanorum Regem ornavit.
 Duobus à firmata in Ferdinando filio successionem mensibus, non bellis, sed cumulo victoriarum (quarum
 nullam sibi, sed cælo omnes adscripserat) pientissimus Imperator succubuit, religiosè mortuus Viennæ A.C.
 1637. ætat. 58. Imper. 17. Græcii, loco nativitatis sepultus. Princeps omni virtute eximius, & verè tempo-
 rum nostrorum David, cui nec Saules, nec Achitophéles, sed nec Numinis par præsidium, & manifesta sæpe
 de cælo auxilia defuere. Galliæ, Angliæ, Sueciæ, & Daniæ Reges, Venetorum, Batavorum, & Helvetio-
 rum Respublicæ, Sabaudia, & Transylvaniæ Principes, Saxonici circuli Dynastæ propè omnes, Bohemi re-
 belles, cuncta demum Protestantium in Imperio optimatum ac urbium arma, inito Parisiis foedere, in Ferdi-
 nandum juraverant; sed cui inter id genus humana molimina nihil unquam à Christiana constantia remit-
 tenti unum semper præsidium obfirmata in Deum fiducia fuit. Vulgatum privatis, publicisque sermonibus
 ferebatur: Christum de Cruce pendentem collocutum fuisse Ferdinando, atque in spem certæ opis erexisse.
 (a) Et quidem vicem liberatori Deo reddere impensè semper Ferdinandus connixus est, ut qui uni Deo, &
 reducendæ ubivis Religioni Catholicæ, non finibus ampliandis tot bella susceperat. Certè suis conatibus
 centies centena animarum millia ab erroribus sectariorum reduxit. Ecclesias & cænobia divino augendo cul-
 tui perampla instituit; Societatis Jesu Patribus domicilia decem erexit, plura vectigalibus annuis, censibus-
 que adjectis liberaliter auxit. (b) Ut quàm verissimè in compendio de illo à Romano scriptore dictum sit:
Hæreseos fulmen, Ecclesiæ clypeus, Imperii corona, pietatis antistes, sacrarium, ac templum Ferdinandus. (c) Post
Constantinum Ferdinando non fuisse parem Imperatorem, Carolus Caraffa Apostolicus ad Aulam Cæsaream Nun-
cius Urbano VIII. perscripsit. Quid hostes etiam? Gustavus Rex Sueciæ, inter omnem belli fortunam, unam
sibi formidini Cæsaris esse virtutem, confessus est. Budensis etiam Vezirius auditis Ferdinandi victoriis: Ferdi-
nandus sanctus est, aiebat, Deus cum illo est, & pro illo pugnat. (d) Symbolum gessit, binas palmas Regiâ coronâ
 implicatas, cum Lemmate: *Legitimè certantibus.*

FERDINANDUS III. A.C. 1608. Græcii Styrorum metropoli, Ferdinando II. patre in lucem editus, Rex
 Hungariæ coronatus An. 1625, post biennium Bohemiæ simul insignibus, & coronâ potitus est. A Ducis
 Wallensteinii obitu Paterni exercitus curam summa cum potestate Belli-Imperator suscepit; primum bellico-
 rum operum, Ratisbonâ tum à Suecis intrans obliationem aggressus, dubium, armis, an pietate Rex piissimus
 vicerit. Nam publicas ibi Christiano ritu supplicationes mediis in castris Eucharistico cultui Ferdinandus in-
 stituit; comitabatur ordinem ipse singulari pietatis exemplo, quem tribuni, centuriones, milites armati, tu-
 bis, tympanis, & machinarum ænearum fragore velut in triumpho resonantibus, ac diffusâ latè ardentium
 facum luce sequebantur. Sic ex Augusti Parentis institutione & placito à pietate bellum auspicatus, non Ra-
 tisbonam tantum, sed urbes etiam alias 50. infra dies totidem victor adeptus est. Nordlinganâ inde pugnâ
 Suecorum vires cum feliciter attrivisset, Franconiam Sueviâque obsequentes victoriæ fructum retulit;
 mox etiam coronam Imperii, quam in Regem Romanorum electus & coronatus Ratisbonæ obtinuit Anno
 1636. idque adnitente sapienter Ferdinando patre, qui laudatissimo testimonio: *Placere sibi, aiebat, Ferdi-*
nandum filium esse in Romanorum Regem electum; non quia filium videret in solio, sed quia in solio videret, cui regula,
regnandi imperandique esset futura divini honoris cura, & Catholica Religionis propugnanda zelus, subditorum & pa-
tria salus. Hanc spem patris, dum is paulò post obiisset, implevit abundè superavitque ut nominis & Imperii,
 sic virtutum paternarum successor Ferdinandus. Initio, Gallasio duce, ad Pomeraniam usque Suecum ho-
 stem persecutus, vario dein eventu Banerium, Dorstensonium, Wrangelium, & Königsmarchium militiæ
 adversæ ductores (ipse ab omnibus ferè Germanis Principibus desertus) sustinuit. Leopoldo Archiduce ac
 fratre, Hazfeldio, Piccolomineo, Werthio, aliisque ducibus in Gallos, & sparsas adhuc Suecorum copias
 pugnavit; nunquam virtute, sed numero sæpius victricibus hostium signis inferior. Gallos ad Philippopolim,
 Treviros, Dutlingam, ac aliis Sueviæ locis; Suecos ad Augustam, Mempenam, Lemgoviam, unâ cum Gal-
 lis ad Mergenthemium, semel Bohemiâ totâ, tum ad Brunnam Moraviæ aut vicit, aut urbibus interceptis vel
 obsessis depulit. Cladem vicissim ad Rhinfeldam, Lipsiam, Janchoviam, & Nordlingam passus, Friburgum
 & Brisacum, aliasque præterea per Bohemiam urbes, sed mox redditas, nec inultus amisit. Tandem, ne unus
 tamdiu tantam belli molem Cæsar traheret, barbarum pertæsus pacem cum utroque hoste Monasterii West-
 phalo-

(a) Guilielm. Laimormaini S. J. lib. de virtutibus Ferdin. II. cap. 2. num. 3. Euseb. Nierembergii in Virtute Coronata. part. 2. cap. 4. §. 1. pag. 276. (b) Petrus Lotichius in Comment. Rerum German. tom. 2. à pag. 421. ad pag. 436. & in Compend. belli Germ. à p. 95. ad 212. Vita & Virtutes. Ferd. II. conscriptæ à P. Guilielmo Lamormaini S. J. Vernulaus. Epit. hist. p. 303. & seq. Item in lib. de Virt. Austr. Historia nostri temp. Adolphi Brachelii à lib. 1. ad 5. inclusivè. P. Christoph. Ott. lib. 1. & 2. Herzius. parte 3. n. 221. Busiers. fosc. Hist. Areol. 16. Dionys. Petavius. Rationar. temp. lib. 9. cap. 14. Spondanus in Prolus. ad sæc. 17. Calvinus & Brietius. ab an. 1600. ad 1637. Herm. Hermes in fasc. Juris. publ. cap. 32. n. 8. (c) Hortensius Pallavicinus lib. de Cæsaribus. in Ferdin. II. pag. 158. apud Ludovicum Schönleben. dissert. Polem. de primâ Orig. domus Habsb. Austr. part. 2. cap. 8. prærog. 8. §. 12. (d) P. Guilielmus Lamormaini de Virt. Ferdin. cap. 30.

phalorum & Osnabrugæ composuit, laboranti tum Germaniæ perquam necessariam. Annis exhinc novem in ordinando Imperio, & successionē disponenda piē & sapienter actis, ad locum æternæ pacis religioso obitu emigravit, Justus, Pius, ac Sapiens Imperator. Viennæ A. C. 1657. ætatis 49. Imp. 20. ibidem ad PP. Capucinos intra urbem Monumentis Austriacorum illatus. Inter multas optimi Cæsaris dotes sapientia plurimum & pietas eluxere; ob illam Germaniæ Salomon compellatus; hujus studio adeò in colendam Virginem Matrem totus juraverat, ut impetratam à summo Pontifice de Immaculato ejusdem Conceptu festivitatem cum pridiano jejunio in hæreditarias ditiones induceret. Marmoreum præterea in foro aulico divinæ Matris colossus cum statua posuit; & Universitatem Viennensem eò adduxit, ut jam ad gradus publicos in ea aditus non pateret, nisi prius juramento emisso, propugnandi & asserendi purissimam sine labe originis Conceptionem Virgineam. Symbolum: *Honestè vivere, alterum non ladere, & suum cuique tribuere.* Pictura symbolica, Bilanx, cujus lingua & manubrium Crucifixus, cum Lemmate: *Pietate & Justitiâ.* (a)

FERDINANDUS IV. Natus patre hujus nominis III. A. C. 1633. Hungariæ, & Bohemiæ Regnis jam nuper initiatus, in Romanorum etiam Regem electus est Augustæ Vindelicorum, & Ratisbonæ coronatus An. 1652. sed ostensus tantum Imperio, dum in spem maximam Augustæ familiæ & regnorum succrescere, creditur, præmatura morte, si in ætatem respicias; si innocentissimæ pietatis merita, & aliam cæli providentiam spectes, non immaturè ereptus est; mutavitque in perenne & melius, non amisit Imperium. Patre proinde Imperium adhuc obtinente filius Ferdinandus, non servato naturæ ordine, Viennæ moritur A. C. 1654. ætat. 21. Ibidem sepultus. Symbolum: sceptrum inter geminas palmas erectum, insistente desuper inter radios cœlestes oculo, cum Lemmate: *Pro Deo & populo.* (b)

LEOPOLDUS I. Magnus, Pius, Felix, Augustus Imperator. Natus est Patre itidem Ferdinando III. Viennæ Austriæ metropoli A. C. 1640. Mensis Junii Die 9. DD. Primo & Feliciano ominosis nominibus sacro. Ferdinando fratre humanis erepto, homagium Archidux Austriæ, & honoris Insignia Viennæ An. 1655. accepit. Anno eodem Posonii Rex Hungariæ coronatus, mox sequenti hæreditarium Bohemiæ diadema adjunxit. Donec è vivis etiam abeunte Augusto Patre, in augustis Francofurti Comitibus, frustra Austriacæ gloriæ obnitente æmulorum invidiâ, conspirantibus Electorum suffragiis ad supremum Imperii fastigium Leopoldus evectus est A. C. 1658. Nondum biennium ab imperio suscepto expleverat, cum geminos, Fridericum III. Daniæ, & Casimirum Poloniæ Reges submisso auxiliari exercitu, & pace procuratâ contra Suecos in Regnum securos reduxit. Magnorum post hæc Regum exemplo provincias suas lustrare aggressus est, itinere in Styriam, Carinthiam, Carnioliam, Forum Julium, & Istriæ partem suscepto. Ex quo redux, cum bellum inexpectatum à Turcis Transylvaniam Hungariamque contra fidem turbantibus imminueret, ad indicta Ratisbonæ comitia, imperii ibidem auxilia petiturus, se contulit An. 1663. Quibus ex sententia actis, missisque continuo in hostem copiis, media hyeme post exustos Effekini pontes, Quinque Ecclesias cum circumfita ditione vectigales effecit; semel cæsis hostium ter denis millibus per Comitem de Souches ad Levenczam vicit, memorabili dein per Montecuculi ducem ad S. Gotthardum prælio victoriam simul & pacem deprecantibus Turcis extorsit An. 1664. Per Ligusticum interim & Adriaticum mare Margarita Hispaniarum Infans in Augustissimi sponsam advenerat. Quam eo, qui non nisi tantos sponso decebat, apparatu tum Vienna exceperat; sed illa duorum quidem filiorum, & trium filiarum mater, non nisi Mariam Antoniam (Maximiliano dein Bavaro nuptam) superstitem vidit; & ipsa post annum à nuptiis septimum præmaturè defuncta. Sub idem tempus grande iterum per superiorem Hungariam ab intestinis popularium motibus discrimen proruperat; sed quod Cæsar fractis rebellium viribus, Eperiesino recepto, & capitibus perduellionis resectis dispulit. Simul etiam à redactis ad ultima Batavis invocatus, Bonnâ primum urbe, & Colonienfium ditionibus reliquis, tum toto ferè Fæderato Belgio Gallum hostem rejecit. Ad alteras exhinc nuptias in Styriam profectus, Græcii cum Claudia Felice Ferdinandi Caroli Tyrolensis Comitis & Archiducis filiâ solennissimè jungitur. An. 1673. sed cui vita, uti & susceptis ex ea duobus fæminei sexûs liberis, non diu superfuit; quâ proinde post triennium defunctâ, tertiam tandem Augustissimam Conjugem Eleonoram Magdalenam Theresiam, Philippi Wilhelmi Neoburgici, ac Electoris Palatini filiam Leopoldus delegit, magnam à virtutibus, & felicissimam Serenissimæ Augustæque stirpis parentem; nuptiæ (quibus nullas ardentius expectavit Austria) Passavii celebratæ sunt die 14. Decembris. An. 1676. Has arma iterum, & fervens adhuc cum Francis bellum excepit; in eo cæsus Turrenius, quingenti è Gallica nobilitate deleti, captus profligato exercitu Crequiis, repulsus cum clade Dux Lucemburgicus, Treviri & Philippopolis ad deditionem coactæ; Sueco etiam, quidquid nupero bello Germanico & pace Westphalica suum fecerat, penitus ereptum. Mansit tamen hosti Gallo potior Alsatia, & citerior Pomerania Sueco reddita, quæ mox pace inter partes Neomagi redintegratâ utrique concessa sunt An. 1679. In Hungaria rursus Duce Teckelio turbari res cæptæ, ut, quæ sectariis illic copiosè degentibus piē & fortiter negabatur, hi errorum fidei libertatem assererent. Indictis proinde Soproniensibus comitiis

(a) Historia nostri sæculi Adolphi Brachelii. lib. 5. 6. & 7. & P. Christoph. Ott. S. J. lib. 4. Vernulæus Epitom. hist. pag. 305. & lib. 1. de Virtut. Austr. cap. 3. n. 5. tum aliàs. Mich. Herzius. Biblioth. script. Germ. part. 3. n. 23. Petrus Lotichius in Compend. belli German. à pag. 212. & seq. Ludov. Schönleben dissert. Polem. de prim. orig. domûs Habsb. Austr. part. 2. cap. 8. prærog. 8. §. 13. Wassebergius in Panegyrico. Ferdinando III. dicto. Spondanus in Prolus. ad sæc. 17. ab an. 1634. Calvisii Continuator ab an. 1634. ad an. 1650. (b) P. Christoph. Ott. in Hist. nostri temp. lib. 4. cap. 3. sub finem. Ludov. Schönleben. loc. cit. §. 14.

tiis (in quibus etiam coronam Regni Augustæ Conjugi magnificentissimè contulit) lenire offenforum animos æquissimis conditionibus Cæsar conatus est; veniâ delinquentibus nuper, si reversi in fidem Cæsaris resipiscerent, ibidem concessâ; sed dum rebellium antesignanus Teckelius jam Cassoviâ, Eperiesino, Tockaino aliisque potiretur, & Principis etiam titulum cum Insignibus Regni à Sultano Turcarum accepisset; non nisi armis oppositis restingui ambitiosus hic hominis furor & bellum potuit. Fœdus initio inter Pontificem, Cæsarem, Poloniæ, & Venetiarum Rempublicam in hostem Christianitatis sancitum est; qui, ut ex prodromis non dubiis fatis patebat, evocatus à rebellibus repentinâ incursione in Austriam factâ Viennam ducentorum millium exercitu metuendus obsederat; Teckelio interim aliis cum cohortibus ad Posonium populante. Sed propugnante urbem fortiter Rudigero Comite Starenbergio, & junctis in suppetias Joanne III. Rege Poloniæ, Bavariæ & Saxonie Electoribus, Ducis Lotharingiæ Caroli Archistrategi Cæsarei potissimum ductu, cæsus hostis, & castris omnibus exutus in fugam coniectus est anno 1683. Usus exhinc victricibus armis Imperator, anno adhuc eodem florem militiæ Turcicæ ex fuga reliquum ad Barkanum cecidit. Tum Strigonium, Vicegradum & Vaciam eodem cursu victoriæ trepidantibus eripit, cæsis prius ibidem & internecione deletis vicinis hostium millibus. Ad Budam dein, etsi frustra primò tentatam, per Ludovicum Badensem auxiliares Turcarum copias acie superat, & jam altera vice castris exuit, tentoriis omnibus & bellico apparatu in prædam obtentis an. 1684. In Sclavonia Verovitza cum oppidis ferè ducentis subacta; & dum armatâ manu per Æneam Capraram Uyvarinum expugnatur, Dux Lotharingius propè Strigonium ingenti clade Seraskierium profligat an. 1685. Anno sequenti in conspectu nihil audentis hostilis exercitûs, Regni Metropolis Buda armis asserta est; quam secutæ vi aut fame coactæ Quinque Ecclesiæ, Sicklosum, Segedinum, Esseckinum, Agria, Mongatfinum, Alba Regalis, Petro-Varadinum, Belgradum, Canischa, aliæque nominis haud minoris præsidia. Ad Sicklosum Generalis Cæsareus Comes Veterani ter eodem die cum 5000. suorum hostem aggressus, Turcarum ac Tartarorum 22000. impedimentis omnibus occupatis delevit an. 1686. Pari clade haud procul inde à Maximiliano Bavaro hostes affecti an. 1687. In Servia & Bosnia quater per Ludovicum Badensem cum opimis spoliis triumphatum, fuscis fugatisque paucâ suorum manu amplis barbarorum exercitibus an. 1688. & 89. Alibi in superiore Hungaria semper turbidus, sed & semper cum clade rejectus Teckelius desperatis rebus in hosticum abire compulsus est. Jam etiam Albanie maximam partem Piccolomineus Generalis victor infederat, contremiscente ad tantas gloriosissimi Leopoldi victorias Asia, & Constantinopoli titubante; cum ob turbatum à Gallo rursus Imperium miles distractus otium hosti ad fractas jam vires reparandas concessit. Actum tamen, ut præter amissum (scelere, an incuriâ?) Belgradum, hostis in asserta Cæsareis armis Hungaria nihil jam posset, ad Salanckamenum à Ludovico Badensi, cæsis in acie 25000. fortissimè profligatus an. 1691. Anno sequenti Varadinum majus, & post Gyula hosti erepta sunt. Semel dein ad Lugosium Comite Veterani Ductore, expeditione alterâ haud procul Temeswarino sub Electore Saxonie fortiter quidem, sed eventu incerto pugnatum cum esset; decretoriâ tandem ad Zentham pugnam per Eugenium Sabaudie Principem Ottomanorum furor contritus est, cæsis aut Tibisco profluente meris triginta hostium millibus an. 1697. Pax inde victo data, & Carlowizii in Sirmio ad pactorum rationes firmata est, missis utrinque amplissimis Legationibus; ad firmiorem quàm unquam (ut ominari facile licet) securitatem Hungariæ. Tristem interim belli faciem hostis Gallus ad Rhenum circumtulit, & nec pacis Neomagensis, nec induciarum vicennialium an. 1684. Ratisbonæ sancitarum ratione habitâ, Belgium adhuc Hispanicum, & potissimum Palatinatum inferiorem armis subegerat. Donec auspiciis iterum Augustissimi Cæsaris hostium furor ex parte coercitus, rejectæ trans Rhenum hostiles copię, Moguntia & Bonna recepta sunt. Anno 1689. Cum cætero ferè tempore miles Cæsareus Ludovico Badensi Duce ad Rhenum excubat, & hostis interim Belgico adhuc alibi, Hispano, & Italico bello exercitum pariter & ærarium inter varios eventus atterit, optatissima tandem Germaniæ, & toti ferè Europæ pax rediit, in arce Ryswicensi inter Cæsarem, & fœderis Principes cum Francorum Rege conclusa an. 1697. Sic bellum inter & pacem, molem Imperii fortis Atlas etiamnum Leopoldus sustinet; potentissimorum nuper hostium armis, perfidorum insidiis, veneno etiam, & iniquissimis in excidium Austriæ æmulorum consiliis, (Deo semper in salutem excubante) superior. Hoc Numine, orbem diu familiam florentissimâ in spem maximam sobole succrescentem adultamque jam videt; ab hoc etiam Josephum Augustum Hæreditarium nuper Hungariæ Regem coronatum, Augustis pariter Germaniæ Regum Insignibus (id, quod æmulus toties & tot bellis turbatum iri præsumperat) exornatum accepit. Hujus munere non Austriæ tantum, sed orbis illicium & gemmam Carolum, filias etiam non nisi tanto Cæsare nasci dignas, Regnis & Regibus Magnus Pater reservat. Consilii nimirum, hi omnes, & Industriæ fructus, tum Augustæ pietatis præmium fuere; qua Deo, divisque Cælitibus sacras Basilicas, Divinæ Trinitati & Virginæ Matri marmoreos æneósque colossos, integritatem denique Orthodoxæ fidei in Apostolico Regno reducendam Cæsar curabat, curatque etiamnum indefessis conatibus. Cætera Augustarum virtutum series, uti & gestorum plena narratio nec hujus pagina, nec calami sunt; dum sua Cæsar ipse historia jam famâ orbem implet, & sola magnitudinis Leopoldinæ capax volumen Europa est. Illud voventes addimus; tantum generis humani delictum, ac Patriæ Patrem, Principem optimum maximum diu nobis, diu posteris colere & admirari in seram ætatem ut liceat; donec auctum coronatis nepotibus, & amplissimè

de rebus humanis meritum serò illum à nobis, ceu suum, cæli repetant. Symbolum, quo nullum sincerius veriùsque penicillus expressit: Sceptrum oculatum & gladius orbem terrarum coronatum sustinent, cum Lemmate: *Consilio & Industriâ*. (a)

IOSEPHUS I. Augustissimis progenitoribus, Leopoldo I. Cæsare, & Eleonorâ Magdalenâ Theresiâ Imperatrice, diu ac ardentè Austriæ desideratus Princeps, Viennæ natus est die 26. Julii. anno 1678. A Buda Hungariæ metropoli receptâ anno altero, id est, 1687. Posonii non jam Electionis sed hæreditario successio- nis Jure, solennissimè & antiquo Pannoniæ Regum ritu inauguratus Apostolicam coronam primus hæres obtinuit. Ex quo, conciliante in id ipsum Electorum animos Augustissimo Cæsare, post biennium Augu- stam Vindelicorum deductus (post impositum Eleonoræ Augustæ diadema Germaniæ) & ipse Josephus in Romanorum Regem ritè electus & coronatus est anno 1690. Dum interim jam à prima ætate in politiore li- teraturâ, belli, pacisque artibus sagacissimus Princeps excolitur; lectissima illi Hannoverani sanguinis Sponsa Wilhelmina Amalia per Italiæ fines advecta est; cum qua magnificentissimè Viennam receptâ, instituta nup- tiarum solennitas è remotis etiam ditionibus magnos mirantèsque spectatores pellexit, die 24. Febr. an. 1699. Nata ex Augusto hoc matrimonio post annum filia quidni spem omnibus æquissimam faciat nascituri post- liminiò hæreditarii Principis? qui in magni Patris succedens vestigia, & hunc simul & Avum Maximum glo- riosis virtutibus ac gestis exprimat. At tu vive & flore Rex Auguste, cresce in fiduciam Regnorum & populi, ac potissimùm in Leopoldi Patris maxima omnia de te expectantis solatium. Symbolum: Gladius oculum in extrema acie prætendens, ac olivâ implicitus, cum lemmate. *Amore, & Timore*. (b)

Memorabilia Imperij.

Sub annum sæculi hujus nonum defunctus sine hærede masculo Joannes Wilhelmus Juliæ, Cliviæ, Mon- tium, &c. Dux, magnæ inter agnatos successores controversiæ viam aperuit. Dúmque Saxoniæ Elector vi matrimonii & pactorum jam anno 1527. initorum, Brandenburgus, Neoburgicus, Bipontinus Duces, & Burgoviæ Comes ob defuncti filias conjuges hæreditatem singuli peterent, post longam inter partes conten- tionem, Brandenburgus Elector Cliviam, Marchiam, & Ravenspergam; Neoburgicus Juliacum, Montes, & Ravensteinium sibi vendicant. Quæ divisio utrinque est ratihabita anno 1666. Absque tamen præjudicio familiæ Saxonice, cui vi pacis Westphaliæ in defectu stirpis jus reservatum, & idcirco titulus etiam concessus est. Id, quod pariter Sueciæ Reges, utpote ex Bipontinis descendentes pari jure usurpant. (c)

Anno 1610. Hailbronnæ in Suevia Sectarii *Correspondentium* assumpto nomine arcto se fœdere contra Ca- tholicos junxerant; *Unionis*, ut vocabant, Duce & Principe Friderico V. Palatino Rheni, & Calvinii affectu assumpto. His confluentiæ *Liga Catholicorum* opposita sub *Ligistarum* nomine Maximilianum Bavarum sibi Ducem præfecit. Arma partium post annum decimum in Bohemia initium duxere; ubi, quòd Ferdinandus Matthiæ Successor contra *Literas Majestáticas* Romanam fidem impensius urgeret, Rex Sectarius à Bohemis admissus est. Sed suo & popularium damno: nam post anni dimidium Regno simul & Palatinatu deturbatus Electoralem etiam dignitatem exul & vagus amisit. Dissoluta hinc *Unio*, & Bohemis rebellibus libertas ad- emptæ est. (d)

Palatinatus inferior, pulso Friderico, partim Hispanis, partim Maximiliano Bavaro cessit; cui itidem Pala- tinatus superior cum Electoris munere à Ferdinando II. collatus est. (e) Duci Saxoniæ ad sarcindas belli im- pensas Lusatia tum concessa; anno dein 1637. tanquam feudum Bohemiæ ex pactis Pragensibus eidem reli- cta est. (f)

Sub eadem tempora, id est, anno 1619. novus Ordo Equestris *de Sacra Militia Christiana* sub protectione Deiparæ, ac S. Michaëlis Viennæ Austriæ cepit originem; idque ad defensionem Christianorum ab infideli- libus oppressorum, & Reipublicæ Christianæ concordiam. Authores Dux Nivernensis, Dux Saxoniæ La- wenburgicus, Princeps Razivilius, Comes Althaimius, Buechaimius, aliique fuere. Quem ordinem paucis mutatis confirmavit Urbanus VIII. Pontifex anno 1623. (g)

Post pacem Dano extortam, & vires Sectariorum attritas solenne *Edictum Restitutionis* Ferdinandus II. Cæsar vulgavit; vi cujus adempta Ecclesiasticis bona omnia ad Ecclesias suas, & Dominos priores redirent. Durus hic hæreticis bolus, hodie dum illos (cætera reverti proniores) in erroribus contumaces retinet. (h)

Anno 1637. Boleslao XIV. Pomeraniæ Duce sine liberis defuncto, acris inter Suecum & Brandenburgum de successione orta contentio; dum hic jam ab anno 1307. & 1338. firmatum sibi jus, ille captam armis

posse-

(a) Historia Leopoldi Cæsaris Italicè tribus tomis vulgata Auth. Galeatio Gualdo Priorato ab an. 1656. ad an. 1670. Joan. Wagenfels fama Europæa Germ. edita. cap. 12. Fama Austriaca per Com. à Brandis. à pag. 237. ad an. 1678. Recensus annui Francofurtenses. Calendarium ge- storum Leopoldi Magni Germ. vulgatum. Annales & acta Pietatis August. domus Habsb. Austr. Auth. Wencesl. Adalb. Cserwenka. Ludovicus Schön- leben. dissert. Polem. de prim. orig. domus Habsb. Austr. p. 2. c. 8. prærog. 8. §. 15. Thuldenus, & Brewerus in Cont. Brachelij. Cont. Flosc. hist. de Bufflers. Brietius ab an. 1658. cum continuatore ad an. 1692. (b) Idem ad annos. 1678. 87. & 90. (c) Calvisius. ad an. 1609. Hermes. fasc. Juris publ. c. 33. n. 22. Jac. Wilh. Imhoff. Notitia S. R. J. Procerum l. 2. c. 8. n. 18. (d) Brietius. an. 1609. Spondan. an. 1610. n. 5. Histor. nostri temp. P. Chri- stoph. Ott. lib. 1. cap. 1. & lib. 2. cap. 2. n. 7. 8. (e) Hermes. l. c. cap. 26. n. 7. Imhoff. l. c. lib. 2. c. 9. n. 1. Brachelius. hist. nostri temp. l. 2. post initium. Calvis. an. 1621. & seq. (f) Idem ad an. 1623. Imhoff. l. c. lib. 2. cap. 7. n. 23. in fine. (g) Calvisius. an. 1619. & 1624. Spondanus. in Pro- las. ad sæc. 17. an. 1619. n. 14. (h) P. Christ. Ott. hist. lib. 2. cap. 4. n. 2. Brachelius in hist. lib. 3. circa finem. Calvis. ad. an. 1692.

possessionem prætenderet. Vendicavit contra Suecos Ducatum integrum Brandenburgus Anno 1673. & sequentibus; sed pace Neomagenſi Pomerania utrique juxta articulum 10. pacis Westphalicæ ex æquo divisa est. (a)

Post gravissimum Germaniæ bellum Pax Westphalica, articulis 17. comprehensa, Monasterii & Osna-brugæ inter Cæsarem, Gallum, Suecos, reliquosque fœderatos conclusa est Anno 1648. In ea cum Brisaco Alsatia utraque, Argentorato excepto, & dependentiâ Imperialium civitatum penes Imperium reservatâ, Gallo concessa est. Suecus præter Pomeraniam citeriorem, Episcopatum Bremensem & Verdensensem; Brandenburgus Pomeraniam ulteriorem, Caminensem, Halberstadiensem, Mindensem Episcopatus, & Archiepiscopatum simul Magdeburgensem accepit; quo postremo non nisi sub annum 1680. post mortem Augusti administratoris Saxonici ex pacto plenè potitus est. Carolo Ludovico Friderici proscripti filio Palatinatus inferior cum Jure & titulo octavi Electoris & S. R. J. Archithesaurarii datus; Duci Baviaræ Electoralis dignitas, & adjecta nuper ditio confirmata est. Alia aliis privatis Principibus tum concessa sunt, Helvetis & Hollandis sua libertas stabilita; præter Catholicam & Lutheranam, Calviniana etiam doctrina per Germaniam tolerata. (b) Contra quod, & præcipuè adversus illam tot bonorum Ecclesiæ debitorum alienationem, multorum quidem linguæ & calami diu protestati sunt; sed, nisi graviora in Imperii & Ecclesiæ perniciem experiri Cæsar tum vellet, amplecti eam pacem necessarium fuit; ut eruditè ostendit doctissimus Caramuel. (c)

Anno 1663. Augustissimus Cæsar Leopoldus extraordinariam Diætam Imperialem, seu Comitia Ratisbonæ instituit; in quibus jam in annos 37. productis, multa ad augmentum & tranquillitatem Imperii, tum potissimum ad Religionis concordiam à congregatis Statuum, Urbium, Principumque Plenipotentariis prosperè hodie dum aguntur; moderante propositiones causasque semper hæctenus ablegato Cæsareo. (d)

Sub Cæsaris ejusdem auspiciis Erfordia in causa Religionis pertinacior ad obsequium rediit Archiepiscopi & Electoris Moguntini anno 1664. Dum alibi per mortem Antonii Guntheri Comitis Oldenburgici ex eâ familiâ ultimi, Comitatus integer ejus nominis Daniæ Regno accessit. Anno 1667. (e)

Controversia Wildfangistica, quæ calamis diu, post & armis ventilata erat inter Electorem Palatinum, Moguntinum & vicinos Con-Status; tandem Hailbronnæ instituto compromissoriali *Lando* terminata est. anno 1667. (f)

Per obitum Ferdinandi Caroli Archiducis & Comitis Tyrolis, Comitatus ille ad lineam Austriacorum, gloriosè regnantem, ac in Cæsarem Leopoldum devolvitur. an. 1662. Altero insuper dein titulo Cæsari debitus, cum defuncti superstitem filiam Claudiam Felicem matrimonio sibi junxisset. (g) In Silesia pariter, extinctâ Piastorum familiâ, tres Principatus, Lignitium, Briega, & Wollavia ad Cæsarem, ceu Dominum directum reducti sunt anno 1675.

Pax iterum turbato recens Imperio Neomagi data; in qua Friburgum Brisgoiæ ad Gallos, & Philippo polis ad Cæsarem transeunt. Articulis reliquis erepta nuper à vicinis Principibus Sueco sunt reddita. In Belgio plura Gallis concessa. an. 1679. (h)

Metis & Brisaci duæ *Reunionum Camera* à Galliarum Rege institutæ sunt, anno 1680. in quibus, si quid reliquum ad Alsatiâ quovis jure pertineret, inquireretur. Hoc Jure (an injuriâ) adhuc liberas in Alsatiâ, civitates Imperiales cum Argentorato sibi asseruit, & feudale etiam obsequium à Bipontino, Veldensi, Birckfeldensi, Monpelgardensi, & Badensi Principibus exigere ausus, nascituro mox iterum bello prælusit. Cui tamen prævertendo, vicennale armistitium inter Cæsarem, Galliam, Hispaniam simul & Belgium. an. 1684. Ratisbonæ sancitum est. (i)

Mortuo sine liberis Palatino Rheni Electore Carolo, Linea Neoburgica defuncto proxima in ditionem dignitatēque successit; primus in ea Philippus Wilhelmus Augustissimi focer à Cæsare genero investituram accepit, an. 1685. Etsi diu pro Carolâ Elisabethâ Aurelianensi nuptâ, & defuncti sorore Rex Gallus dein contenderet; rebus tandem Ryswicensi pace ad amicabilem compositionem remissis. (k)

Mortuus item, sed tardiùs, id est, anno 1688. Maximilianus Henricus Elector Colonienſis grandi dissidio ex suo obitu ministravit materiam; dum successorem illi Wilhelmum Egonem Fürstenbergium Principem suarum partium Rex Gallus, at Josephum Clementem Bavarum Cæsar proponeret. Evicit causam, Cæsar, dum potioribus Postulantium suffragiis, mox etiam approbatione summi Pontificis in defuncti locum Clemens suffectus est. His (quamvis & alias belli causas dein prætenderet) offensus Franciæ Rex anno statim sequenti contra vicennales inducias toto Palatinatu armis & igne grassatus est. Multis ad Rhenum & ultrâ cultissimis urbibus quâ everſis crudeliter, quâ occupatis, bellum Cæsari novus hostis denunciat; quod terè in novennium variâ vice continuatum, tandem Pace Ryswicensi anno 1697. terminatum est. (l)

V

In ea

(a) Calvisius ad an. 1637. Hermes cap. 32. num. 23. & cap. 24. num. 3. Imhoff. lib. 2. cap. 8. n. 13. (b) Adolphus Brachellius in Hist. nostræ temp. lib. 7. statim ab initio. (c) Libro, cui titulus: Pax S. R. J. Licita demonstrata, edita Viennæ typis Colmerov. an. 1649. (d) Herm. Hermes cap. ult. num. 63. (e) Jac. Wilhelm. Imhoff. notit. S. R. J. Procerum lib. 2. c. 2. n. 6. in fin. & lib. 4. cap. 9. n. 10. (f) Idem lib. 2. cap. 9. 29. & seq. Contin. Floſc. hist. P. Buffiers. Areol. 16. pag. 460. (g) Idem. pag. 454. (h) Continuator Brietii ad an. 1679. (i) Idem. ad an. 1680. & 1684. vide etiam Libellum, cui titulus: Feccialis Gallus. auth. Anonymi. (k) Contin. Brietii ad an. 1685. in fine. (l) Idem. ad an. 1688. circa medium. & seq.

In ea prætensiones Camerarum Reunientium sublata; Trevirensis Elector urbi suæ & ditioni restitutus est. Lotharingiæ Duci suus ducatus, quem jam annos 18. Galli tenuerant, paucis exceptis, redditus. Bipontinus item & Wirtenbergicus Duces, Marchio Badensis, Nassovius, Salmensis, aliique Comites in veteres possessiones reducti sunt. Austriacis Friburgum Brisgoiæ, Brisacum, & Philippopolis postliminio accesserunt. (a)

Spirâ urbe sub an. 1690. exustâ eversâque, Imperialis Camera Wezlariam, liberam Imperii civitatem, translata est.

Hoc præterea sæculo, quo Austria tot suorum cladibus, & prodigè litato Heroum plurimorum sanguine, Turcarum tyrannidi Hungariæ Regnum eripuit, Hæreditarium illud Austriacis esse coepit in Comitibus Posonienfibus & Coronatione Regis Josephi. anno 1687. ubi non Leopoldinæ solùm, sed Hispanæ etiam lineæ in defectu stirpis jus succedendi servatum est, & consensu Statuum Regni approbatum. (b)

Anno 1692. Auctus à Leopoldo Cæsare Electorum Imperii numerus, & primus ea dignitate ornatus est Ernestus Augustus Dux Hannoveranus.

In Ducum ordinem hoc sæculo à Ferdinando II. adlectus est Albertus Comes Wallenstainius. an. 1628. à Ferdinando III. eadem dignitate auctus Princeps Arembergicus, cum superiore jam sæculo à Maximiliano II. è Comitibus in S. R. J. Principes ejus Majores promoti fuissent. Præterea Principum titulis per Ferdin. II. ornati sunt Comites, Hohenzolleranus, Eggenbergicus, Lobkowiczius, Salmensis, Liechtensteinius, Dietrichsteinius; à Ferdinando III. Nassovius, Auerspergicus, Piccolomineus, & Frisiæ Orientalis; à Leopoldo I. de Croy, de Portia, Fürstenbergicus, Schwarzenbergicus, Oettinganus, de Waldeck, Nassovius Sarapontanus, ab Hanau, de Thurn & Taxis, à Schwartzburg. In S. R. J. Comitum numerum copiosius, quam ut recensere hîc vacet, relati sunt. (c)

In Ratisbonensi Diæta ob exactiorem temporum rationem Calendarium Gregorianum receptum est, ejusque usus ex consensu ordinum Imperii communis omnibus cujusvis in Germania religionis sequacibus esse coepit anno 1699. sub finem Mensis Februarii.

(a) Vide Articulos Pacis Ryswicensis. (b) Contin. Brietii. ad an. 1687. Acta Coronat. & Comitiorum Poson. (c) Hermanus Hermes fasc. Juris publ. cap. 33. à num. 51. ad num. 65. Jacob. Wilh. Imhoff. Notitia S. R. J. Procerum lib. 5. cap. 2. n. 5. cap. 3. n. 2. cap. 4. n. 6. 7. cap. 5. n. 5. cap. 6. n. 17. in fine. cap. 7. n. 3. cap. 8. n. 10. c. 9. n. 8. cap. 10. n. 9. cap. 11. n. 9. cap. 12. n. 1. cap. 13. n. 4. c. 14. n. 7. cap. 15. n. 8. c. 17. n. 5. Cætera, quæ hîc parcius citata sunt, vide in Recensibus annuis Francofurtensibus ad annos assignatos. Consule etiam Historiam bellorum Leopoldi I. Germanicè editam, Authore Christophoro Boëthio.

THESES

EX

UNIVERSA PHILOSOPHIA.

- I. *Logica simpliciter practica pro objecto habet operationes rectas intellectus.*
- II. *Distinctio realis consistit formaliter in hac & illa entitate.*
- III. *Non admittitur distinctio Scotistica, nec Virtualis intrinseca, nec Præcisio objectiva.*
- IV. *Universale non datur à parte rei, sed fit per cognitionem formaliter præscindentem.*
- V. *Universale manet in actuali prædicatione quoad modum prædicandi formalem explicitum.*
- VI. *Si natura ab unico tantum individuo abstraheretur, non esset universalis.*
- VII. *Ens reale potest formaliter præscindi à differentiis, & vicissim differentia ab ente.*
- VIII. *Relatio in concreto constituitur intrinsecè per fundamentum, terminum & rationem fundandi.*
- IX. *Circa creaturas possibiles præter omnipotentiam Dei admittitur aliquod verificativum logicum ex parte creaturarum.*
- X. *Datur in intellectu ens rationis chimericum, quod habet esse tantum objective in intellectu.*
- XI. *Veritas formalis intrinsecè constituitur per actum & objectum.*
- XII. *Propositio aliqua in materia contingenti potest transire de vera in falsam.*
- XIII. *De futuris contingentibus datur determinata veritas vel falsitas.*
- XIV. *Possunt in eodem intellectu circa idem objectum esse scientia & opinio cum formidine tantum radicali.*
- XV. *Principia corporis naturalis in fieri, sub conceptu mutationis, sunt tria, materia, forma & privatio.*
- XVI. *Privatio principiat per suum non esse formæ, quando ultimò est.*
- XVII. *Datur materia prima, estque ingenerabilis & incorruptibilis.*
- XVIII. *Æqualiter appetit omnes formas substantiales.*
- XIX. *Sine omni forma substantiali potest esse supernaturaliter, non naturaliter.*
- XX. *Præter formam substantialem totalem compositi non dantur formæ substantiales partiales, neque forma corporeitatis.*
- XXI. *Due formæ substantiales supernaturaliter tantum possunt esse in eadem materia.*
- XXII. *Unio in composito substantiali est distincta à materia & forma, est unica, & substantialis.*
- XXIII. *Non tamen est entitas modalis, sed absoluta.*
- XXIV. *Compositum à partibus simul sumptis realiter non distinguitur.*
- XXV. *Ars mediata potest concurrere ad opera naturæ, & sic per artem verum aurum posse confici videtur.*
- XXVI. *Causa est prior naturæ suo effectu, nec est necessarium, ut sit prior tempore.*
- XXVII. *Due causæ efficientes totales in actu secundo ad eundem effectum nec naturaliter, nec supernaturaliter possunt concurrere.*
- XXVIII. *Nec potest dari mutua causalitas in causis physicè influentibus pro eodem instanti.*
- XXIX. *Multò minus potest idem seipsum producere, etiam quoad secundum esse.*
- XXX. *Non potest naturaliter causa agere in distans, si nihil operetur in medio, vel cum medio.*
- XXXI. *Nec datur in qualibet creatura potentia obedientialis ad quemlibet effectum producendum.*
- XXXII. *Actio, quæ causa efficiens influit in effectum, est indistincta à passione, estque entitas absoluta.*
- XXXIII. *Creatura ad creandum elevari non potest.*
- XXXIV. *Non accidens, sed substantia se solâ immediate producit substantiam.*
- XXXV. *Causa prima determinat causas secundas ad individuum effectus, non tamen physicè prædeterminat.*
- XXXVI. *Virtus causativa finis est bonitas objecti per cognitionem representata, non autem cognitio.*
- XXXVII. *Penetratio & replicatio corporum supernaturaliter tantum dari possunt.*
- XXXVIII. *Res replicata non potest plus naturaliter in duobus locis, quando in uno loco idem non poterat ex defectu virtutis intrinsece naturalis.*
- XXXIX. *Duratio quidem non est distincta realiter à tempore extrinseco & re durante; est tamen distincta ubicatio à loco & re locata, estque entitas absoluta.*
- XL. *Repugnat infinitum Categorematicum creatum, uti & creatura perfectissima.*
- XLI. *Continuum componitur ex partibus formaliter indivisibilibus, virtualiter divisibilibus in infinitum.*

- XLII. *Nulla creatura fuit, neque esse potuit ab eterno.*
 XLIII. *Astra non moventur à principio intrinseco, sed ab intelligentijs assistentibus.*
 XLIV. *Formæ substantiales naturâ suâ educibiles possunt quidem absolute creari, creabiles tamen non possunt educi.*
 XLV. *Intensio qualitatum fit per additionem gradûs ad gradum in eadem parte subjecti, illique gradus sunt homogenei.*
 XLVI. *Idem non agit in seipsum actione univocâ, nec simile in simile.*
 XLVII. *Rarefactio formaliter habetur per majorem, condensatio per minorem ubicationem.*
 XLVIII. *Datur gravitas & levitas positiva, atque ex elementis ignis positivè est levis.*
 XLIX. *Nec simul, nec successivè dantur plures animæ in eodem vivente; neque potentia animæ realiter distinguuntur ab anima.*
 L. *Deum dari ratione naturali potest demonstrari.*

Collegij Socij Jesu Labaci 1724

O. A. M. D. G.

